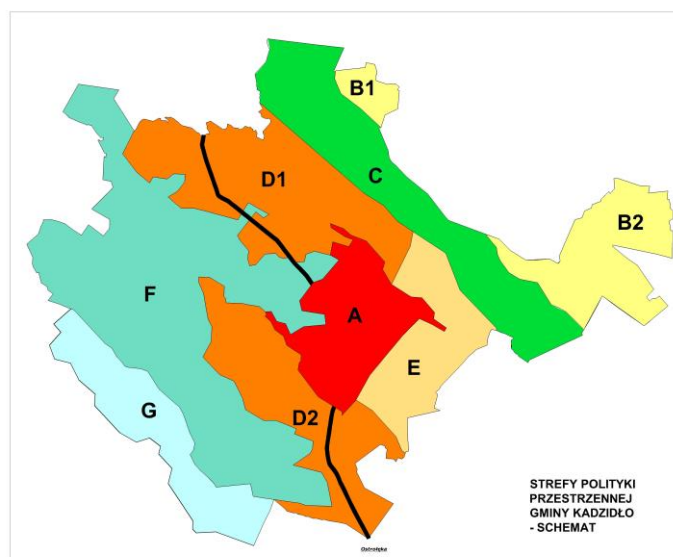

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kadzidło

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr .....
Rady Gminy Kadzidło
z dnia .....

Kadzidło, 2017/2018 r.

1.	Podstawa prawna	5
2.	Materiały wykorzystane w Studium	5
3.	Zarys ogólny.....	5
4.	Uwarunkowania	6
4.1.	Uwarunkowania ekofizjograficzne	6
4.2.	Uwarunkowania przyrodnicze	11
4.3.	Obszary zagrożenia powodziowego	17
4.4.	Obszary zagrożone osuwaniem się mas ziemnych i obszary naturalnych zagrożeń geologicznych oraz tereny wyznaczone na podstawie przepisów odrębnych	18
4.5.	Złoża kopalin oraz tereny i obszary górnicze	18
4.6.	Uwarunkowania kulturowe – stan dziedzictwa kulturowego i ochrony zabytków	20
4.7.	Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych.....	25
4.8.	Uzdrowiska	25
4.9.	Sytuacja społeczna.....	25
4.9.1	Sieć osadnicza oraz liczba ludności.....	25
4.9.2	Potencjał demograficzny	28
4.9.3	Rodzaj funkcji i sposób zagospodarowania miejscowości	34
4.9.4	Warunki życia ludności	35
4.9.5	Infrastruktura społeczno – kulturowa	37
4.9.6	Mieszkalnictwo i ruch budowlany	38
4.10.	Sfera gospodarcza	41
4.10.1	Rynek pracy	41
4.10.2	Sytuacja finansowa gminy	44
4.10.3	Struktura gruntów i sposób użytkowania terenów w gminie	45
4.10.4	Stan rolniczej przestrzeni produkcyjnej.....	46
4.10.5	Leśnictwo.....	48
4.10.6	Turystyka	48
4.11.	Infrastruktura transportowa	49
4.12.	Infrastruktura techniczna i gospodarka odpadami	52
4.13.	Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i mienia.....	54
4.14.	Potrzeby i możliwości rozwoju gminy	55
4.15.	Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę	56
5.	Kierunki.....	64

5.1 Kierunki i zasady zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy.....	64
5.2 Strefy polityki przestrzennej.....	67
5.3 Wskaźniki dotyczące zagospodarowania terenów	77
5.4 Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody	77
5.5 Obszary oraz zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, dóbr kultury współczesnej oraz krajobrazu kulturowego.....	81
5.6 Kierunki rozwoju systemu komunikacji	83
5.7 Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej	83
5.8 Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i mienia	87
5.9 Obszary, na których rozmieszczane będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym	87
5.10 Obszary, na których rozmieszczane będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa	88
5.11 Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej	89
5.12 Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne	89
5.13 Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.....	90
5.14 Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych.....	90
5.15 Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny	91
5.16 Obszary pomników zagłady i ich sfer ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady	92
5.17 Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych.....	92
5.18 Uzdrawiska	93
5.19 Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.....	93
5.20 Obszary zdegradowane.	93
5.21 Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych.....	93
5.22 Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.	93
5.23 Obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich stref ochronne	93
5.24 Lokalizacja obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m ²	93

1. Podstawa prawna

„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kadzidło”, zwane dalej Studium, zostało opracowane na podstawie uchwały intencyjnej Nr XXIX/203/2016 Rady Gminy Kadzidło z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kadzidło oraz w trybie przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1945) oraz na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz.U. z 2004 r. Nr 118, poz. 1233) oraz na podstawie przepisów odrębnych.

2. Materiały wykorzystane w Studium

- mapa topograficzna;
- opracowani ekofizjograficzne;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kadzidło – Załącznik do Uchwały Nr XIX/172/2000 Rady Gminy Kadzidło z dnia 29 listopada 2000 r.;
- obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dotychczas uchwalone;
- plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego, przyjęty przez Sejmik Województwa Mazowieckiego dnia 7 lipca 2014 r.;
- Strategia Rozwoju gminy Kadzidło na lata 2015- 2030;
- inwentaryzacja w terenie.

3. Zarys ogólny

Gmina Kadzidło jest gminą wiejską, liczącą blisko 11,5 tys. ludności, położoną jest w północnej części województwa mazowieckiego w powiecie ostrołęckim, na obszarze Równiny Kurpiowskiej. Gmina Kadzidło graniczy z gminami: Baranowo, Lelis, Łyse i Myszyniec oraz z gminą Zbójna zlokalizowaną w obrębie województwa podlaskiego.

Siedzibą gminy jest miejscowość Kadzidło. Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 53 łącząca województwo mazowieckie (Ostrołęka) z województwem warmińsko – mazurskim (Olsztyn, Szczytno).

Powierzchnia gminy wynosi 25 888 ha¹, z czego około 40% stanowią lasy, a około 54% użytki rolne. Gmina stanowi 12 % powierzchni powiatu ostrołęckiego.

Gmina odznacza się wysokimi walorami krajobrazowymi ze względu na specyfikę środowiska przyrodniczo – kulturowego. Gmina położona jest w regionie kurpiowskim w obrębie Puszczy

---

¹ dane wg GUS BDL, stan na 2015 r.

Zielonej. Obszar gminy cechuje duża lesistość oraz charakterystyczna zabudowa dla architektury kurpiowskiej.

4. Uwarunkowania

4.1. Uwarunkowania ekofizjograficzne

Klimat

W podziale klimatycznym Polski gmina Kadzidło zaliczana jest do dzielnicy środkowej charakteryzującej się średnią roczną temperaturą powietrza 6,6°C, z najcieplejszym lipcem – 17,3°C i najzimniejszymi lutym - -4,2°C. W ciągu roku notuje się średnio 50 dni mroźnych z temperaturą poniżej 0°C oraz 30 dni gorących z temperaturą powyżej 25°C. Przeciętnie obserwuje się 133 dni z przymrozkiem, najczęściej w styczniu.

Okres wegetacji trwa tutaj około 200 – 210 dni, rozpoczynając się w drugiej dekadzie kwietnia i kończąc się pod koniec października. Lato trwa średnio 80 – 90 dni, a zima 100 – 110 dni.

Wilgotność względem powietrza wykazuje przebieg podobny do przeciętnego w kraju i w skali rocznej wynosi - 80%. Najwyższe wartości występują w okresie grudzień – styczeń - 89%, a najniższe w czerwcu – 70%. Z przebiegiem wilgotności związana jest częstotliwość występowania mgieł – około 42 dni w roku z maksimum ich pojawiania się w październiku.

Obszar otrzymuje średnio 527mm opadu, z czego 343mm przypada na okres wegetacyjny. Najwięcej opadów notuje się w lipcu – 78mm, najmniej zaś w lutym – 23mm. Opady letnie są krótkotrwałe z dużym ich natężeniem i towarzyszą im często burze (średnio 17 razy w roku). Pokrywa śnieżna zalega przeciętnie przez 83 dni, od listopada z przerwami do kwietnia.

W rozkładzie wiatrów dominuje sektor zachodni – 16,2% i południowo – wschodni (14,0). Najrzadziej wieją wiatry z północnego – wschodniego i wschodu. Cisze atmosferyczne są notowane w 25,0% w ciągu roku, najczęściej latem i jesienią, najrzadziej zimą. Średnie prędkości wiatrów wynoszą 4,5m/s. Najsilniejsze wiatry występują zimą – średnio 3,0m/s, a najsłabsze wiatry wieją w okresie letnim – średnio 2,2m/s.

Ogólne warunki klimatyczne modyfikowane są przez lokalne czynniki fizjograficzne. Największy wpływ na zróżnicowanie klimatu lokalnego mają: rzeźba terenu, rodzaj gruntu, stosunki wodne oraz pokrycie roślinne. Generalnie należy rozróżnić dwa typy krajobrazu naturalnego o odmiennych warunkach klimatycznych, tj. tereny równin sandrowych oraz dolin rzecznych, dolin bocznych i innych obniżen terenowych.

Położenie geograficzne, geomorfologia i rzeźba terenu

Obszar gminy Kadzidło charakteryzuje się wysokimi walorami środowiska przyrodniczego. Cały obszar gminy Kadzidło znajduje się w obrębie funkcjonalnego obszaru Zielone Płuca Polski (ZPP).

Zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym Polski, gmina Kadzidło znajduje się w centralnej części mezoregionu Równiny Kurpiowskiej wchodzącej w skład większej jednostki - makroregionu zwanego Niziną Północnomazowiecką.

Pod względem budowy geologicznej gmina położona jest w granicach Wyniesienia Mazursko – Suwalskiego z prekambryjskim podłożem krystalicznym występującym pod stosunkowo niewielką pokrywą młodszych skał osadowych.

Dominującą jednostką geomorfologiczną jest równina sandrowa związana z odpływem wód glacialnych sprzed czoła lodowca w czasie zlodowacenia bałtyckiego oraz środkowopolskiego.

Warunki glebowe i użytkowanie ziemi oraz gleby podlegające ochronie

Z mapy glebowo-rolniczej wynika, że na terenie gminy Kadzidło występują gleby pochodzenia mineralnego oraz gleby organiczne.

Gleby na terenie gminy Kadzidło wykształciły się z utworów czwartorzędowych, plejstocenijskich piasków wodnolodowcowych i wydmowych, w mniejszym stopniu z glin zwałowych oraz z holocenijskich utworów rzecznych i bagiennych. W obrębie równiny sandrowej występują gleby bielcowe, brunatne i czarne ziemie, a w dolinach i zagłębieniach terenu gleby torfowe, torfowo – mułowe, murszowe oraz mady.

Zróżnicowanie przestrzenne gleb występujących na terenie gminy Kadzidło jest stosunkowo małe, a przyczyną tego jest mało zróżnicowany skład mechaniczny oraz stosunki wodne w profilu glebowym.

Obszar gminy charakteryzuje się mało korzystnymi warunkami glebowymi dla produkcji rolniczej z niewielkimi możliwościami poprawy ich wartości użytkowych.

Najkorzystniejsze warunki glebowe posiada rejon wsi Dylewo i Jeglijowiec, gdzie występują gleby brunatne wylugowane, bielcowe i czarne ziemie zdegradowane, dla których skałą macierzystą są gliny zwałowe. Są to gleby zaliczone do kompleksu 4-go (żytnio-ziemniaczanego bardzo dobrego, klasy IIIb) z małym udziałem kompleksu 2-go (pszennego dobrego, klasy IIIa gruntów ornych). Przede wszystkim są to gleby dobre, żyzne, właściwie uwilgotnione. Nadają się pod uprawę wszystkich roślin, szczególnie tych najbardziej wymagających.

Gleby murszowate kompleksu 5-go (żytnio-ziemniaczanego dobrego) oraz gleby brunatne wylugowane kompleksu 6-go (żytnio - ziemniaczanego słabego) i kompleksu 9-go (zbożowo – pastewnego słabego) klasy IVa i IVb stanowią obszary gleb średnio korzystnych do produkcji rolnej z

możliwością ich wykorzystania do upraw warzywniczych i sadowniczych z uwzględnieniem doboru gatunków roślin. Zwarte powierzchnie tej kategorii gleb spotyka się w okolicy miejscowości: Dylewo - Jeglijowiec - Kadzidło. Stąd też wskazane jest, aby grunty te objąć ochroną przed zmianą użytkowania.

Zasadniczą jednak większość stanowią słabe gleby brunatne wylugowane kompleksu 7-go (żytnio – łubinowego) wykształcone z piasków w VI klasie bonitacyjnej gruntów rolnych. Gleby są ubogie w składniki pokarmowe i przeważnie zbyt suche. Uzyskiwane plony zależne są od ilości opadów atmosferycznych. Wymagane jest ich intensywne nawożenie. Gleby te są niekorzystne dla rolnictwa i winny być przeznaczone pod zalesienie.

Ostatnie kategorie kompleksów przydatności rolniczej nie wykazują koncentracji i wstępują w dużym rozproszeniu na terenie całej gminy.

Ponadto na terenie gminy Kadzidło występują **gleby organiczne, chronione na podstawie przepisów odrębnych** wytworzone z torfów niskich lub mineralne wytworzone z piasków rzecznych, mad i namulów głównie w dolinach rzek oraz zagłębieniach terenu. Są to gleby torfowe, murszowe – mineralne i czarne ziemie wykształcone z piasków gliniastych lub pylastych zalegających na piasku luźnym. Tworzą one pokrywą glebową w dolinie Rozogi, fragmentami w dolinie Piasecznicy, Omulwi i wokół uroczyska Karaska oraz w zagłębieniach terenu. Zajęte są przez 2 kompleksy użytków zielonych w klasie bonitacyjnej III-IV. Stwarzają one dla ubogich pod względem wartości gruntów ornych duże możliwości w zakresie produkcji pasz. Z kolei gleby murszowo – mineralne i murszowate wytworzone z płytkich piasków słabo gliniastych na piasku luźnym pojawiają się na pozostałych obszarach dolinnych.

Na terenie gminy Kadzidło występują **gleby chronione** na podstawie przepisów odrębnych tj. gleby klasy I-III bonitacyjnej (rejon wsi Dylewo, Jeglijowiec i Kadzidło, rejon dolin rzecznych w obrębie zmeliorowanych użytków zielonych) oraz gleby organiczne (dolina Rozogi, dolina Piasecznicy, Omulwi i wokół uroczyska Karaska oraz w zagłębieniach terenu, zajęte są przez 2 kompleksy użytków zielonych w klasie bonitacyjnej III-IV).

Wody powierzchniowe

Cały obszar gminy Kadzidło leży w dorzeczu rzeki Narwi i jest odwadniany, poprzez jej prawobrzeżne dopływy: Rozogę, Szkwę, Omulew i Piasecznicę. Rzeki te są płytko wcięte w powierzchnie tarasów zalewowych, zbierają wody z obszaru swych zlewni przy pomocy drobnych dopływów i systemu gęstej sieci rowów melioracyjnych.

Rzeki wykorzystują nieregularne obniżenia dawnego odpływu wód lodowcowych w kierunku południowo – wschodnim. Z uwagi na małe spadki terenów proces odwadniania obszaru gminy Kadzidło jest utrudniony, występuje dużo podmokłości.

Rzeka Rozoga jest prawym dopływem Narwi. Do Narwi wpada w miejscowości Celowizna, na 158 km jej biegu. Ogólna długość rzeki wynosi ok. 82 km.

Rzeka Rozoga powstaje z połączenia dwóch strug: Jerutki, wypływającej z jeziora Marksoby i Radosłówny wypływającej z bagnistych łąk w pobliżu wsi Olszyny, na zachód od jeziora Świętajno i na wschód od Szczytna. Strugi te łączą się powyżej Myszyńca. W ramach monitoringu regionalnego Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w roku 2010 jakość wód rzeki w punkcie pomiarowym w Łęgu Starościńskim, który znajduje się w okolicach wsi Kadzidło wykazały: II klasę elementów biologicznych, klasę elementów fizykochemicznych – poniżej stanu dobrego, III klasę stanu/potencjału ekologicznego.

Rzeka Piasecznica jest niewielkim prawostronnym dopływem rzeki Omulwi. Piasecznica zaczyna swój bieg z terenów podmokłych w miejscowości Piasecznia. Wody rzeki Piasecznicy dotychczas nie zostały objęte monitoringiem.

Rzeka Omulew jest prawostronnym dopływem rzeki Narwi. Ogólna długość rzeki wynosi 113,7 km. W klasyfikacji ogólnej dokonanej stan czystości rzeki przy jej ujściu został określony na III klasę z uwagi na zanieczyszczenia bakteriologiczne oraz uzyskano II klasę ze względu na zanieczyszczenia fizykochemiczne i bakteriologiczne.

Rzeka Szkwa jest prawostronnym dopływem Narwi. Całkowita długość rzeki wynosi 167 km. Stan czystości badany jest w punktach pomiarowo-kontrolnych zlokalizowanych w miejscowościach Rozogi (51+300) i Szkwa (1+200) w klasyfikacji ogólnej dokonanej wykazał III klasę czystości ze względu na zanieczyszczenia fizykochemiczne i bakteriologiczne.

Gmina Kadzidło pozbawiona jest większych naturalnych i sztucznych zbiorników wodnych. Najczęściej spotykaną formą wód stojących spotykaną w kompleksach leśnych i łąkowych są zanikające śródleśne bagienka oraz występujące w dolinie Omulwi starorzecza, o cennych wartościach ekologicznych. Najważniejszymi wśród nich jest zarastający i bagnisty zbiornik o nazwie „jezioro Bagno”, położony na zachód od Dylewa oraz zbiorniki w okolicach Krobi i Kadzidła.

Wody głębinowe

Główny zbiornik wód podziemnych (GPZW) to zespół przepuszczalnych utworów wodonośnych o znaczeniu użytkowym, wydzielony ze względu na jego szczególne znaczenie dla obecnego i perspektywicznego zaopatrzenia w wodę. Spełnia określone podstawowe kryteria ilościowe i jakościowe, a jego granice są warunkami hydrodynamicznymi, warunkami formowania się zasobów wód podziemnych oraz podstawowymi kryteriami hydrogeologicznymi i jakościowymi.

Obszar gminy położony jest w zasięgu zbiornika wód podziemnych bez opracowanej dokumentacji hydrogeologicznej GPZW 215 Subniecka Warszawska. Jest to zbiornik porowy,

aktualnie nieudokumentowany. Głównym użytkowym poziomem są wody czwartorzędowe zalegające na głębokości od 9 do 13,6 m n.p.m.

Gmina Kadzidło znajduje się w granicach jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) o numerze 50. Stan chemiczny JCWPd nr 50 oceniany jest jako dobry. Średnie stężenia elementów fizyko-chemicznych dla punktów pomiarowych mieściły w II i III klasie jakości.

Na podstawie warstw informacyjnych bazy danych GIS Mapy Hydrologicznej Polski w skali 1:50 000 „pierwszy poziom wodonośny – wrażliwość na zanieczyszczenie i jakość wód” przeważająca część obszaru gminy Kadzidło (ponad 90%) charakteryzuje się bardzo wysokim stopniem podatności. Na pozostałym obszarze występuje wysoki stopień podatności i w jednym miejscu średni stopień podatności. Obniżony stopień podatności wynika z występowania na powierzchni terenu torfów i glin zwałowych. Utwory te scharakteryzowano niskimi wartościami względnego współczynnika infiltracji efektywnej opadów ($W=0,2$ i $0,5$) oraz w przypadku glin współczynnikiem S_p ($S_p=0,2-0,4$), a w przypadku torfów współczynnik polowej pojemności wodnej profilu glebowego ($wog=0,36$). Pomimo, że torfy nie posiadają właściwości izolujących, to działają jak naturalny filtr zatrzymujący znaczną część zanieczyszczeń infiltrujących z powierzchni terenu, który uniemożliwia ich rozprzestrzenianie się. Wysoki i bardzo wysoki stopień podatności wynika również z płytkiego występowania wód pierwszego poziomu wodonośnego (PPW na przeważającym obszarze do 2 m).

Obszar zbiornika wód podziemnych w obszarze gminy Kadzidło powinien być chroniony przed zanieczyszczeniami powierzchniowymi i punktowymi, ponieważ stanowi rezerwę wody dla przyszłych pokoleń oraz zaspokaja potrzeby bieżącej wody.

Na terenie gminy Kadzidło zlokalizowane są otwory hydrogeologiczne (studnie) stanowiące źródła zaopatrzenia w wodę z zasobów wód podziemnych. Rozróżnia się dwa rodzaje otworów hydrogeologicznych:

1. otwór hydrogeologiczny rozpoznawczy, będący otworem hydrogeologicznym wykonanym w celu rozpoznania warunków hydrogeologicznych, zasobności i jakości wód podziemnych;
2. otwór hydrogeologiczny obserwacyjny (piezometr), będący najczęściej małym średnicowym otworem, służącym do pomiaru głębokości do zwierciadła wody w określonym punkcie warstwy wodonośnej.

Na obszarze gminy Kadzidło występują następujące udokumentowane ujęcia wód podziemnych:

Tabela 1		
L.p	Nazwa otworu hydrogeologicznego	Lokalizacja/ miejsowość
1.	2930011-WIEŚ 1	Kadzidło
2.	2930010-WIEŚ 2	
3.	2930001-GMINA	
4.	2930033-ZAKŁADY MIĘSNE POLCRANE ST. NR 1	
5.	2930028-SPÓŁDZIELNIA KURPIANKA	
6.	2930008-ZAKŁAD PRZEM. TORFOWEGO 1	Karaska
7.	2930013-Z-D PRZEM. TORFOWEGO- PGR 2	Wach
8.	2930020-SZKOŁA PODSTAWOWA + WIEŚ	
9.	2930014-WIEŚ 2	Dylewo
10.	2930016-WIEŚ 2	
11.	2930005-WIEŚ 1	
12.	2930003-KOMENDA STRAŻY POŻARNEJ	
13.	2930015-WIEŚ 3	
14.	2940008-ZLEWNIA MLEKA	Czarnia
Źródło: http://spdpsh.pgi.gov.pl/PSHv7/		

4.2. Uwarunkowania przyrodnicze

Natura 2000

Sieć obszarów Natura 2000 to spójna funkcjonalnie europejska sieć ekologiczna, tworzona w celu zachowania rodzajów siedlisk przyrodniczych, gatunków ważnych dla Wspólnoty Europejskiej oraz ochrona różnorodności biologicznej. Obowiązek podjęcia takich działań wynika z postanowień Konwencji o różnorodności biologicznej (tzw. Konwencja z Rio, sporządzona w Rio de Janeiro w 1992 r.).

Podstawą prawną tworzenia sieci Natura 2000 są dwa akty prawne:

- **Dyrektywa ptasia** (dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa - wcześniej dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa) - określa kryteria do wyznaczania ostoi dla gatunków ptaków zagrożonych wyginięciem;

- **Dyrektywa siedliskowa** (dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory) - ustala zasady ochrony pozostałych gatunków zwierząt, a także roślin i siedlisk przyrodniczych oraz procedury ochrony obszarów szczególnie ważnych przyrodniczo.

Ww. dyrektywy przewidują stworzenie systemu obszarów połączonych korytarzami ekologicznymi, czyli fragmentami krajobrazu zagospodarowanymi w sposób umożliwiający migrację, rozprzestrzenianie i wymianę puli genetycznej gatunków. Zadaniem sieci jest utrzymanie różnorodności biologicznej przez ochronę nie tylko najcenniejszych i najrzadszych elementów

przyrody, ale też najbardziej typowych, wciąż jeszcze powszechnych układów przyrodniczych, charakterystycznych dla regionów biogeograficznych. Jej tworzenie jest obowiązkiem każdego kraju członkowskiego UE, a wybór sposobu ochrony poszczególnych elementów sieci pozostawia się danemu państwu.

Sieć obszarów Natura 2000 obejmuje:

• **Obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO)** to obszary wyznaczone, zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej, do ochrony populacji dziko występujących ptaków jednego lub wielu gatunków, w których granicach ptaki mają korzystne warunki bytowania w ciągu całego życia, w dowolnym jego okresie albo stadium rozwoju.

• **Specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO)** to obszary wyznaczone, zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej, w celu trwałej ochrony siedlisk przyrodniczych lub populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin lub zwierząt lub w celu odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony tych gatunków.

Na terenie gminy Kadzidło zostały ustanowione następujące obszary Natura 2000:

- obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO) Doliny Omulwi i Płodownicy (PLB140005);
- specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO) Bory bagienne i torfowiska Karaska (PLH140046);
- specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO) Bory Chrobotkowe Karaska (PLH140047).

Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO) Doliny Omulwi i Płodownicy (PLB140005) został ustanowiony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2005 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Położony jest na terenie dwóch województw, obejmując łącznie 34286,7 ha. W województwie mazowieckim obejmuje teren powiatu ostrołęckiego (gminy: Baranowo, Czarnia, Kadzidło, Lelis, Olszewo-Borki), miasta Ostrołęka oraz powiatu przasnyskiego (gminy: Chorzele i Jednoróżec). W województwie warmińsko-mazurskim - gminę Wielbark w pow. szczycieńskim.

W ostoi Doliny Omulwi i Płodownicy stwierdzono 26 lęgowych gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Ponadto wykazano występowanie szeregu gatunków Ptaków Migrujących niewymienionych w Załączniku I. Jako przedmioty ochrony uznanych zostało 19 gatunków. Spośród nich 12 to gatunki z I załącznika DP. Na terenie obszaru występuje kilka gatunków silnie zagrożonych wyginięciem (kraska, wodniczka i cietrzew).

Obszar ma kluczowe znaczenie dla ochrony kulika wielkiego, będąc jedną największych krajowych ostoi gatunku. Przedmiotami ochrony są gatunki zajmujące różnorodne siedliska. Na terenach łąk i turzycowisk są to: kropiatka, kulik wielki, rycyk, krwawodziób, dubelt, kszczyk, błotniak łąkowy, wodniczka i cietrzew. W urozmaiconym krajobrazie kulturowym powszechnie występują: bocian biały, lerka, świergotek polny, dudek oraz ginąca kraska. Z kolei ze

stawami rybnymi związane są: wąsatka i pliszka cytrynowa. Na terenach leśnych (ubogie bory sosnowe na piaszczystych glebach) powszechnie występuje lelek.

Specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) Bory bagienne i torfowiska Karaska (PLH140046) został utworzony Decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C (2010) 9669) (2011/64/UE).

W skład ostoi wchodzi jedno z największych torfowisk wysokich w Polsce. Towarzyszą mu bory bagienne o różnym stopniu wykształcenia. Prawdopodobnie część z młodych obecnie zbiorowisk dynamicznie zarastających torfowisko to inicjalne fazy bagiennego lasu brzoźowego (*Dryopteridi-Betuletum*).

Obszar ostoi ulega dynamicznym przekształceniom - głównie przesuszeniu (w wyniku przemysłowego poboru torfu na południe od torfowiska), oraz regeneracji po pożarze w części północno-wschodniej. Mimo tych odkształceń całość kompleksu zachowuje jeszcze liczne cechy naturalności.

Specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) Bory Chrobotkowe Karaska (PLH140047) został utworzony Decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE).

Specjalny obszar ochrony siedlisk utworzony w celu trwałej ochrony jednego z największych w Polsce zbiorowiska roślinnego – Śródładowe Bory Chrobotkowe.

Obszar Natura 2000 Bory Chrobotkowe Karaska podlega typowej gospodarce leśnej, ze zrębami zupełnymi. Wiek drzewostanu, prawie całkowicie zdominowanego przez sosnę, jest zróżnicowany i obejmuje wszystkie klasy wiekowe. Na obszarze spotyka się większość zbiorowisk borów sosnowych ułożonych w gradiencie wilgotnościowym (i częściowo żyznościowym).

15 kwietnia 2015 Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie wydał zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bory Chrobotkowe Karaska PLH140047.

Rezerwaty

Na terenie gminy Kadzidło występują dwa rezerwaty przyrody: Torfowisko Karaska i Podgórze.

Rezerwat Torfowisko Karaska został utworzony na mocy Rozporządzenia Nr 231 Wojewody Mazowieckiego z dnia 23 lipca 2001 r. w sprawie utworzenia rezerwatów przyrody na terenie województwa mazowieckiego (Dz. Urz. z 2001 r. Nr 158, poz. 2277).

Rezerwat położony jest przy miejscowości Piasecznia. Obejmuje powierzchnię 402,69 ha.

Celem ochrony jest fragment jednego z największych torfowisk wysokich w Polsce (największe torfowisko na Mazowszu). Rezerwat wyróżnia się dobrze zachowaną, typową dla torfowiska roślinnością i fauną.

Spośród gatunków prawnie chronionych występują tu m.in.: rosiczka okrągłolistna, turzyca strunowa i bagienna, torfowiec czerwony, bekas, kszyc, żuraw, derkacz, pustułka, cietrzew. Rezerwat w całości położony jest w Obszarze Natura 2000 Bory bagiennie i torfowiska Karaska (PLH140046). To ogromny rezerwuuar wody, przez co oddziałuje pozytywnie na stosunki wodne terenów przyległych. Obszar rezerwatu jest niedostępny dla ruchu turystycznego.

Rezerwat Podgórze utworzony na mocy Rozporządzenia Nr 274 Wojewody Mazowieckiego z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody zlokalizowanych na terenie województwa mazowieckiego i utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 roku (Dz. Urz. z 2001 r. Nr 269, poz. 6860).

Rezerwat jest położony w pobliżu wsi Wach. Obejmuje zachowany w stanie naturalnym drzewostan sosnowy z domieszką świerka na powierzchni 37,76 ha.

Celem ochrony jest zachowanie fragmentu Puszczy Kurpiowskiej z naturalnymi drzewostanami świerkowo-sosnowymi. W Rezerwacie Podgórze występuje sosna kołnierzykowata z charakterystycznie odgiętą korowiną w miejscu dawnych okółków gałęzi. Rezerwat jest częścią dużego kompleksu leśnego, przez co stwarza dobre warunki bytowania dla zwierząt.

Korytarze ekologiczne

Korytarze ekologiczne są elementem wieloprzestrzennego systemu obszarów węzłowych Krajowej sieci ECONET-POLSKA (zwanej ECONET-PL). Natomiast sieć EKONET-POLSKA jest częścią europejskiej Sieci ekologicznej ECONET (European Ecological Network), stanowiącej spójny przestrzennie i funkcjonalnie system reprezentatywnych i najlepiej zachowanych pod względem różnorodności biologicznej obszarów Europy.

Korytarze ekologiczne zapewniają ciągłość więzi przyrodniczych w obrębie systemu. Zbudowane są z obszarów węzłowych z wyodrębnionymi biocentrami i strefami buforowymi. Obejmują one tereny o najwyższym udziale środowisk naturalnych i półnaturalnych, w tym obszary leśne, bagiennie, łąkowe, unikając obszarów gęsto zaludnionych o dużej gęstości zabudowy i infrastruktury drogowej. W sieć korytarzy ekologicznych włączono również doliny rzeczne, o ile nie była w nich zlokalizowana zwarta zabudowa. Przy wyznaczaniu ich przebiegu brano pod uwagę

również sposób użytkowania rolniczego ziemi, włączając w granicę korytarzy obszary, na których zaprzestano działalności rolniczej oraz na których nastąpiła sukcesja naturalna.

Celem utworzenia sieci ECONET jest ochrona, wzmocnienie bądź odtworzenie obszarów istotnych ze względu na zachowanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej kontynentu europejskiego. Sieć ECONET ma wytyczyć ramy integrowania działań krajowych i międzynarodowych nastawionych na ochronę różnorodności biologicznej i krajobrazowej Europy. Pozwoli to osiągnąć lepsze efekty w przeciwdziałaniu niekorzystnym zmianom.

Gmina Kadzidło położona jest w granicach obszaru węzłowego o znaczeniu międzynarodowym Puszcza Kurpiowska (22 M). Jest to obszar zaliczany do obszarów węzłowych o kluczowym znaczeniu dla polityki rolnej, czyli zasobny w krajobrazy rolnicze, o bogatej strukturze ekologicznej, ekstensywnych formach gospodarki i tradycyjnej kulturze agrarnej. Obszar ten obejmuje również doliny rzeczne, pełniące szczególną funkcję fizjocenotyczną (ostoje ornitologiczne, ichtiologiczne, czy florystyczne). Ze względu na sposób użytkowania jest to obszar o charakterze rozległych użytków zielonych, które wymagają ochrony polegającej na zachowaniu lub przywróceniu ekstensywnych form gospodarowania ze względu na ich walory florystyczne i ornitologiczne.

W granicach niniejszego obszaru węzłowego, zgodnie z opracowaniem Strategia wdrażania krajowej sieci ekologicznej ECONET-POLSKA, ze względu na niski stopień lesistości wskazane jest jego zwiększanie, powiększanie małych kompleksów leśnych, regulacja granic dużych kompleksów leśnych, naturalne kształtowanie ekotonów na granicy z innymi ekosystemami, zwiększanie ciągłości przestrzennej drzewostanów w korytarzach ekologicznych, wprowadzanie zadrzewień śródpolnych oraz uproduktywnienie gruntów marginalnych przez ich zalesienie. Niemniej jednak planując zalesienia trzeba brać pod uwagę priorytety wynikające ze strategii ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej na danym obszarze, w tym wpływ na całokształt gospodarki rolnej i wodnej.

Sieć ekologiczna wymaga podejmowania systemowych działań ochronnych na poziomie globalnym, regionalnym i lokalnym, zintegrowanych z całokształtem spraw społecznych i gospodarczych.

Pomniki przyrody

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie. Na terenach niezabudowanych, jeżeli nie stanowi to

zagrożenia dla ludzi lub mienia, drzewa stanowiące pomniki przyrody podlegają ochronie aż do ich samoistnego, całkowitego rozpadu.

Na terenie gminy Kadzidło występują pomniki przyrody w postaci drzew wyznaczone Rozporządzeniem Nr 17 Wojewody Mazowieckiego z 26 lutego 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody położonych na terenie powiatu ostrołęckiego (Dz.Urz. Woj. Maz. z 2008 Nr 29 poz.1073). Tabela 2

Tabela 2						
Zestawienie pomników przyrody w gminie Kadzidło						
L.p	Lokalizacja Miejscowość/nr działki	Obiekt chroniony	Charakterystyka chronionego obiektu			
			Nazwa gatunkowa	Obwód (cm)	Wysokość (m)	Wiek
1.	Kuczyńskie, dz. nr 203	drzewo	Dąb szypułkowy	231	12	brak danych
2.	Kuczyńskie, dz. nr 203	drzewo	Dąb szypułkowy	227	15	brak danych
3.	Karaska, 614 d	drzewo	Lipa drobnolistna	325	27	250 lat
4.	Karaska, 614 a	drzewo	Dąb szypułkowy	406	32	brak danych
5.	Nadleśnictwo Myszyniec, Leśnictwo Podgórze, oddział 139 h, 50 m od osady gajowego	drzewo	Sosna zwyczajna	247	28	brak danych
6.	Nadleśnictwo Myszyniec, Leśnictwo Podgórze, oddział 104a	drzewo	Sosna zwyczajna	270	30	250 lat
7.	Nadleśnictwo Myszyniec, Leśnictwo Wykrot, oddział 19a	drzewo	Sosna zwyczajna	270	32	brak danych
8.	w m. Kadzidło przy drodze Kadzidło-Olszyny, dz. nr 132/25	drzewo	Jałowiec	52	12	brak danych

Źródło: Nadleśnictwo Myszyniec oraz Rozporządzenie Nr 17 Wojewody Mazowieckiego z 26.02.2008r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody położonych na terenie powiatu ostrołęckiego (Dz.Urz. Woj. Maz. z 2008 Nr 29 poz.1073)

Kompleksy leśne

Gmina Kadzidło znajduje się w Mezoregionie Puszczy Kurpiowskiej. Powierzchnia terenów leśnych gminie wynosi 10317,90 ha, co stanowi 40% powierzchni gminy.

W 40% stanowią lasy prywatne, których powierzchnia wynosi 3074,80 ha. Lasy te występują w rozdrobnieniu, często na skrajach lasów państwowych.

Lasy państwowe podlegające Nadleśnictwu Myszyniec zajmują powierzchnię 6438,21 ha, natomiast podlegające Nadleśnictwu Ostrołęka - 1079 ha.

Lasy na terenie gminy rosną głównie na glebach brunatnych, bielicowych, rdzawych, bielicowych i kwaśnych, dlatego przeważającą część lasów stanowi bór świeży głównie pod postacią sosny z domieszkami dębu, brzozy i osiki, ubogie runo w postaci mchów i borówki oraz podszyt, który tworzy: jałowiec, jarzab, brzoza, dąb, kruszyna.

Lasy pełniące funkcje gospodarcze, turystyczne i ekologiczne, wskazane do racjonalnego gospodarowania zasobami. Lasy posiadają istotne walory klimatyczne, ochronne dla gleb, wód oraz krajobrazu naturalnego.

Lasy ochronne występują w obrębie lasów państwowych, w zdecydowanej przewadze w Nadleśnictwie Myszyniec i małym stopniu w Nadleśnictwie Ostrołęka obejmując pięć kategorii: lasów wodochronnych, glebochronnych, doświadczalnych, nasiennych i chroniące środowisko.

Największe powierzchnie zajmują lasy glebochronne położone pomiędzy wsiami: Jeglijowiec, Gleba i Stare Dylewo oraz na wschód i południe od Kadzidła. Lasy wodochronne występują w większym rozproszeniu, głównie w północnej części gminy w pobliżu miejscowości: Jazgarka - Klimki, Sul, Wach - Siarcza Łąka oraz części środkowej w pobliżu Piaseczni i Kadzidła. Lasy doświadczalne spotyka się wokół rezerwatu Podgórze w Leśnictwie Karaska, w północno - zachodniej części gminy. Lasy nasienne obejmują zaledwie 15 ha w Nadleśnictwie Ostrołęka na południe od zabudowań wsi Grale. Lasy chroniące środowisko stanowią niewielką enklawę wśród dużego kompleksu leśnego w Leśnictwie Karaska i występują około 500 m na zachód od osady leśnej.

4.3. Obszary zagrożenia powodziowego

Obszary zagrożenia powodziowego, występujące na terenie gminy Kadzidło, są to obszary o określonym prawdopodobieństwie powodzi, wyznaczone na podstawie Map zagrożenia powodziowego i Map ryzyka powodziowego oraz zgodnie ze studium dla potrzeb planów ochrony przeciwpowodziowej.

Na mapach zagrożenia powodziowego przedstawia się obszary o określonym prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi:

1. obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2%);
2. obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (1%),
3. obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q 10%).

Uzupełnieniem map zagrożenia powodziowego są mapy ryzyka powodziowego, określające wartości potencjalnych strat powodziowych oraz przedstawiające obiekty narażone na zalanie w przypadku wystąpienia powodzi o określonym prawdopodobieństwie wystąpienia. Są to mapy, które pozwolą na ocenę ryzyka powodziowego dla zdrowia i życia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej, czyli grup, dla których należy ograniczyć negatywne skutki powodzi zgodnie z celami Dyrektywy Powodziowej.

Mapy zagrożenia powodziowego przygotowuje się w dwóch zestawach tematycznych zawierających odpowiednio: obszary szczególnego zagrożenia powodzią, głębokości zalewów dla przepływów o różnym prawdopodobieństwie wystąpienia, prędkości i kierunku przepływu wody

oraz zasięgi zalewów w scenariuszu o prawdopodobieństwie przewyższenia Q1% w przypadku całkowitej awarii obwałowania.

Na załączniku graficznym przedstawiono **obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%** oraz **dla których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%**. Są to obszary zlokalizowane w dolinie rzeki Rozogi.

Dla rzeki Omulew, rzeki Szkwy i rzeki Rozogi zostały opracowane **Studia dla potrzeb planów ochrony przeciwpowodziowej. Zasięg wystąpienia wielkiej wody o prawdopodobieństwie: 1%, 5% i 0,5%** został pokazany na załączniku graficznym.

Na obszarach zagrożenia powodzią zabronione jest podejmowanie działań, które mogą utrudnić ochronę przed powodzią. W zagospodarowaniu tych terenów należy uwzględnić warunki określone w przepisach odrębnych, w tym wykluczyć lokalizację nowej zabudowy. Na obszarach zagrożenia powodziowego obowiązuje zakaz lokalizowania inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania.

4.4. Obszary zagrożone osuwaniem się mas ziemnych i obszary naturalnych zagrożeń geologicznych oraz tereny wyznaczone na podstawie przepisów odrębnych

W obrębie gminy Kadzidło nie występują obszary zagrożone osuwaniem się mas ziemnych i obszary naturalnych zagrożeń geologicznych wyznaczone na podstawie przepisów odrębnych.

4.5. Złoże kopalni oraz tereny i obszary górnicze

W obrębie gminy Kadzidło występują złoże kopalni: eksploatowane, prognostyczne oraz perspektywiczne.

Udokumentowane **eksploatowane złoże** kopalni, zgodnie z Krajowym Bilansem Zasobów Kopalni stan na 31.12.2016 r., występują w postaci torfów: złoże Karaska I i złoże Karaska II oraz w postaci piasków i żwirów: złoże Gleba I. Rozległe torfowiska niskie, wysokie i mieszanotypowe Karaska, położone w dolinie rzeki Piasecznicy, są eksploatowane od zakończenia II wojny światowej. Występują tu torfy: turzycowiskowe, mszarne, szuwarowo-mszarne i turzycowiskowo-mszarne. Wszystkie wyżej wymienione złoże zostały udokumentowane w kategorii C1. Tabela 3

Tabela 3							
Wykaz złóż w gminie Kadzidło							
L.p	Nazwa złoża	Rodzaj złoża	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby (tyś.m ³)		Wydobycie	Identyfikator złoża
				geologiczno-bilansowe	przemysłowe		
1.	Karaska I	torf	eksploatowane	1364	1353	83	TO 9656
2.	Karaska II	torf	eksploatowane	4851	4630	54	TO 15822
3.	Gleba I	piaski i żwiry	eksploatowane	277	-	34	KN 16574
Źródło: Krajowy Bilans Zasobów Kopalin- stan na 31.12.2015 r.							

Złoże „Gleba I” zlokalizowane jest na działkach nr: 474/1, 480, 481, 482 o powierzchni 18 144 m². Pokłady piasków skaleniowo-kwarcowych leżą na głębokości 9-14,5m, średnia miąższość złoża wynosi 10,8m. Dokumentacja geologiczna złoża piasków skaleniowo-kwarcowych „Gleba I” zatwierdzona została przez Marszałka Województwa decyzją nr 259/12/PŚ.G.

Na terenie gminy Kadzidło występują **obszary i tereny górnicze**, których sposób zagospodarowania powinien być zgodny z wydaną koncesją i obowiązującym prawem:

1. Karaska I;
2. Karaska II- pole A- zlokalizowane na działce nr 187/18;
3. Karaska II- pole B- zlokalizowane na działce nr 187/16;
4. Gleba I- zlokalizowane na działce 474/1, 480-482.

Zgodnie z definicjami ustawy Prawo górnicze, **obszarem górniczym** jest przestrzeń, w granicach której przedsiębiorca jest uprawniony do wydobywania kopaliny, podziemnego bezzbiornikowego magazynowania substancji, podziemnego składowania odpadów oraz prowadzenia robót górniczych niezbędnych do wykonywania koncesji. Natomiast **terenem górniczym** jest przestrzeń objęta przewidywanymi szkodliwymi wpływami robót górniczych zakładu górniczego.

W granicach obszaru gminy Kadzidło przeprowadzono prace geologiczno-zwiadowcze w poszukiwaniu naturalnego kruszywa piaszczysto-żwirowego, bursztynów, torfów i kredy jeziornej. Podczas zwiadu terenowego w rejonie miejscowości Gleba wyznaczono tutaj obszar perspektywiczny dla występowania piasków i żwirów. Według Szczegółowej mapy geologicznej Polski występują tam piaski i żwiry lodowcowe oraz piaski, żwiry i głązy moren czołowych.

Na podstawie materiałów archiwalnych (Ostrzyżek, Dembek, 1996) oraz danych przedstawionych na Szczegółowej mapie geologicznej Polski (Listkowska, 1994) w granicach gminy Kadzidło wyznaczono obszary prognostyczne i perspektywiczne występowania torfów.

Obszar perspektywiczny złóż kopalin powszechnie występujących wyznacza się uwzględniając przewidywany nadkład średnio do 3 m. Przyjmuje się, że warunkiem wyznaczenia obszarów perspektywicznych jest możliwość przedstawienia oceny jakościowej kopaliny, a tylko w wyjątkowych przypadkach dopuszcza się wykorzystanie analogii z innymi złożami. Złoża perspektywiczne są złożami nierozpoznanymi jakościowo i ilościowo.

Natomiast **obszar prognostyczny złóż kopalin** (niebędący w wyraźnym konflikcie środowiskowym) stanowi obszar występowania kopalin w ramach perspektywicznej jednostki surowcowej, mających określone właściwości jakościowe, określone zasoby w kat. D1. Obszar prognostyczny posiada już określone zasoby (m³) w ramach obszaru perspektywicznego.

Obszary prognostyczne wyznaczone w dolinie Rozogi, pomiędzy miejscowościami Jazgarka i Siarcza Łąka spełniają kryteria bilansowości, ale nie wchodzi obecnie w skład potencjalnej bazy zasobowej ze względu na kryterium rolniczo-gospodarcze. Są to torfowiska niskie, mechowiskowo-olesowe, a popielność torfu wynosi 12%.

Niewielki obszar perspektywiczny położony na południowy wschód od Kadzidła obejmuje torfowisko niskie, mechowiskowo-olesowe. Nagromadzenie torfu spełnia kryteria bilansowości, ale nie wchodzi obecnie w skład potencjalnej bazy zasobowej ze względu na położenie na terenach zalesionych oraz stwierdzone osobliwości przyrodnicze.

4.6. Uwarunkowania kulturowe – stan dziedzictwa kulturowego i ochrony zabytków

W obrębie gminy Kadzidło występują obiekty objęte ochroną konserwatorską – obiekty wpisane do rejestru zabytków oraz obiekty ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz stanowiska archeologiczne w formie stref ochrony konserwatorskiej.

Na terenie gminy zlokalizowana jest liczna zabudowa charakterystyczna dla budownictwa kurpiowskiego, wymagająca ochrony.

Należy utrzymywać odpowiedni stan techniczny obiektów wpisanych do rejestru zabytków i ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków. Wszelkie prace inwestycyjne w obrębie obiektów wpisanych do rejestru zabytków wymagają uzyskania odpowiedniego pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Natomiast wszelkie prace inwestycyjne w obrębie obiektów ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków wymagają uzyskania opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Wszelkie inwestycje w obrębie stanowisk archeologicznych wymagają uprzedniego przeprowadzenia ratowniczych badań ratunkowych wykonywanych na koszt inwestora, po uzyskaniu pozwolenia od Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. W obrębie stanowisk archeologicznych obowiązuje zakaz zalesień.

Budynki charakterystyczne dla dawnego budownictwa kurpiowskiego, cenne ze względów historycznych i estetycznych, niewpisane do rejestru zabytków i nieobjęte gminną ewidencją zabytków należy objąć ochroną. Wszelkie zmiany dotyczące przebudowy, rozbudowy, remontów itp. ww. budynków powinny być przeprowadzone w taki sposób, aby nawiązywać parametrami i gabarytami budynku oraz materiałem, detalem i kolorystyką elewacji i pokrycia dachowego itp. do tradycyjnego budownictwa kurpiowskiego.

Pozostałe zasady i metody ochrony obiektów objętych ochroną konserwatorską i cennych ze względu na wartości historyczno – kulturowe określają przepisy ustawy o ochronie zabytków.

Obiekty objęte ochroną konserwatorską (wpisane do rejestru zabytków)

1. Czarnia, część dz. nr 231 – Kościół parafialny z 1921 r., nr rejestru A-621;
2. Czarnia - Cmentarz parafialny rzym. – kat. z ok. 1925 r. , nr rejestru A-543;
3. Kadzidło – Kościół parafialny z drugiej poł. XIX w. wraz z najbliższym otoczeniem w promieniu 50 m, nr rejestru A-422;
4. Kadzidło, ul. Sportowa – Cmentarz parafialny rzym.-kat., z 1870 r., nr rejestru A-557;
5. Kadzidło, ul. Kościuszki – Kaplica poświęcona Matce Boskiej z 1957 r., nr rejestr A-1015;.
6. Piasecznia – Cmentarz wojenny z 1920 r. – nr rejestru A-567;
7. Wach (za szkołą) – Cmentarz wojenny z 1914 r. – nr rejestru A-571;

Obiekty wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków

Czarnia

1. Dzwonnica w zespole kościoła parafialnego rzymskokatolickiego pw. Św. Michała Archanioła z ok. 1925 r., dz. nr 231;

Dylewo

1. Cmentarz wojenny z I Wojny Światowej, dz. nr 1067/4, z pocz. XX w., pocz. XX w.;

Gleba

1. Dom mieszkalny, dz. nr 5, z 1917 r., (Gleba nr 70);
2. Dom mieszkalny, dz. nr 404, z 1897 r., (Gleba nr 37);
3. Dom mieszkalny, dz. nr 424/1, koniec XIX w., (Gleba nr 22);
4. Dom mieszkalny, dz. nr 423, z 1920 r., (Gleba nr 21);

Kadzidło

1. Kaplica cmentarna ob. Mauzoleum ks. Mieszki, z 1949-1951 r., dz. nr 1035, (ul. Sportowa 3);
2. Kaplica cmentarna, dz. nr 1035, koniec XIX w., (cmentarz rzymskokatolicki);

Kierzek

1. Dom mieszkalny (Kierzek nr 21), dz. nr 31/2, pocz. XX w.;
2. Dom mieszkalny (Kierzek nr 14), dz. nr 43, z 1918 r. ;
3. Cmentarz wojenny z I Wojny Światowej, części działek nr: 44, 45 i 3186, pocz. XX w.;

Wach

1. Cmentarz wojenny z I Wojny Światowej, dz. nr 456, z 1914 r.;
2. Cmentarz wojenny z I Wojny Światowej, dz. nr 482, z pocz. XX w.;

Stanowiska archeologiczne

Tabela 4					
nr stanowiska na rysunku Studium	miejsowość	Nr obszaru AZP	Nr stanowiska w miejscowości	Nr stanowiska na obszarze	nazwa
1.	Brzozowa (Zuzanny)	35-72	5	1	okres nowożytny
2.	Brzozowa	35-72	6	1	nowożytna 2
3.	Brzozowa	35-72	7	2	wczesne średniowiecze późne średniowiecze- nowożytna
4.	Chudek	37-70	61	2	średniowiecze okres nowożytny
5.	Chudek	37-70	62	3	późne średniowiecze okres nowożytny
6.	Chudek	37-70	63	4	późne średniowiecze okres nowożytny
7.	Chudek	37-70	65	6	starożytność średniowiecze okres nowożytny
8.	Chudek	37-70	66	7	starożytność średniowiecze
9.	Chudek	37-70	67	8	epoka brązu
10.	Chudek	37-70	76	10	okres nowożytny
11.	Chudek	37-70	77	11	starożytność
12.	Dylewo	36-70	4	7	okres nowożytny średniowiecze
13.	Dylewo	36-70	7	9	nowożytny ?
14.	Dylewo	36-70	9	11	nowożytny
15.	Dylewo	36-70	10	12	średniowiecze nowożytny
16.	Dylewo	36-70	12	14	e. okr. lateński
17.	Dylewo	37-70	48	4	epoka kamienia
18.	Dylewo	37-70	49	1	epoka brązu
19.	Dylewo	37-70	50	2	epoka brązu epoka brązu
20.	Dylewo (Łodziska)	37-70	69	3	ep. brązu

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kadzidło

21.	Dylewo (Kolonia)	37-70	68	1	? średniowiecze nowożytny
22.	Dylewo (Kolonia)	37-70	70	2	ep. brązu
23.	Dylewo (Kolonia)	37-70	71	3	neolit/brąz średniowiecze nowożytny
24.	Dylewo (Kolonia)	37-70	72	4	ep. brązu średniowiecze nowożytny
25.	Gleba	36-69	1	2	średniowiecze nowożytny
26.	Gleba	36-69	2	3	średniowiecze nowożytny
27.	Gleba	36-69	3	4	OL nowożytny
28.	Gleba	36-69	4	5	OL nowożytny
29.	Gleba	36-69	5	6	OL nowożytny
30.	Gleba	36-69	6	7	średniowiecze nowożytny
31.	Gleba	36-69	6A	8	?
32.	Gleba	36-69	7	9	średniowiecze nowożytny
33.	Gleba	36-69	8	10	średniowiecze nowożytny
34.	Gleba	36-69	9	11	średniowiecze nowożytny
35.	Gleba	36-69	10	12	średniowiecze nowożytny
36.	Gleba	36-69	11	13	średniowiecze
37.	Gleba	36-69	12	14	nowożytny ?
38.	Gleba	36-69	13	1	?
39.	Gleba	36-69	14	15	średniowiecze nowożytny
40.	Gleba	36-69	15	16	?
41.	Gleba	36-69	16	17	?
42.	Golanka	35-71	1	1	późn. średniowiecze- nowożytny
43.	Golanka	35-71	2	2	średniowiecze
44.	Golanka	35-71	3	3	średniowiecze-nowożytny
45.	Golanka	35-71	4	4	średniowiecze
46.	Golanka (Wilczy Lasek)	35-71	12	1	wcz. średniowiecze
47.	Golanka	35-71	13	6	późn. średniowiecze- nowożytny
48.	Golanka	35-71	14	7	wcz. średniowiecze
49.	Golanka	35-71	16	9	średniowiecze
50.	Golanka	35-71	17	10	średniowiecze
51.	Grale	35-72	3	3	późn. średniowiecze- nowożytny
52.	Grale	35-71	6	1	późn. średniowiecze- nowożytny
53.	Grale	35-71	7	2	ep. kamienia wcz. średniowiecze nowożytny
54.	Grale	35-71	8	3	odłupek krzemieny
55.	Grale	35-71	9	4	wcz. średniowiecze nowożytny
56.	Grale	35-71	10	5	wcz. ep. żelaza
57.	Grale	35-71	11	6	późn. średniowiecze - nowożytny
58.	Grale (Nadlesie)	35-72	2	2	późn. średniowiecze- nowożytny

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kadzidło

					starożytność
59.	Jazgarka	34-70	1	1	neolit
60.	Jazgarka	34-70	24	8	średniowiecze
61.	Jeglijowiec	36-70	13	1	średniowiecze nowożytny
62.	Jeglijowiec	36-70	14	2	średniowiecze nowożytny
63.	Jeglijowiec	36-70	16	3	średniowiecze nowożytny
64.	Jeglijowiec	36-70	21	4	średniowiecze nowożytny
65.	Jeglijowiec	36-70	22	5	N/B nowożytny
66.	Jeglijowiec	36-70	23	6	nowożytny ?
67.	Kadzidło	35-70	1	1	średniowiecze
68.	Kadzidło	35-70	2	2	średniowiecze
69.	Kadzidło (Podgadka)	35-70	3	1	średniowiecze
70.	Kadzidło	35-70	4	3	wczes. średniowiecze- średniowiecze
71.	Kadzidło	35-70	5	4	wczesne średniowiecze? XVII-XVIII w.
72.	Kadzidło	35-70	6	5	neolit-wczesny brąz średniowiecze-nowożytny
73.	Kadzidło	35-70	7	6	ep. brązu
74.	Kadzidło	35-70	8	7	mezolit-neolit
75.	Kierzek	35-69	2	2	neolit-epoka brązu XI-XII w. XIII-XIV w.
76.	Kierzek	35-69	3	3	XII-XIII w. późne średniowiecze
77.	Kierzek	35-69	4	4	XI-XIII w. późne średn.- nowożytność
78.	Klimki	34-71	20	1	średniowiecze
79.	Klimki	34-71	21	2	średniowiecze
80.	Klimki	34-71	22	3	średniowiecze
81.	Kuczyńskie	36-70	17	1	starożytność średniowiecze nowożytny
82.	Kuczyńskie	36-70	18	2	średniowiecze
83.	Piasecznia	35-70	9	1	średniowiecze
84.	Piasecznia	35-70	10	2	późne średniowiecze - nowożytny
85.	Piasecznia	35-70	11	3	średniowiecze
86.	Piasecznia	35-70	12	4	ep. kamienia-wczes. ep. brązu średniowiecze-nowożytny
87.	Piasecznia	35-70	13	5	średniowiecze-nowożytny
88.	Piasecznia	35-70	19	6	średniowiecze/nowożytny
89.	Piasecznia (Podgórze)	35-69	11	1	epoka kamienia wczesne średniowiecze okres nowożytny
90.	Siarcza Łąka	35-70	14	1	wczes. średn.-późne średniowiecze
91.	Siarcza Łąka	35-70	18	2	średniowiecze/nowożytność
92.	Strzałki	36-70	26	1	średniowiecze nowożytny
93.	Strzałki	36-70	28	3	E.B. średniowiecze nowożytna
94.	Todzia	35-70	15	1	średniowiecze-xvi w.
95.	Todzia	35-70	16	2	OWR – B ₁
96.	Todzia	35-70	17	3	neolit OWR

97.	Wach	34-70	7	6	średniowiecze XVIII-XIX w.
98.	Wach	34-70	8	7	? XVI-XVIII w.
99.	Wach (Ruty)	34-70	10	2	neolit XVI-XVIII w.
100.	Wach (Ruty)	34-70	11	3	mezolit
101.	Wach (Ruty)	34-70	12	4	neolit
102.	Wach	34-70	14	2	neolit
103.	Wach (Tabory)	34-69	9	2	XI-XIII w.
104.	Wach (Tabory)	34-69	10	3	wczesne średniowiecze
105.	Wach (Zabaranie)	34-69	3	3	XI-XIII w. późne średniowiecze - nowożytność

4.7. Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego na dzień uchwalenia niniejszego Studium nie wyznacza krajobrazów priorytetowych.

Na dzień uchwalenia Studium nie został wyznaczony audyt krajobrazowy.

4.8. Uzdrowiska

Na obszarze gminy Kadzidło nie występują i nie przewiduje się lokalizacji uzdrowisk.

4.9. Sytuacja społeczna

4.9.1 Sieć osadnicza oraz liczba ludności

Strukturę sieci osadniczej stanowią wsie. Największym ośrodkiem osadniczym i jednocześnie głównym i najważniejszym ośrodkiem gminnym jest wieś Kadzidło, która liczy blisko 4,3 tys. mieszkańców. Wieś stanowi lokalny ośrodek rynku pracy o szerokiej ofercie usługowej, w tym edukacyjnej. Jest miejscem koncentracji funkcji administracyjnych i gospodarczych.

L.P.	Miejscowość	Stan na 31.12.2016 r.
1.	Kadzidło	4294
2.	Dylewo	1323
3.	Wach	784
4.	Chudek	681
5.	Gleba	442
6.	Golanka	378
7.	Jazgarka	327
8.	Piasecznia	314
9.	Siacza Łąka	305

10.	Brzozówka	287
11.	Jeglijowiec	277
12.	Tatary	271
13.	Czarnia	262
14.	Grale	210
15.	Kuczyńskie	202
16.	Kierzek	201
17.	Klimki	195
18.	Krobia	194
19.	Brzozowa	170
20.	Strzałki	161
21.	Todzia	82
22.	Sul	73
23.	Rososz	51
24.	Karaska	7
25.	Podgórze	0
	Razem w gminie	11448
	Źródło: GUS BDL	

W roku 2016 wieś Kadzidło liczyła 4296 mieszkańców, co stanowiło 37,5 % ludności gminy (11448 mieszkańców). Drugą miejscowością co do wielkości pod względem liczby mieszkańców jest Dylewo (1323 mieszkańców), trzecią – Wach (784 mieszkańców), czwartą - Chudek (681 mieszkańców). Tabela 5

W obrębie gminy Kadzidło znajdują się 23 sołectwa oraz 2 miejscowości bez statusu sołectwa².

Sołectwa:

Brzozowa, Brzozówka, Chudek, Czarnia, Dylewo Nowe i Dylewo Stare, Gleba, Golanka, Grale, Jazgarka, Jeglijowiec, Kadzidło, Kierzek, Klimki, Krobia, Kuczyńskie, Piasecznia, Rososz, Siarcza Łąka, Sul, Strzałki, Tatary, Todzia, Wach.

Miejscowości bez statusu sołectwa:

Karaska, Podgórze.

Na koniec 2016 roku teren gminy Kadzidło zamieszkiwało 11448 osób, co stanowiło 12,9% ludności powiatu ostrołęckiego. W ciągu ostatnich dziesięciu lat liczba ludności w gminie zwiększyła się o 3,7 % (11039 w 2006 r.).

² dane wg GUS BDL - stan na 2015 r., aktualizacja na podstawie informacji z gminy Kadzidło – stan na 2017 r.

Tabela 6			
Liczba ludności i dynamika zmian liczby ludności w gminach powiatu ostrołęckiego w latach 2006 - 2016.			
gmina	faktyczne miejsce zamieszkania stan na 31 XII		przyrost/ spadek w %
	2006	2016	
Baranowo	6 724	6 653	98,9
Czarnia	2 575	2 635	102,3
Czerwin	5 235	5 131	98,0
Goworowo	8 719	8 466	97,1
Kadzidło	11 039	11 448	103,7
Lelis	8 373	9 491	113,4
Łyse	7 944	8 444	106,3
Myszyniec - miasto	3 030	3 389	111,8
Myszyniec - obszar wiejski	7 170	7 153	99,8
Olszewo-Borki	9 586	10 470	109,2
Rzekuń	9 166	10 643	116,1
Troszyn	4 873	4 868	99,9
Ostrołęka - miasto	53 605	52 337	97,6
Źródło: GUS BDL			

Analizując dynamikę zmian liczby ludności w gminach powiatu ostrołęckiego w latach 2006 – 2016 tylko na obszarze miasta Myszyniec oraz w 6 gminach wiejskich, w tym w gminie Kadzidło nastąpił przyrost liczby mieszkańców. W gminie Kadzidło od roku 2006 do roku 2016 przybyło 409 mieszkańców, czyli o 3,7% więcej. Ubytek liczby mieszkańców w badanym okresie odnotowano w mieście Ostrołęka oraz w 5 gminach wiejskich powiatu ostrołęckiego. Tabela 6

Tabela 7			
Liczba ludności i dynamika zmian liczby ludności w miejscowościach gminy w latach 2006 - 2016.			
Miejscowość	Stan na 31.12.2006 r.	Stan na 31.12.2016 r.	Saldo zmian (rok 2006=100%)
Brzozowa	177	170	96,0
Brzozówka	294	287	97,6
Chudek	643	681	105,9
Czarnia	280	262	93,6
Dylewo	1375	1323	96,2
Gleba	439	442	100,7
Golanka	352	378	107,4
Grale	227	210	92,5
Jazgarka	328	327	99,7
Jeglijowiec	288	277	96,2
Kadzidło	4032	4294	106,5
Karaska	16	7	43,8
Kierzek	236	201	85,2
Klimki	211	195	92,4
Krobia	213	194	91,1
Kuczyńskie	166	202	121,7
Piasecznia	309	314	101,6
Podgórze	2	0	0,0
Rososz	51	51	100,0

Siarcza Łąka	295	305	103,4
Strzałki	173	161	93,1
Sul	82	73	89,0
Tatary	275	271	98,5
Todzia	97	82	84,5
Wach	794	784	98,7
Razem	11039	11448	103,7
Źródło: GUS BDL			

Potencjał ludnościowy jest jednym z najważniejszych czynników warunkujących rozwój danej gminy. Dynamika zmian ludności w latach 2006-2016 dla całej gminy jest dodatnia, jednak wewnątrz między miejscowościami występuje duże zróżnicowanie. Najdynamiczniej rozwijała się wieś Kadzidło oraz tereny w jej bliskim sąsiedztwie, dobrze z nią skomunikowane. Przyrost liczby ludności zanotowano w miejscowościach: Kuczyńskie (121,7%), Kadzidło (106,5%), Golanka (107,4%), Chudek (105,0%), Gleba (100,7%), Piasecznia (101,6%), Siarcza Łąka. (103,4%). Miejscowości położone w północnej i wschodniej części gminy charakteryzują się ujemną dynamiką zmiany liczby ludności np.: Karaska (-43,8%) i Todzia (-84,5%). Tabela 7

W roku 2016 gęstość zaludnienia na terenie gminy wynosiła 44 osób/km² i w ciągu ostatnich dziesięciu lat nieznacznie wzrosła (43 osób/km² w 2006 r.).

Według danych GUS w 2014 roku gęstość zaludnienia na terenach zurbanizowanych i zabudowanych wynosiła 1897 osób/km² i była wyższa od średniej wartości dla całego powiatu (1426 osób/km²).

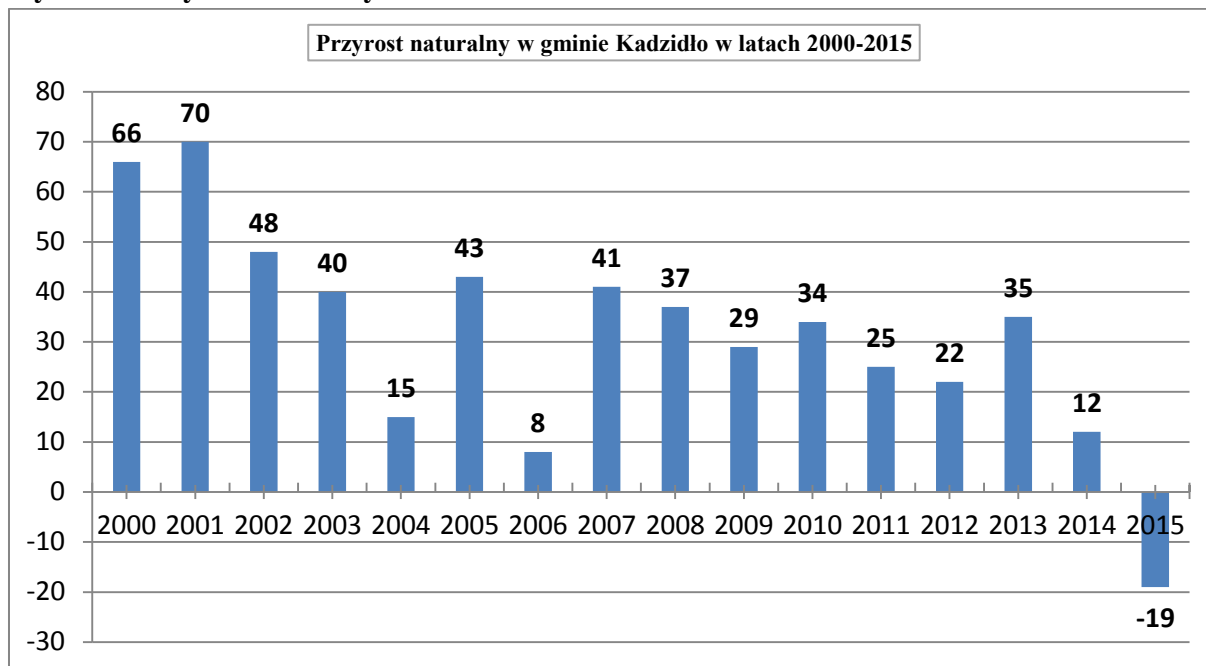
4.9.2 Potencjał demograficzny

Przyrost naturalny

Zgodnie z danymi GUS przyrost naturalny (różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów) w 2015 roku osiągnął wartość ujemną. Jest to pierwsza wartość ujemna od 2000 roku, w którym to wskaźnik ten wynosił 66. Od 2000 roku następowało stopniowe obniżenie przyrostu naturalnego by finalnie w 2015 roku osiągnąć wartość -19.

Zmiany wartości przyrostu naturalnego w gminie Kadzidło odzwierciedlają zmiany tego parametru dla całego powiatu ostrołęckiego (2000: 37, 2015: (-133)), jednak jego wartości dla gminy są bardziej korzystne (2000: 66, 2015: (-19)). Wykres 1

Wykres 1. Przyrost naturalny.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL.

Obniżanie się wartości przyrostu naturalnego wynika z niekorzystnych niektórych przemian demograficznych gminy, w tym między innymi zmniejszającą się liczbą ludności w wieku rozrodczym oraz malejącą liczbą urodzeń. Ujemny przyrost naturalny może prowadzić do zachwiania struktury demograficznej, która może mieć odzwierciedlenie w problemach społeczno – ekonomicznych. Wykres 1

Saldo migracji

Saldo migracji wewnętrznych określa przyrost lub ubytek ludności na rzecz gminy Kadzidło.

Po analizie danych dotyczących migracji dostępnych dla całego powiatu ostrołęckiego, wnioskować można, że podobnie jak i dla powiatu tak i dla gminy, migracje dotyczyły głównie osób w wieku produkcyjnym. Ujemne wartości tego wskaźnika mają niekorzystny wpływ na potencjał demograficzny gminy – migracje najczęściej dotyczą ludzi młodych, w tym kobiet, w wieku produkcyjnym, którzy wyróżniają się największą mobilnością.

W analizowanym przedziale czasowym od roku 2000 do roku 2014 saldo migracji osiągało różne wartości – dodatnie i ujemne. W 2014 roku saldo migracji dla gminy Kadzidło było ujemne i wynosiło -24. Tabela 6

Analizując poniższą tabelę należy stwierdzić, że przy jednoczesnym ubytku ludności, liczba zameldowań w gminie była w badanych latach stosunkowo duża.

Tabela 8															
migracje wewnętrzne na pobyt stały w gminie Kadzidło															
liczba osób	rok														
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
zameldowanych ogółem	64	87	70	93	139	112	90	104	109	90	91	75	61	74	78
wymeldowanych ogółem	104	87	80	90	102	116	102	111	89	99	86	100	71	99	102
saldo	-40	0	-10	3	37	-4	-12	-7	20	-9	5	-25	-10	-25	-24
źródło: GUS BDL															

Wymeldowanych z gminy Kadzidło do miast było więcej niż zameldowanych z miast w gminie. Tabela 8

Tabela 9															
migracje wewnętrzne na pobyt stały według kierunków w gminie Kadzidło															
liczba osób	rok														
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
zameldowanych z miast	23	39	38	50	62	38	46	33	33	41	38	33	22	33	28
wymeldowanych do miast	41	35	53	61	53	44	67	53	37	49	43	43	38	46	64
saldo	-18	4	-15	-11	9	-6	-21	-20	-4	-8	-5	-10	-16	-13	-36
Źródło: GUS BDL															

Zameldowanych w Kadzidle ze wsi było więcej niż z miast. Natomiast przenoszących się z Kadzidła do miast było więcej, niż przenoszących się do wsi. Tabela 9

Tabela 10															
migracje wewnętrzne na pobyt stały według kierunków w gminie Kadzidło															
liczba osób	rok														
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
zameldowanych ze wsi	39	48	32	43	74	73	43	68	73	47	52	41	37	39	49
wymeldowanych na wieś	60	52	27	27	47	71	33	56	52	48	43	51	29	47	33
saldo	-21	-4	5	16	27	2	10	12	21	-1	9	-10	8	-8	16
Źródło: GUS BDL															

Analizując powyższe tabele dotyczące migracji wewnętrznych gminy Kadzidło należy wywnioskować, że ludność migrowała zarówno z gminy Kadzidło, jak i do gminy, przy czym więcej było wyprowadzających się z gminy. Głównym kierunkiem migracji z gminy Kadzidło było miasto. Natomiast do gminy najchętniej migrowali mieszkańcy innych wsi.

Struktura wieku i płci

Struktura płci jest określana przez współczynnik feminizacji określający liczbę kobiet na 100 mężczyzn.

Tabela 11						
Struktura płci w gminie Kadzidło w latach 2005-2015						
Rok	Liczba ludności	kobiety		mężczyźni		Współczynnik feminizacji
		liczba	%	liczba	%	
2005	11033	5376	48,7	5657	51,3	95
2010	11444	5603	48,9	5841	51,1	96
2015	11453	5583	48,7	5852	51,3	95

Źródło: GUS BDL

W analizowanym okresie w wybranych latach: 2005, 2010 i 2015 w gminie Kadzidło liczba mężczyzn nieznacznie przewyższała liczbę kobiet. Współczynnik feminizacji w roku 2015 wynosił około 95. Sytuacja ta obrazuje problem niedoboru kobiet, jaki występował w całym powiecie ostrołęckim, gdzie współczynnik feminizacji wynosił 97. Jest to sytuacja odmienna niż tendencja w Polsce, gdzie liczba kobiet przewyższa liczbę mężczyzn. Tabela 11

Tabela 12												
Stan ludności w gminie Kadzidło												
faktyczne miejsce zamieszkania, stan na 31 XII												
liczba osób	rok											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	10 967	11 007	11 033	11 039	11 104	11 146	11 185	11 444	11 444	11 452	11 465	11 460
w wieku przedprodukcyjnym - 14 lat i mniej	2 569	2 537	2 467	2 390	2 333	2 293	2 243	2 250	2 194	2 146	2 090	2 043
w wieku produkcyjnym*	6 855	6 920	7 018	7 087	7 209	7 291	7 391	7 640	7 715	7 773	7 828	7 838
w wieku poprodukcyjnym	1 543	1 550	1 548	1 562	1 562	1 562	1 551	1 554	1 535	1 533	1 547	1 579

*wiek produkcyjny: kobiety 15-59 i mężczyźni 15-64
Źródło: GUS BDL

W strukturze ludności gminy w roku 2014 według wieku (grup ekonomicznych) największą grupę tworzyły osoby w wieku produkcyjnym 7838 stanowiąc 68,4% ogółu ludności. Są to osoby w przedziałach wiekowych 15-64 dla mężczyzn i 15-59 lata dla kobiet. W przeciągu ostatnich dziesięciu lat można zaobserwować zwiększanie się udziału ludności w wieku produkcyjnym. Maleje natomiast udział osób najmłodszych w wieku przedprodukcyjnym, których udział w ogólnej liczbie ludności w analizowanym okresie zmalał o 9%. (2000 r.: 26%, 2015r.: 17%). Udział osób w wieku poprodukcyjnym przez wszystkie analizowane lata utrzymywał się na tym samym poziomie wynosząc 14% ogółu ludności. Tabela 12

Korzystne zmiany liczby ludności w wieku produkcyjnym wynikają głównie z napływu ludności w tym przedziale wiekowym. Niepokoi natomiast tak duży ubytek ludności w wieku

przedprodukcyjnym. Świadczy to zarówno o ubytku ludności w wieku rozrodczym oraz o zmniejszonej liczbie urodzeń, co wcześniej zobrazował wskaźnik przyrostu naturalnego.

Wskaźnikami obrazującymi procesy demograficzne w gminie są także współczynniki młodości i starości demograficznej społeczeństwa. Pierwszy z nich przedstawia udział procentowy ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. W latach 2003-2014 współczynnik młodości obniżył się z 23,42% do 17,83%. Współczynnik starości, obrazujący udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, w analizowanym okresie również odnotował nieznaczny spadek z 14,06% w 2003 roku do 13,77% w roku 2014. Oba wskaźniki obrazują zmniejszanie się ludności najmłodszej oraz najstarszej. O ile drugi ze wskaźników pokazuje, że społeczeństwo nie starzeje się szybko, a tempo zmiany tego parametru jest niewielkie. To współczynnik pierwszy obrazuje zmniejszanie się liczby ludności najmłodszej, a tempo tych zmian jest bardzo duże. Współczynnik obciążenia demograficznego będącego relacją liczby osób w wieku nieprodukcyjnym (obejmująca osoby w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) do liczby osób w wieku produkcyjnym dla gminy Kadzidło w 2014 roku wynosił 46,21% i spadł w stosunku do roku 2003 kiedy to wynosił blisko 60%.

Prognoza demograficzna

Najmniejszą jednostką statystyczną, dla której wykonywana są prognozy demograficzne jest powiat.

Prognoza demograficzna zawiera założenia i analizę przewidywanych trendów zmian w przebiegu procesów demograficznych (płodności i umieralności), kierunków i rozmiarów ruchów migracyjnych definitywnych oraz wyniki prognozy ludności do 2050 r. sporządzonej na podstawie przyjętych wariantów założeń. Prognoza ludności została opracowana dla powiatu ostrołęckiego na podstawie badania GUS.

Tabela 13											
Powiat ostrołęcki											
Liczba ludności			Prognoza demograficzna								
w 2016 r.			na rok 2020			na rok 2030			na rok 2040		
ogółem	miasto	wieś	ogółem	miasto	wieś	ogółem	miasto	wieś	ogółem	miasto	wieś
88791	3389	85402	88 941	3 722	85 219	89 871	4 232	85 639	89 511	4 759	84 752
Źródło: GUS BDL											

W roku 2016 w powiecie ostrołęckim zamieszkiwało 88791 osób, z czego niecałe 4% w miastach (3389 osób). Według prognozy demograficznej liczba ludności w powiecie ostrołęckim do

roku 2040 (89511 osób) wzrośnie o blisko 1%, przy czym nastąpi znaczący przyrost liczby ludności w miastach tj. aż o 40%. Od roku 2016 do roku 2040 w miastach powiatu ostrołęckiego przybędzie 1370 osób. Natomiast na obszarach wiejskich powiatu ubędzie około 1% ludności, tj. 650 osób.

Tabela 13

W związku z brakiem prognozy demograficznej dla jednostek statystycznych, jakimi są gminy, na podstawie zachodzących trendów i zjawisk demograficznych oszacowano liczbę ludności prognozowaną dla gminy Kadzidło oraz dla wsi Kadzidło w perspektywie 30 lat, czyli na rok 2046.

Tabela 14			
liczba ludności			
	rok		przyrost
	2006	2016	w %
Kadzidło wieś	4032	4294	106,5
Kadzidło gmina	11039	11448	103,7
Źródło: GUS BDL			

Jak przedstawia powyższa tabela w ciągu badanych 10 lat w gminie Kadzidło liczba ludności wzrosła o 3,7 %, natomiast we wsi Kadzidło o 6,5 %. Tabela 14

Tabela 15						
Prognoza demograficzna						
	2006	2016	2026	2036	2046	przyrost w %
Kadzidło wieś	4032	4294	4294	4573	4870	20,1
Kadzidło gmina	11039	11448	11872	12335	12816	16,1
Źródło: opracowanie własne przy uwzględnieniu danych GUS BDL						

Mając na uwadze prognozę demograficzną dla powiatu ostrołęckiego oraz tendencje przyrostowe ludności w gminie Kadzidło, przyjęto do prognozy demograficznej, że liczba ludności w gminie będzie wzrastała co 10 lat o 3,7 %, natomiast we wsi Kadzidło o 6,5 %. Według szacunków w roku 2046 gminę Kadzidło będzie zamieszkiwało 12,8 tys. osób, a wieś Kadzidło 4,8 tys. osób.

Tabela 15

4.9.3 Rodzaj funkcji i sposób zagospodarowania miejscowości

Na potrzeby niniejszego opracowania została przeprowadzona inwentaryzacja w terenie, mająca na celu określenie rodzaju użytkowania (funkcji) i sposobu zagospodarowania terenu w miejscowościach w gminie Kadzidło. Tabela 16

Tabela 16	
miejsowość	dominujące użytkowanie i zagospodarowanie terenów w miejscowości
Brzozowa	RM
Brzozówka	RM, MN
Chudek	MN, RM, UH (2 sklepy), OU, U (stomatolog, tapicer, przewozy autokarowe, usługi budowlane), UR, P
Czarnia	RM, MN, UH (1 sklep), UO (szkoła), UK, UR
Dylewo	MN, RM, UH (3 sklepy), UO (szkoła i przedszkole), UK, UR, U (lecznica dla zwierząt), P (produkcja mebli), IW - ujęcie wody ze stacją uzdatniania wody, P (zakład rozbioru mięsa JBB), U (skup runa leśnego, 2 mechaniki pojazdowe, sprzedaż pokryć dachowych)
Gleba	RM, MN, UO, UH (1 sklep), UR, P (nieczynny zakład kamieniarski) miejsowość rozproszona wzdłuż drogi - „rozciągnięta”
Golanka	RM, niewiele MN, UH (2 sklepy), U –światlica wiejska
Grale	RM, UH (2 sklepy)
Jazgarka	RM, MN, UO, UH (1 sklep)
Jeglijowiec	RM, MN, P (tartak)
Kadzidło	MN, RM, UH, UO, UA, UK, U, US, UR, P
Karaska	RM (3 gospodarstwa)
Kierzek	RM, MN, UH (1 sklep), U – światlica wiejska, U – zakład ślusarsko – spawalniczy miejsowość rozproszona wzdłuż drogi - „rozciągnięta”, zabudowa tylko po jednej stronie drogi
Klimki	RM, U – światlica wiejska
Krobia	RM, MN, UR, U – światlica wiejska
Kuczyńskie	RM, MN, UR, U- sprzedaż bram
Piasecznia	RM, MN, UH (1 sklep), UR, U – światlica wiejska, UO (szkoła)
Podgórze	RM
Rososz	RM, MN
Siarcza Łąka	RM, MN, UH (1 sklep), OU (szkoła)
Strzałki	RM, MN, UR, U – nauka jazdy, U – światlica wiejska
Sul	RM, MN, UH (1 sklep)
Tatary	RM, MN, U, U-światlica wiejska
Todzia	RM, MN, UH (1 sklep)
Wach	RM, MN, MW, OU (szkoła), UR, UK, cmentarz przy kościele, P (zakład torfowy)
Wąglewo	RM, MN
Źródło: opracowanie własne.	

objaśnienia do tabeli: MN – zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca, RM – zabudowa zagrodowa, U – usługi, UH – usługi handlu, UR – straż pożarna, UO – usługi oświaty – szkoła, UK – usługi kultu religijnego - kościół, UA – usługi administracji, P – przemysł, produkcja, składy - magazyny

W miejscowościach gminy Kadzidło dominuje głównie zabudowa zagrodowa oraz zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca. Zabudowie zagrodowej towarzyszą tereny rolne związane z prowadzeniem gospodarki rolnej. Ww. funkcje i zagospodarowanie terenów jest uzupełniane przez m.in.: usługi – głównie drobny handel (sklepy spożywcze), usługi kultu religijnego (kościół), usługi oświaty (szkoła) oraz drobną produkcję i przemysł, składy i magazyny.

Kadzidło wyróżnia się spośród wszystkich miejscowości w gminie, nie tylko ze względu na funkcję administracyjną, jaką pełni, lecz swoim charakterem zabudowy i licznymi siedzibami podmiotów gospodarczych, w tym intensywnym nasyceniem usługami oraz produkcją, przemysłem, składami i magazynami, przypomina małe miasteczko.

4.9.4 Warunki życia ludności

Infrastruktura społeczna

Stan wyposażenia gminy w infrastrukturę społeczną gminy wpływa na jakość życia jej mieszkańców. Zapewnienie dostępu do podstawowych elementów infrastruktury społecznej jest zadaniem własnym gminy. W skład infrastruktury społecznej wchodzi instytucje: oświaty, służby zdrowia, kultury, życia społecznego, sportu, opieki socjalnej.

Przedszkola, szkoły

W 2015 roku w gminie funkcjonowało 11 przedszkoli wraz z oddziałami przedszkolnymi, do których uczęszczało 382 dzieci. W stosunku do 2002 roku liczba dzieci uczęszczających do przedszkola zwiększyła się o ponad 30%. Spośród wszystkich przedszkoli 6 było prowadzone przez jednostki samorządu gminnego.

Na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat zwiększył się dostęp do wychowania przedszkolnego. W 2015 roku wskaźnik liczby dzieci w wieku 3-5 przypadających na jedno miejsce w przedszkolu wynosił 1,23 osoby wobec 4,30 osoby w 2003 roku. Wynika to zarówno ze zwiększającej się liczby miejsc w przedszkolach jak również niestety malejące liczby dzieci – w 2015 dzieci w wieku 3-6 lat było 563 wobec 645 w 2003 roku. Tabela 17

Tabela 17													
wychowanie przedszkolne w gminie Kadzidło													
wychowanie przedszkolne	rok												
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
przedszkola	11	11	11	11	10	9	11	9	14	10	15	15	11
miejsca	110	110	110	110	118	131	152	137	228	153	288	299	344
dzieci w wieku 3-6 lat	645	623	572	552	528	519	510	530	543	552	604	522	563
dzieci objęte edukacją przedszkolną	245	262	240	236	209	172	299	218	275	324	410	410	382

Źródło: GUS BDL

W 2015 roku na terenie gminy Kadzidło funkcjonowało 8 szkół podstawowych, w których uczyło się 890 dzieci. W porównaniu do 2003 roku liczba szkół zmniejszyła się o 2, a liczba uczęszczających dzieci zmalała o 23% (w 2003 roku funkcjonowało 10 szkół, w których uczyło się

1154 dzieci). Współczynniki skolaryzacji obniżyły się. Podobną sytuację obserwuje się w całym powiecie ostrołęckim.

W gminie w 2015 roku funkcjonowało 5 gimnazjów do których uczęszczało 421 uczniów. W 2017 roku została wprowadzona reforma szkolnictwa wprowadzając 8-letnia szkołę podstawową oraz 4-letnie licea i 5-letnie szkoły branżowe. Tabela 18

Tabela 18													
Szkolnictwo – szkoły podstawowe													
wychowanie przedszkolne	rok												
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Szkoły podstawowe	10	10	10	10	10	10	10	10	9	9	8	8	8
oddziały	66	65	67	69	64	64	63	63	57	54	52	55	60
uczniowie	1154	1140	1123	1106	1054	1001	932	906	868	822	787	839	890

Zródło: GUS BDL

W zakresie nauczania w szkołach średnich w Kadzidle funkcjonuje Liceum Ogólnokształcące oraz Technikum.

Wykaz szkół w gminie Kadzidło (źródło: strona gminy)

- Zespół Szkół im. Ks. Jana Twardowskiego w Chudku,
- Zespół Placówek Oświatowych im. Papieża Jana Pawła II w Dylewie,
- Publiczne Gimnazjum im. Aleksandra Krzyżanowskiego "Wilka" w Kadzidle,
- Zespół Placówek Oświatowych im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Kadzidle,
- Zespół Szkół im. Księdza Jerzego Popiełuszki w Wachu,
- Szkoła Podstawowa w Czarni,
- Szkoła Podstawowa w Glebie,
- Zespół Szkół w Jazgarce,
- Szkoła Podstawowa w Siarczej Łące.

Opieka medyczna i socjalna

W 2014 roku na terenie gminy funkcjonowało 5 przychodni podstawowej opieki zdrowotnej, w ramach której działali lekarze medycyny rodzinnej i pielęgniarki środowiskowo-rodzinne. Ponadto, na terenie gminy funkcjonują gabinety stomatologiczne, poradnia rehabilitacyjna wraz z pracownią fizjoterapii. Wszystkie przychodnie stanowiły zakłady niepubliczne.

W ramach Podstawowej Opieki Zdrowotnej w gminie Kadzidło udzielono 45627 porad lekarskich (w 2010 r. 45925, a w 2005 r. 45167).

W razie nagłego zachorowania mieszkańcy gminy Kadzidło korzystają z usług Pogotowia Ratunkowego w Ostrołęce. W sytuacjach koniecznych hospitalizacji mieszkańcy kierowani są do szpitala w Ostrołęce lub do szpitali w Warszawie.

Na terenie gminy w 2015 roku funkcjonowały 4 apteki, to było o dwie więcej niż w 2010 roku. Tym samym liczba mieszkańców przypadających na jedną aptekę zmniejszyła się z 5722 osób w 2010 roku do 2859 osób w roku 2015.

Tabela 19						
Ochrona zdrowia i opieka społeczna w gminie Kadzidło						
opieka społeczna	rok					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	559	515	487	488	473	428
osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	2 186	2 029	1 913	1 851	1 780	1 585

Zródło: GUS BDL

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej mieści się w Kadzidle. W 2015 ze środowiskowej pomocy społecznej skorzystało 1585 osób (428 gospodarstw domowych), co stanowiło blisko 14% ogółu ludności. Pozytywnym zjawiskiem jest zmniejszenie się liczby osób korzystających ze świadczeń socjalnych – w 2010 roku osoby korzystające ze świadczeń stanowiły 19% ogółu ludności gminy.

Tabela 19

4.9.5 Infrastruktura społeczno – kulturowa

Kadzidło jest jednym z najbardziej znanych ośrodków sztuki kurpiowskiej zachowanej w zdobnictwie, wycinankarstwie, hafciarstwie, koronkarstwie, budownictwie, strojach i obróbce bursztynu. Na terenie gminy działa Centrum Kultury Kurpiowskiej im. Ks. Mieczysława Mieszki w Kadzidle. Instytucja propaguje tradycje kurpiowskie oraz organizuje szereg imprez kulturalnych na terenie gminy. We wsi Kadzidło jest czynne muzeum – Skansen kurpiowski.

Tabela 20													
Biblioteki - wskaźniki													
biblioteki - wskaźniki	rok												
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną w gminie Kadzidło	2 742	2 752	2 758	2 760	2 776	2 787	2 796	2 861	2 861	2 863	2 866	2 865	2 859
liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną w województwie mazowieckim	4 057	4 020	4 084	4 188	4 335	4 557	4 613	4 694	4 728	4 846	4 887	4 850	4 976
księgozbiór bibliotek na 1000 mieszkańców w gminie Kadzidło	3 753	3 401	3 324	3 425	3 406	3 497	3 499	3 427	3 429	3 427	3 378	3 383	3 344
księgozbiór bibliotek na 1000 mieszkańców w województwie mazowieckim	3 191	3 221	3 240	3 240	3 241	3 262	3 290	3 271	3 276	3 268	3 294	3 291	3 308

Zródło: GUS BDL

Według danych GUS BDL w roku 2016 zorganizowano 152 imprezy kulturalne, w tym wystawy, festiwale, koncerty, prelekcje, spotkania i wykłady, warsztaty, imprezy sportowo –

rekreacyjne i turystyczne ora imprezy interdyscyplinarne. W wyżej wymienionych imprezach w 2016 roku wzięło udział 54 200 osób.

W Kadzidle działa Gminna Biblioteka Publiczna im. W.Woźniaka, która od 2007 roku funkcjonuje jako samodzielna instytucja kultury. W ramach biblioteki działają filie w Chudku, Dylewie i Wachu. W całym analizowanym okresie wskaźnik liczby ludności w przeliczeniu na jedną bibliotekę był zbliżony i w 2015 roku wynosił 2859. Sytuacja w gminie była dużo lepsza niż dla całego województwa, gdzie na 1 bibliotekę przypadało 4976 osób. Księgozbiór w bibliotekach na terenie gminy obejmował 3344 woluminów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Tabela 20

Świątlice wiejskie na terenie gminy są zlokalizowane w miejscowościach: Golanka, Kierzek, Klimki, Piasecznia, Strzałki, i Tatary.

Na terenie gminy są zlokalizowane 4 kościoły we wsiach: Kadzidło, Dylewo, Wach i Czarnia.

4.9.6 Mieszkalnictwo i ruch budowlany

Warunki mieszkaniowe określone są m.in. przez przeciętną powierzchnię użytkową 1 mieszkania w m² w gminie, powierzchnię użytkową 1 mieszkania w m² przypadającą na 1 mieszkańca gminy oraz liczbę mieszkań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy.

O warunkach mieszkaniowych stanowi również stopień wyposażenia mieszkań w infrastrukturę techniczną i elementy takie jak: wodociąg, ustęp spłukiwany, łazienkę, ogrzewanie c.o., gaz.

Tabela 21													
Warunki mieszkaniowe													
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	rok												
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
w gminie Kadzidło	95,0	95,7	96,0	96,4	96,9	97,5	97,9	101,5	101,7	102,3	102,8	103,1	103,5
w województwie mazowieckim	66,6	66,9	67,1	67,5	67,9	68,4	68,9	70,6	70,9	71,2	71,5	71,7	71,9
na 1 osobę w gminie Kadzidło	22,9	23,3	23,5	23,8	24,0	24,3	24,6	23,9	24,2	24,5	24,9	25,1	25,5
na 1 osobę w województwie mazowieckim	23,8	24,1	24,4	24,8	25,2	25,8	26,4	27,6	28,0	28,4	28,8	29,1	29,5

Źródło: GUS BDL

W badanym okresie przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w gminie była znacznie większa niż średnio w województwie mazowieckim. W roku 2014 w gminie powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosiła 103,5 m², natomiast w województwie mazowieckim 71,9 m². Tabela 21

Natomiast powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w badanym okresie w gminie Kadzidło była mniejsza niż w województwie mazowieckim. W roku 2014 w gminie przypadało 1

osobę 4 m² mniej powierzchni użytkowej mieszkania niż średnio w województwie mazowieckim.

Tabela 21

Tabela 22												
Warunki mieszkaniowe												
liczba mieszkań na 1000 mieszkańców w gminie Kadzidło	rok											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
średnio w województwie mazowieckim	243,1	244,8	246,4	247,3	249,6	250,9	235,8	237,7	239,5	242,2	243,6	246,1
	359,8	363,6	367,4	371,4	377,3	383,1	391,7	394,6	398,5	402,3	406,2	410,1

Źródło: GUS BDL

Biorąc pod uwagę wskaźnik liczby mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców, sytuacja w gminie jest mniej korzystna niż średnio w województwie mazowieckim. W roku 2015 w województwie mazowieckim przypadało 410 mieszkań na 1000 mieszkańców, natomiast w gminie Kadzidło tylko 246 mieszkań na 1000 mieszkańców. Tabela 22

Tabela 23													
Zasoby mieszkaniowe w gminie Kadzidło													
liczba mieszkań	rok												
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	2 588	2 640	2 676	2 701	2 720	2 746	2 782	2 806	2 699	2 720	2 743	2 777	2 792
wyposażonych w wodociąg	2 129	2 179	2 216	2 241	2 260	2 286	2 322	2 346	2 391	2 412	2 435	2 469	2 484
% ogółu mieszkań	82,3	82,5	82,8	83,0	83,1	83,2	83,5	83,6	88,6	88,7	88,8	88,9	89,0
wyposażonych w ustęp splukiwany	1 871	1 926	1 963	1 988	2 007	2 033	2 069	2 093	2 313	2 334	2 359	2 393	2 408
% ogółu mieszkań	72,3	73,0	73,4	73,6	73,8	74,0	74,4	74,6	85,7	85,8	86,0	86,2	86,2
wyposażonych w łazienkę	1 894	1 950	1 987	2 012	2 031	2 057	2 093	2 117	2 232	2 253	2 278	2 312	2 327
% ogółu mieszkań	73,2	73,9	74,3	74,5	74,7	74,9	75,2	75,4	82,7	82,8	83,0	83,3	83,3
wyposażonych w centralne ogrzewanie	1 488	1 544	1 581	1 606	1 625	1 651	1 686	1 710	1 806	1 827	1 851	1 885	1 901
% ogółu mieszkań	57,5	58,5	59,1	59,5	59,7	60,1	60,6	60,9	66,9	67,2	67,5	67,9	68,1
wyposażonych w gaz sieciowy	107	106	106	106	109	262	263	264	180	180	180	183	182
% ogółu mieszkań	4,1	4,0	4,0	3,9	4,0	9,5	9,5	9,4	6,7	6,6	6,6	6,6	6,5

Źródło: GUS BDL

Warunki mieszkaniowe pod względem wyposażenia w infrastrukturę techniczną są dobre. W roku 2014 89% mieszkań wyposażonych jest w infrastrukturę wodociągową, 83,3% posiadało łazienkę, a 68,1% centralne ogrzewanie. W gaz sieciowy wyposażonych było 6,5 % mieszkań.

W ciągu ostatnich dwunastu lat poprawił się stan wyposażenia mieszkań w infrastrukturę techniczną. Tabela 23

Ruch budowlany określa się przez liczbę wydanych pozwoleń na budowę oraz przez liczbę oddanych do użytkowania mieszkań.

Najmniejszą jednostką statystyczną, dla której są opracowywane dane wg GUS dotyczące pozwoleń na budowę jest powiat.

Tabela 24												
Pozwolenia na budowę budynków ogółem												
rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
powiat ostrołęcki	273	294	458	566	520	560	489	424	354	281	335	361
Źródło: GUS BDL												

Liczba wydanych pozwoleń na budowę w roku 2016 w powiecie ostrołęckim wynosiła 361 i była większa niż w 2005 r. (273 pozwolenia) o 32%. Najwięcej pozwoleń w powiecie wydano w roku 2008 tj. 566. Było to ponad 2 razy więcej niż 3 lata wcześniej, czyli w roku 2005. W roku 2014 liczba wydanych pozwoleń na budowę zmalała do 281. Jednak z przeprowadzonej analizy wynika, że ruch budowlany w powiecie ostrołęckim systematycznie wzrasta. Tabela 24

Tabela 25												
Budownictwo w gminie Kadzidło												
budownictwo	rok											
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
mieszkania oddane do użytkowania w gminie	28	25	34	38	27	26	27	31	45	24	25	36
mieszkania oddane do użytkowania we wsi Kadzidło	brak danych	brak danych	brak danych	23	13	12	13	12	21	9	6	13
Źródło: GUS BDL												

W badanym okresie 2005 – 2016 liczba mieszkań oddanych do użytkowania osiągała różne wartości. Najwięcej mieszkań oddano do użytkowania w gminie w roku 2013 – 45 mieszkań, natomiast najmniej w roku 2014 – 24 mieszkania.

W analizowanym okresie obserwuje się wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania. W 2016 roku oddano do użytkowania w gminie 36 mieszkań, z czego 13 zlokalizowane były we wsi Kadzidło. W roku 2016 w gminie oddano 8 mieszkań więcej niż w roku 2005 (28 mieszkań). Tabela 25

W 2014 roku w gminie Kadzidło było 2735 budynków mieszkalnych. Zasoby mieszkaniowe na koniec 2014 roku wynosiły 2792 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 287 834 m². Przeciętna powierzchnia 1 mieszkania wynosił 103,1m², wobec 93,0m² w 2003 roku. Na jedno mieszkanie przypadało średnio 4,1 osób. Spośród zasobów mieszkaniowych 22 mieszkania stanowiły własność gminy. W latach 2010-2014 oddano do użytku 115 mieszkań o łącznej powierzchni 17 327 m². Warunki mieszkaniowe w gminie Kadzidło są dobre. Zwiększa się intensywność ruchu budowlanego oraz zasobów mieszkaniowych w gminie.

4.10. Sfera gospodarcza

4.10.1 Rynek pracy

Podmioty gospodarcze

Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych wg rejestru REGON oraz ich dynamika zmian charakteryzuje sytuację gospodarczą gminy.

Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Kadzidło zwiększała się regularnie od badanego roku 2009. W 2015 roku na terenie gminy Kadzidło funkcjonowały 763 podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON, o 28% więcej niż w roku 2009.

Według wielkości podmiotów dominowały podmioty małe zatrudniające do 9 osób (97,1%). Na terenie gminy nie ma znaczących zakładów przemysłowych zatrudniających powyżej 250 osób.

podmioty gospodarcze	rok						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	594	628	647	677	715	744	763
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	54	51	49	38	42	30	30
Sekcja B – F – Przemysł i budownictwo	197	216	228	242	245	257	270
Sekcja G – T - Usługi	343	361	370	397	428	457	463

Źródło: GUS BDL

W roku 2015 wśród profilu prowadzonej działalności dominowały zakłady związane z usługami – 463 podmioty, co stanowiła 60 % wszystkich podmiotów. Ważną rolę odgrywały również podmioty związane z budownictwem oraz z przetwórstwem przemysłowym (35%), w którym dominowała produkcja gotowych wyrobów metalowych. Podmioty gospodarcze związane z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem stanowiły tylko 4%. Tabela 26

podmioty gospodarcze	rok						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
nowo zarejestrowane w rejestrze REGON - ogółem	52	80	79	87	99	104	86
wpisane do rejestru na 1000 ludności	53	55	57	59	62	65	67
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	44	46	48	50	53	55	56

Źródło: GUS BDL

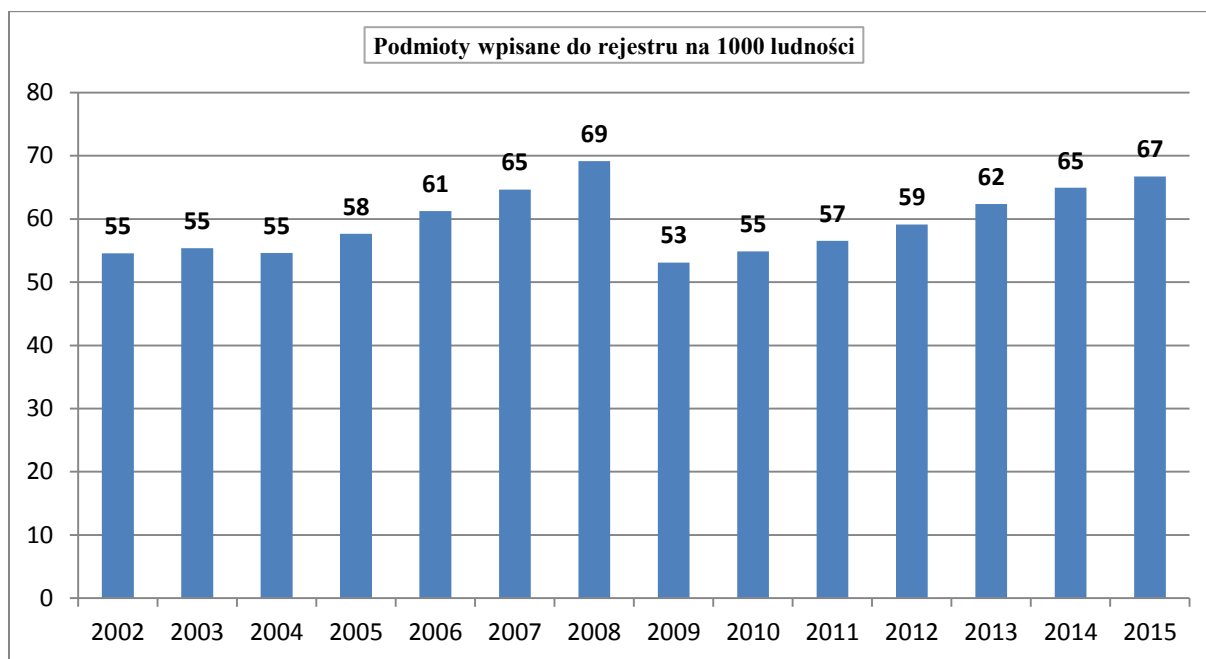
W gminie w roku 2015 zarejestrowano 86 nowych podmiotów gospodarczych, czyli o 34 więcej niż w roku 2009. W tym samym roku we wsi Kadzidło zarejestrowano 50 podmiotów gospodarczych, co stanowiło 58% podmiotów nowo zarejestrowanych w gminie. Tabela 27

W roku 2016 we wsi Kadzidło 361 osób fizycznych prowadziło działalność gospodarczą i było to o 28 osób więcej niż dwa lata wcześniej.

Aktywność gospodarcza mieszkańców gminy potwierdza również wskaźnik przedsiębiorczości, który stanowi liczbę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym. W 2015 roku w gminie Kadzidło wskaźnik przedsiębiorczości wynosił 67 i był wyższy niż średnia wartość dla całego powiatu ostrołęckiego (60). Od badanego okresu 2009 – 2015 wskaźnik przedsiębiorczości wzrósł z wartości 53 na 67.

W badanym okresie 2009 – 2015 zwiększyła się również liczba osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności – wartość wskaźnika wzrosła z 44 do 56. Tabela 27 i Wykres 2

Wykres 2. Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru w latach 2002-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

W gminie Kadzidło na podstawie badanych uwarunkowań można stwierdzić pozytywną sytuację gospodarczą, ulegającą sukcesywnej dalszej poprawie. Przeprowadzone analizy świadczą o korzystnych zmianach gospodarczych oraz charakteryzują mieszkańców gminy jako aktywnych i przedsiębiorczych.

Stan zatrudnienia i bezrobocie

Liczba zatrudnionych i bezrobotnych w gminie charakteryzuje sytuację społeczno – gospodarczą.

W 2015 roku w gminie Kadzidło pracowało około 700 osób (61 osób w przeliczeniu na 1000 mieszkańców). Porównując w roku 2014 liczbę pracujących na 1000 mieszkańców w gminie (61) i średnio w województwie mazowieckim (279), sytuacja w gminie jest mniej korzystna. Tabela 28

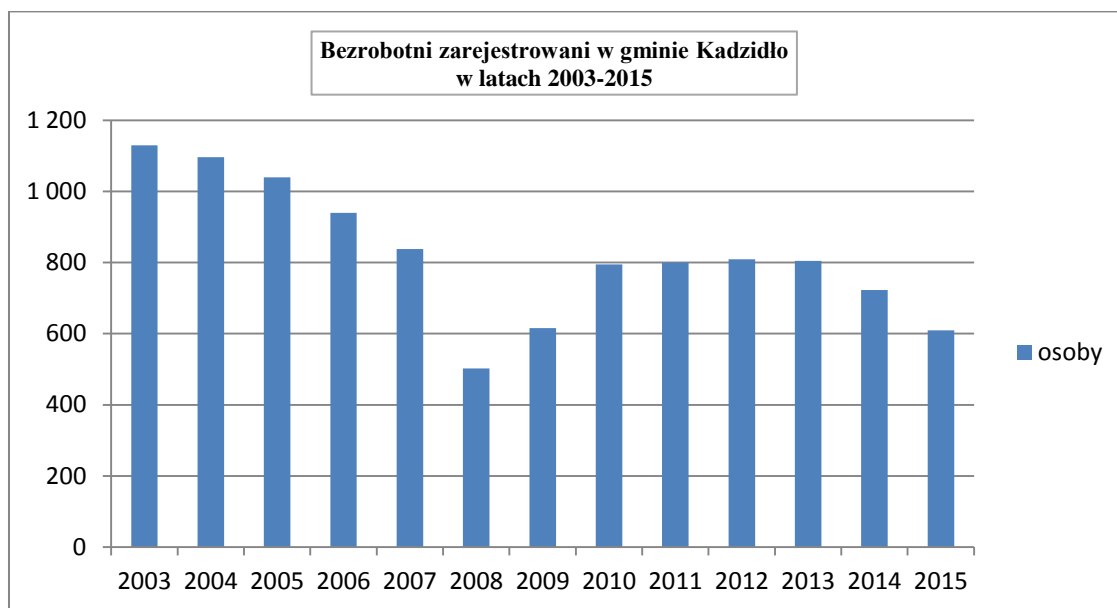
Wśród ogółu pracujących 53,6% stanowili mężczyźni, a 46,4% kobiety. Z analizy zatrudnienia, wynika, że rolnictwo jest głównym źródłem utrzymania. 67,7% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy pracowało w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo). Pozostali aktywni zawodowo mieszkańcy zatrudnieni byli w przemyśle i budownictwie (11,9%), sektorze usługowym: handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja (8,5%) oraz w sektorze finansowym: działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości (8,5%).

Z uwagi na brak dużych zakładów pracy na terenie gminy w 2015 roku 593 aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Kadzidło wyjeżdżało do pracy do innych gmin, a 96 pracujących przyjeżdżało do pracy spoza gminy. Saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy jest ujemne i wynosi - 497.

Tabela 28									
Rynek pracy									
pracujący na 1000 ludności	rok								
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
w gminie Kadzidło	56	57	62	62	60	53	58	62	61
średnio w województwie mazowieckim	254	266	278	272	272	274	272	272	279

Źródło: GUS BDL

Wykres 3 . Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2003-2015

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na koniec 2015 roku wynosiła 609, co stanowiło 8,2% osób w wieku produkcyjnym. Wykres 3

Tabela 29												
Bezrobotni												
udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	rok											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
w gminie Kadzidło	18,2	17,4	16,2	14,4	12,6	7,4	9,0	11,3	11,2	11,2	11,0	9,8
średnio w województwie mazowieckim	11,3	10,9	10,2	8,7	6,6	5,4	6,7	7,1	7,4	8,2	8,5	7,6

Zródło: GUS BDL

W roku 2014 było 9,8 % bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym i był to wynik mniej korzystny niż średnio w województwie mazowieckim (7,6%). W badanym okresie 2003 – 2014 sytuacja ulegała stopniowej poprawie. Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym znacznie zmalał z wartości 18,2% w roku 2003 do wartości 9,8% w roku 2014.

Wśród bezrobotnych dominowały kobiety, które stanowiły 53% (323 osoby) ogółu bezrobotnych. W stosunku do 2003 roku liczba bezrobotnych zmniejszyła się blisko o połowę. Szacunkowa stopa rejestrowanego bezrobocia w gminie wynosiła 14,1% i była najniższą wartością od 2008 roku, kiedy to nastąpił spadek rejestrowanej stopy bezrobocia do 11%.

Bezrobocie w gminie Kadzidło maleje i w związku z powyższym sytuacja społeczno – gospodarcza ulega poprawie.

4.10.2 Sytuacja finansowa gminy

W 2015 roku według danych GUS BDL dochody gminy Kadzidło wynosiły 35 988 731,55 zł. Dochody własne to 9 798 900,96 zł, w tym:

- podatek rolny – 1,4%
- podatek od nieruchomości – 28,7%
- podatek od środków transportu -2,3%
- podatek leśny – 2,7%
- podatki ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw – 37,6%
- podatek od czynności cywilnoprawnych – 1,6%
- opłata skarbową – 0,4%

Dochody ogółem i własne gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca 2015 wynosiły odpowiednio 3139,56 i 854,83 zł.

Wydatki ogółem gminy w 2015 roku wynosiły 34 021 355,41 zł. Z czego blisko 92 % stanowiły wydatki bieżące. Z ogółu poniesionych wydatków ponad 14 % stanowiły wydatki na wynagrodzenia i pochodne wynagrodzeń, a 8,2% stanowiły wydatki inwestycyjne.

4.10.3 Struktura gruntów i sposób użytkowania terenów w gminie

Według danych GUS BDL w roku 2014 powierzchnia gminy zajmowała 25 888 ha.

Tabela 30								
Struktura użytkowania gruntów gminy Kadzidło								
rok	Powierzchnia ogółem	Użytki rolne	Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	Grunty pod wodami	Grunty zabudowane i zurbanizowane	Użytki ekologiczne	Nieużytki	Tereny różne
[ha]								
2014	25888	14279	10542	47	604	0	412	4
Źródło: GUS BDL								

W strukturze przeznaczenia i użytkowania gruntów dominowały użytki rolne zajmując ponad 55% powierzchni gminy. Nieco mniej, bo 40% zajmowały lasy. Grunty zabudowane i zurbanizowane zajmowały 2,3 % powierzchni gminy, natomiast nieużytki 1,6%. Tabela 30

Szczegółową strukturę gruntów w minie przedstawia Tabela 31.

Tabela 31		
Powierzchnia geodezyjna gminy Kadzidło wg kierunków wykorzystania, stan na 2014 r.		
powierzchnia	powierzchnia w ha	powierzchnia w %
powierzchnia ogółem	25 888	100
powierzchnia lądowa	25 841	99,8
użytki rolne razem	14 279	55,2
użytki rolne - grunty orne	5 599	21,6
użytki rolne - sady	35	0,1
użytki rolne - łąki trwałe	3 893	15,0
użytki rolne - pastwiska trwałe	4 094	15,8
użytki rolne - grunty rolne zabudowane	486	1,9
użytki rolne - grunty pod stawami	0	0,0
użytki rolne - grunty pod rowami	172	0,7
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	10 542	40,7
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - lasy	10 422	40,3
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - grunty zadrzewione i zakrzewione	120	0,5
grunty pod wodami razem	47	0,2
grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	47	0,2
grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	0	0,0
grunty zabudowane i zurbanizowane razem	604	2,3
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe	130	0,5
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny przemysłowe	3	0,012
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny inne zabudowane	30	0,12
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny zurbanizowane niezabudowane	1	0,004
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny rekreacji i wypoczynku	3	0,012
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - drogi	435	1,7
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - kolejowe	0	0,0
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - inne	0	0,0
grunty zabudowane i zurbanizowane - użytki kopalne	2	0,008
użytki ekologiczne	0	0,0
nieużytki	412	1,6
tereny różne	4	0,015
źródło: GUS BDL		

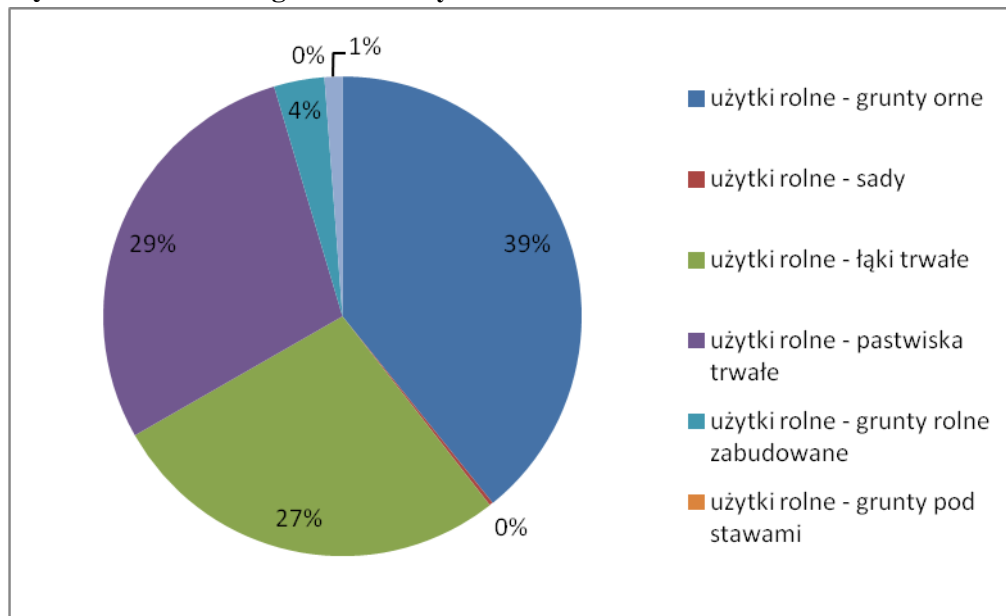
Gminę Kadzidło cechuje duża lesistość (40%) w skali województwa mazowieckiego, gdzie średnie pokrycie lasami wynosi 22,9%.

4.10.4 Stan rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Grunty rolne na terenie gminy zajmują 14 279 ha (2014 r.), co stanowi ponad 55% powierzchni gminy. Wśród gruntów rolnych największy udział stanowią grunty orne zajmując 5599 ha (39% wszystkich gruntów rolnych) oraz łąki i pastwiska zajmują odpowiednio 3893 i 4094 ha

(27 i 29% powierzchni gruntów rolnych). Sady w działalności rolniczej na terenie gminy pełnią marginalne znaczenie zajmując 35 ha . Wykres 4

Wykres 4. Struktura gruntów rolnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Na terenie gminy Kadzidło występują słabe warunki glebowe. Zróżnicowanie przestrzenne gleb jest małe, co wynika z mało zróżnicowanego składu mechanicznego gleb oraz stosunków wodnych. Dominują głównie gleby żytne słabe i najslabsze.

Wśród gleb dominują gleby V i VI klasy bonitacyjnej zajmują odpowiednio 45 i 37% w strukturze gleb gminy. Najlepsze gleby zajmują nieco ponad 12 % powierzchni gminy i występują w rejonie wsi Dylewo, Jeglijowiec.

Wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla tego terenu gminy wynosi 42,1 pkt i jest jednym z najniższych wartości w całym województwie mazowieckim (59,9).

Tabela 32						
Powierzchnia gospodarstw rolnych						
rok	ogółem	Do 1 ha	1-5 ha	5-10 ha	10-15 ha	Powyżej 15 ha
2014	1250	44	203	422	309	272

Źródło: GUS BDL

Według danych Narodowego Spisu Rolnego przeprowadzonego w 2010 roku na terenie gminy Kadzidło funkcjonowało 1250 gospodarstw rolnych, które gospodarowały 16584,54 ha użytkami rolnymi. Prawie wszystkie gospodarstw (98%) prowadziły działalność rolniczą oraz utrzymywały dochody z prowadzonej działalności. Według grup obszarów użytków rolnych najwięcej było gospodarstw o powierzchni od 5 do 10 ha (422 gospodarstwa) oraz od 10 do 15 ha (309 gospodarstw). Znaczącą rolę odgrywały również gospodarstwa powyżej 15 ha (272). Tabela 32

Gospodarstwa rolne w gminie Kadzidło charakteryzuje dobra struktura agrarna - średnia powierzchnia gospodarstwa wynosiła 13,27 ha i była nieco większa niż średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego w powiecie ostrołęckim (13,0 ha) i dużo większa niż dla całego województwa mazowieckiego (8,38ha). Pod względem prowadzonej działalności dominowała produkcja zwierzęca. Ponad 70 % gospodarstw hodowało bydło, a blisko 16% drób kurzy.

Słaba jakość gleb i duży udział użytków zielonych w strukturze gruntów ornych wpływa na to, że rolnictwo w gminie związane jest z produkcją zwierzęcą, a zwłaszcza z produkcją mleka i żywca wołowego.

4.10.5 Leśnictwo

Gmina Kadzidło należy do gmin dobrze zalesionych. Stopień lesistości gminy wynosi blisko 40%. Grunty leśne w gminie Kadzidło są zlokalizowane pasami z kierunku północno - zachodniego do południowo - wschodniej granicy gminy. Tabela 33

Tabela 33			
Grunty leśne			
Rodzaje gruntów leśnych i stopień lesistości	rok		
	2010	2013	2015
Grunty leśne ogółem [ha]	10515,15	10482,05	10515,15
Grunty leśne publiczne [ha]	7519,65	7495,05	7519,65
Grunty leśne prywatne [ha]	2995,50	2987,0	2995,50
Stopień lesistości [%]	39,9	39,8	39,9
Źródło: GUS BDL			

W 2015 roku grunty leśne będące własnością publiczną stanowiły 72%, lasy prywatne 28%.

4.10.6 Turystyka

Gmina Kadzidło została uznana jako jeden z najatrakcyjniejszych krajobrazów kulturowych w województwie mazowieckim o randze krajowej³. Rejon ten wyróżnia się krajobrazem osiedleńczym puszczańskim. Pomimo bogatego dziedzictwa kulturowego oraz znacznych walorów przyrodniczych turystyka na tym obszarze nie pełni znaczącej funkcji gospodarczej. Brak jest bazy noclegowej - hoteli, pensjonatów, a usługi noclegowe oferowane przez kilka gospodarstw agroturystycznych znajdujących się na terenie gminy.

Przez gminę przebiega szlak kajakowy na rzece Omulew. Szlak kajakowy przebiega przez gminy: Czarnia, Baranowo, Kadzidło, Lelis, Olszewo Borki i miasto Ostrołęka.

³ wg zapisów Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego

Ścieżki rowerowe są niewielkiej długości i wg GUD BDL w 2016 r. ich długość wynosiła 4 km.

4.11. Infrastruktura transportowa

Drogi

W strukturze komunikacyjnej drogowej układ nadrzędny stanowi droga krajowa nr 53 Olsztyn - Szczytno – Rozogi - Myszyniec – Kadzidło – Ostrołęka, klasy „G” (główniej), przebiegająca w kierunku północ – południe. Stanowi ona główną oś komunikacyjną, dzieląc gminę na część zachodnią i wschodnią. Długość drogi w obrębie gminy Kadzidło wynosi 18,6 km. Wzdłuż jej trasy położone są największe miejscowości gminy: Kadzidło, Dylewo i Wach.

Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg powiatowych, które rozchodzą się promieniście od drogi krajowej nr 53. Uzupełnia je sieć dróg gminnych, które zapewniają skomunikowanie miejscowości z siedzibą gminy.

Sieć dróg powiatowych ma długość 115, 062 km, z czego blisko 96% ma asfaltową nawierzchnię.

Wykaz dróg powiatowych na terenie Gminy Kadzidło:

- Kadzidło - Jazgarka – Wykrot – 2516W;
- Jazgarka – Klimki – 2517W;
- Kadzidło – Łyse – 2519W;
- Grale – Czarnia – 2521W;
- Golanka – Grale – 2522W;
- Golanka – Nasiadki – 2523W;
- Kadzidło - Tatary – Lelis – 2524W;
- Kadzidło - Brzozówka – Szafarnia – 2525W;
- Dylewo – Szafarnia – 2526W;
- Wach – Karaska – 2527W;
- Wach - Piasecznia – Gleba 2528W;
- Kadzidło – Piasecznia – 2529W;
- Kadzidło - Jeglijowiec – Gleba – 2530W;
- Dylewo – Jeglijowiec – 2531W;
- Dylewo – Chudek – 2532W;
- Chudek – Kierzek – 2533W;
- Dylewo – Obierwia – 2534W;
- Szwendrowy Most - Baranowo – 2536W;
- Jazgarka - Krobia – Golanka – 2587W.

Długość dróg gminnych w gminie wynosiła w roku 2014 144 125 metrów bieżących, z czego 43% były to drogi o nawierzchni asfaltowej. Pozostałe drogi miały nawierzchnię żwirową i gruntową.

Tabela 34

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kadzidło

Tabela 34			
Wykaz dróg gminnych – stan na 31.12.2014			
Lp	Numer drogi	Nazwa drogi	Długość mb
1	250501W	Brzozowa-Gąski	2803
2	250502W	Brzozowa kol. Zuzony	2426
3	250503W	Brzozówka – Tatary	2124
4	250504W	Brzozówka – Długi Kąt	2934
5	250505W	Brzozówka – Kadzidło	1110
6	250506W	Chudek kol. Rule	3397
7	250507W	Chudek kol. Borek	1355
8	250508W	Czarnia – Kuzie	1916
9	250509W	Czarnia – Wyk	3945
10	250510W	Czarnia - Szafranki	4486
11	250511W	Czarnia kol. Budy	1229
12	250512W	Dylewo – Łodziska	2976
13	250513W	Dylewo łącznik do ulicy Lipowej	201
14	250514W	Dylewo ulica Poprzeczna	432
15	250515W	Dylewo ulica Szkolna	232
16	250516W	Dylewo ulica Księdza Mieszki	227
17	250517W	Dylewo ulica Chabrowa	990
18	250518W	Dylewo ulica Krótka	48
19	250519W	Dylewo ulica Wodna	146
20	250520W	Dylewo ulica Polna	614
21	250521W	Dylewo ulica Dworska	482
22	250522W	Golanka kol. Kapuściska	731
23	250523W	Golanka kol. Zagórze	1196
24	250524W	Golanka – Nasiadki	2366
25	250525W	Gleba droga łącznik	453
26	250527W	Jazgarka kol. Zastrużce	2422
27	250528W	Jazgarka kol. Zaświńce	2795
28	250529W	Jeglijowiec – Piasecznica	2644
29	250530W	Kadzidło – Strzałki – Piasecznica	4859
30	250531W	Kadzidło – Podgórze	6811
31	250532W	Kadzidło kol. Węglowo	923
32	250533W	Kadzidło kol. Żytocha	1748
33	250534W	Kadzidło kol. Podgatka	3638
34	250535W	Kadzidło kol. Szwed	1641
35	250536W	Kadzidło ulica Akacjowa	396
36	250537W	Kadzidło ulica Baśniowa i Armii Krajowej	621
37	250538W	Kadzidło ulica Batalionów Chłopskich	222
38	250539W	Kadzidło ulica Brzozowa	151
39	250540W	Kadzidło ulica Bursztynowa	203
40	250541W	Kadzidło ulica Chętnika	82
41	250542W	Kadzidło ulica Czereśniowa	149
42	250543W	Kadzidło ulica Doktora Psarskiego	287
43	250544W	Kadzidło ulica Fryderyka Chopina	172
44	250545W	Kadzidło ulica Generała Bema	284
45	250546W	Kadzidło ulica Generała Świerczewskiego	348
46	250547W	Kadzidło ulica Generała Zawadzkiego i Mickiewicza	747
47	250548W	Kadzidło ulica Handlowa	1108
48	250549W	Kadzidło ulica Heleny Modrzejewskiej	46
49	250550W	Kadzidło ulica Henryka Wieniawskiego	165
50	250551W	Kadzidło ulica Jana Ignacego Paderewskiego	84
51	250552W	Kadzidło ulica Jarosława Iwaszkiewicza	116
52	250553W	Kadzidło ulica Jaśminowa	147
53	250554W	Kadzidło ulica Juranda	101
54	250555W	Kadzidło ulica Kalinowa	225
55	250556W	Kadzidło ulica Karola Szymanowskiego	226
56	250557W	Kadzidło ulica Kompozytorów	315
57	250558W	Kadzidło ulica Konwaliowa	110
58	250559W	Kadzidło ulica Kopernika	231
59	250560W	Kadzidło ulica Księdza Suchcickiego	308
60	250561W	Kadzidło ulica Parkowa i Ks. Mieszki	1042
61	250562W	Kadzidło ulica Kurpiowska	333
62	250563W	Kadzidło ulica Leśna	392
63	250564W	Kadzidło ulica Łukowa	186
64	250565W	Kadzidło ulica Malinowa	334
65	250566W	Kadzidło ulica Marii Konopnickiej	98
66	250567W	Kadzidło ulica Mysliwska i Poziomkowa	569
67	250568W	Kadzidło ulica Piekna i Nowa	790
68	250569W	Kadzidło ulica Ogrodowa	344

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kadzidło

69	250570W	Kadzidło ulica Pogodna	182
70	250571W	Kadzidło ulica Prusa	263
71	250572W	Kadzidło ulica Regionalna	139
72	250573W	Kadzidło ulica Różana	322
73	250574W	Kadzidło ulica Sienkiewicza i Elizy Orzeszkowej	381
74	250575W	Kadzidło ulica Słoneczna	290
75	250576W	Kadzidło ulica Słowackiego	182
76	250577W	Kadzidło ulica Sosnowa	283
77	250578W	Kadzidło ulica Spokojna	120
78	250579W	Kadzidło ulica Stacha Kowny	153
79	250580W	Kadzidło ulica Szkolna	192
80	250581W	Kadzidło ulica Śliwowa	177
81	250582W	Kadzidło ulica Świerkowa	184
82	250583W	Kadzidło ulica Targowa	371
83	250584W	Kadzidło ulica Tęczowa	99
84	250585W	Kadzidło ulica Wesola	185
85	250586W	Kadzidło ulica Wincentego Witosa	162
86	250587W	Kadzidło ulica Wiśniowa	683
87	250588W	Kadzidło ulica Wspólna	114
88	250589W	Kadzidło ulica Wrzosowa	181
89	250590W	Kadzidło ulica Zielona	486
90	250591W	Kadzidło ulica Zygmunta Podlewskiego	213
91	250592W	Kadzidło ulica Źródłana	189
92	250593W	Kadzidło ulica Żołnierzy Września	456
93	250594W	Kadzidło ulica Polna	536
94	250595W	Kadzidło ulica Morelowa	192
95	250596W	Kadzidło ulica Słodka	199
96	250597W	Rososz – Krobia	1985
97	250598W	Kierzek – Karaska	3752
98	250599W	Krobia – Klimki	2267
99	251201W	Krobia – Sul	1811
100	251202W	Piasecznia kol. Biele	4181
101	251203W	Piasecznia kol. Koszary	962
102	251204W	Kuczyńskie – Strzałki – Piasecznia	6152
103	251205W	Siarcza Łąka przy szkole	973
104	251206W	Siarcza Łąka we wsi	1220
105	251207W	Siarcza łąka do łąk	651
106	251208W	Siarcza Łąka - Todzia	1052
107	251209W	Sul – Grale	5527
108	251210W	Tatary kol. Morgi	2561
109	251211W	Tatary - Długi Kąt	1294
110	251212W	Wach – Olszyny	4283
111	251213W	Wach – Karaska	5658
112	251214W	Wach – Zdunek	1442
113	251215W	Wach kol. Zamostki	1945
114	251216W	Wach kol. Zakobiałki	966
115	251217W	Wach kol. Zabaranie	3133
116	251218W	Wach kol. Tabory	1737
117	251219W	Wach – Zalesie	1415
118	251220W	Wach kol. Luźniki	925
119	251221W	Kadzidło ul. Kościuszki	967
120	251222W	Kadzidło ul. Piłsudskiego	480
121	251223W	Kadzidło ul. 1-go Maja	412
122	252114W	Jazgarka - Klimki	2208
Źródło: Strategia Rozwoju gminy Kadzidło na lata 2015- 2030 (Uchwała nr XI/76/2015 Rady Gminy Kadzidło)			

Kolej

W obrębie gminy Kadzidło nie ma zlokalizowanej linii kolejowej.

4.12. Infrastruktura techniczna i gospodarka odpadami

Sieć wodociągowa

Na terenie gminy Kadzidło długość sieci wodociągowej wynosiła w 2014 r. 166 km⁴ i obejmowała miejscowości: Kadzidło, Tatary, Grale, Kuczyńskie, Strzałki, Brzozówka, Chudek, Gleba, Kierzek, Piasecznia, Dylewo, Jeglijowiec. Gmina zaopatrywana jest w wodę z 2 ujęć wody ze stacjami uzdatniania wody zlokalizowanych w Kadzidle i w Dylewie. Z ujęcia wody w Dylewie korzysta również sąsiednia gmina Lelis, zaopatrując w wodę wieś Dylewo. Północna część gminy nie jest objęta siecią wodociągową i zaopatrywana jest w wodę ze studni kopanych ujmujących wody gruntowe z pierwszego poziomu wodonośnego.

Według stanu na koniec 2014 roku sieć wodociągowa zaopatrywała w wodę 8500 mieszkańców korzystających z 1835 przyłączy zasilanych z dwóch stacji uzdatniania wody Kadzidle i Dylewie. W 2015 roku zużycie wody wynosiło 683,5 dam³, z czego 420 dam³ zostało zużyte na potrzeby rolnictwa i leśnictwa. Gospodarstwa domowe zużyły 253,8 dam³ co stanowiło 37% zużytej wody ogółem. W ciągu ostatnich pięciu lat zużycie wody wzrosło, co wynikało ze wzrostu zużycia wody przez gospodarstwa domowe. Zużycie wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2015 wynosiło 55,4 m³ i było dużo niższe niż dla całego powiatu ostrołęckiego (104,4 m³). Tabela 35

Tabela 35		
Zużycie wody		
Zużycie wody	rok	
	2010	2015
Zużycie wody na 1 mieszkańca w gminie Kadzidło [m ³]	54,0	55,4
Zużycie wody na 1 mieszkańca w powiecie ostrołęckim [m ³]	95,8	104,4

Źródło: GUS BDL

Kanalizacja sanitarna

W gminie Kadzidło skanalizowana jest tylko wieś Kadzidło. Część wsi Kadzidło jest objęta aglomeracją ustanowioną na mocy Uchwały Nr 102/12 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 13 kwietnia 2012 r. w sprawie likwidacji dotychczasowej aglomeracji Kadzidło oraz wyznaczenia nowej aglomeracji Kadzidło.

W 2015 roku z oczyszczalni ścieków korzystało 3352 osób. W stosunku do 2010 roku o 60% zwiększyła się liczba ludności korzystającej z kanalizacji sanitarnej. Na terenie gminy funkcjonuje jedna oczyszczalnia ścieków (biologiczna) o wydajności 710 m³/dobę. Tabela 36

⁴ Strategia Rozwoju gminy Kadzidło na lata 2015- 2030 (Uchwała nr XI/76/2015 Rady Gminy Kadzidło)

Tabela 36											
Ścieki komunalne w gminie Kadzidło											
oczyszczalnie ścieków	rok										
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków	1 400	1 504	1 450	1 520	1 520	1 520	1 520	1 600	3 084	3 160	3 352
wielkość oczyszczalni ścieków w RLM	2 380	2 380	2 380	2 380	2 380	2 380	2 380	2 380	7 590	7 590	7 590
źródło: GUS BDL											

Gospodarka ściekowa w gminie oparta jest głównie na odprowadzaniu ścieków do szczelnych zbiorników na nieczystości ciekłe (szamba) lub do przydomowych oczyszczalni ścieków.

Kanalizacja deszczowa

Kanalizacją deszczową objęta jest część wsi Kadzidło.

Na terenach nieskanalizowanych wody deszczowe są odprowadzane w obrębie działki własnej.

Gazociąg

Przez teren gminy Kadzidło przebiega gazociąg niskiego, średniego i wysokiego ciśnienia, w tym gazociąg DN 200 Ostrów Mazowiecka – Ostrołęka – Kadzidło zlokalizowany w północnej części gminy.

W gaz sieciowy, z ww. gazociągu, jest zaopatrywana większość wsi Kadzidło. We wschodniej części wsi Kadzidło znajduje się stacja redukcyjna gazu.

Elektroenergetyka

Przez gminę Kadzidło przebiegają linie elektroenergetyczne: najwyższych, wysokich, średnich i niskich napięć.

W obrębie gminy w części południowo – zachodniej zlokalizowana jest dwutorowa napowietrzna elektroenergetyczna linia najwyższych napięć NN 400 kV Olsztyn Mątki – Ostrołęka. W związku z jej realizacją została zdemonstrowana istniejąca przesyłowa napowietrzna elektroenergetyczna linia najwyższych napięć 220 kV relacji Olsztyn - Ostrołęka.

Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami należy do zadań własnych gminy Kadzidło. Gmina ogłasza przetargi na wykonanie zadania dotyczącego odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych z miejscowości zamieszkałych na terenie gminy Kadzidło. Odpady z gminy Kadzidło są wywożone do sortowni zmieszanych odpadów komunalnych oraz selektywnie zebranych i instalacji do kompostowania odpadów ulegających biodegradacji w m. Ławy, gm. Rzekuń (Zarządzający MPK Pure Home Sp. z o.o. Sp.k.).

Tabela 37		
Gospodarka odpadami komunalnymi		
Zmieszane odpady komunalne zebrane w ciągu roku	rok	
	2010	2015
Ogółem [t]	1081,4	1594,7
Z gospodarstw domowych [t]	839,4	1387,8
Z gospodarstw domowych na 1 mieszkańca gminy Kadzidło [kg]	75,2	111,9
Z gospodarstw domowych na 1 mieszkańca powiatu ostrołęckiego [kg]	73,4	121,1

Źródło: GUS BDL

W gminie w 2015 roku zebrano około 1,6 tys. ton zmieszanych odpadów komunalnych. Było to o blisko 50 % więcej odpadów niż w roku 2010. Z gospodarstw domowych odebrano 1387,8 ton odpadów. Mieszkańcy gminy wytwarzają więcej odpadów niż pięć lata temu – średnio w 2015 roku jeden mieszkaniec gminy wytworzył 111,9 kg odpadów czyli o 36,7 kg odpadów więcej niż w 2010 roku. Tabela 37

4.13. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i mienia

W obrębie gminy Kadzidło nie ma zlokalizowanych oraz nie przewiduje się lokalizacji zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii.

Na terenie gminy nie ma zlokalizowanych oraz nie przewiduje się lokalizacji nowych inwestycji i rozmieszczenia obszarów przestrzeni publicznej oraz terenów zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie zakładów o zwiększonym ryzyku lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii, w przypadku gdy te inwestycje, obszary lub tereny zwiększają ryzyko lub skutki poważnych awarii.

Do zagrożeń bezpieczeństwa ludności i mienia należą:

- wysokie stany wód rzek oraz rowów melioracyjnych, które głównie podczas wiosennych roztopów mogą powodować zagrożenie powodzią i podtopieniami;
- ruch komunikacyjny na drodze krajowej nr 53 powodujący uciążliwości związane z hałasem i zanieczyszczeniem powietrza;

Nad bezpieczeństwem ludności czuwają odpowiednio:

- nad porządkiem publicznym – Komisariat Policji w Kadzidle;
- nad zagrożeniem pożarowym – Ochotnicza Straż Pożarna w Chudku, w Czarni, w Dylewie, w Glebie, w Kadzidle, w Krobi, w Kuczyńskim, w Piaseczni, w Strzałkach, w Wachu.

4.14. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy

Możliwości rozwoju gminy Kadzidło określają m.in. czynniki:

- sprzyjające położenie gminy w systemie komunikacji drogowej w ciągu drogi krajowej nr 53;
- bliskie sąsiedztwo (odległość 20 km) względem miast: Ostrołęka i Myszyniec oraz względem Warszawy (odległość 145 km)⁵;
- korzystne położenie gminy w obrębie obszarów objętych ochroną przyrodniczo – krajobrazową;
- duży potencjał przyrodniczo – krajobrazowy dający możliwości do rozwoju turystyki i rekreacji;
- znaczące kompleksy terenów otwartych o zachowanym stanie naturalnym stwarzające warunki do rozwoju turystyki i rekreacji;
- cenne przyrodniczo i kulturowo pasmo rzeki Omulew;
- dobrze rozwinięty układ komunikacyjny w obrębie gminy nawiązujący do nadrzędnego układu komunikacyjnego – drogi krajowej nr 53;
- dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna (sieć: wodociągowa, kanalizacji sanitarnej, deszczowej, gazociąg);
- dobrze rozwinięte usługi zaspokajające podstawowe potrzeby mieszkańców gminy;
- duży potencjał gospodarczy – sukcesywnie przybywające podmioty gospodarcze, głównie we wsi Kadzidło – rozwój rynku pracy;
- dobrze rozwinięta sieć szkolnictwa;
- unikalny w skali krajowej duży potencjał kulturowy - kurpiowski region etnograficzny Kurpie Zielone oraz ośrodek budowania tożsamości regionalnej.

Szczegółowe analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne, prognozy demograficzne, możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy zostały przeprowadzone w rozdziale Uwarunkowania.

---

⁵ źródło: www.viamichelin.pl

Do gminy napłynęło ponad 130 wniosków do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Kadzidło oraz 2 wnioski do projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kadzidło. Wnioski do planu miejscowego w miejscowości Kadzidło dotyczyły głównie lokalizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (ponad 100 wniosków), usługowej (4 wnioski) i mieszanej (mieszkaniowej/ usługowej/ produkcyjno – przemysłowej – 17 wniosków). 2 wnioski zgłoszone do studium dotyczyły lokalizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w miejscowościach: Chudek i Dylewo. Tak duże zainteresowanie inwestorów świadczy o znacznej potrzebie rozwoju wsi Kadzidło.

4.15. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę pozwala na określenie, na podstawie wyliczeń, czy na obszarze gminy przewiduje się lokalizację zabudowy. Sporządzenie bilansu jest wymagane przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Sporządzone w niniejszym studium analizy ekonomiczne, demograficzne, środowiskowe i społeczne, stanowią punkt wyjścia do prac nad bilansowaniem rzeczywistego zapotrzebowania terenów do zabudowy. Przeprowadzone badania pozwalają na określenie możliwości, podstaw oraz potrzeb rozwojowych gminy Kadzidło. Szanse oraz ograniczenia rozwojowe, rozpatrywane są w kontekście wpływających na nie czynników lokalnych oraz ponadlokalnych. Bierze się przy tym uwagę perspektywę nie dłuższą niż 30 lat.

Na podstawie przeprowadzonych w poprzednich rozdziałach analiz demograficznych, ekonomicznych, rynku pracy i bezrobocia, wzrostu liczby podmiotów gospodarczych, oraz rynku budowlanego, a także biorąc pod uwagę znaczącą liczbę złożonych wniosków do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Kadzidło, wywnioskowano, że gmina Kadzidło sukcesywnie rozwija się pod względem społeczno-gospodarczym. Natomiast należy zauważyć, że rozwój dotyczy głównie wsi Kadzidło, gdzie następuje przyrost liczby podmiotów gospodarczych (usługi oraz drobny przemysł i produkcja), silna urbanizacja wsi (głównie rozwój funkcji mieszkaniowej), czego skutkiem jest wzrastająca liczba ludności. Do sprzyjających uwarunkowań rozwojowych należy również położenie wsi Kadzidło w bliskim sąsiedztwie miast: Ostrołęka i Myszyniec oraz korzystna lokalizacja przy głównym szlaku komunikacyjnym - drodze krajowej nr 53. Ponadto gmina Kadzidło charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi i kulturowymi (m.in. Puszcza Kurpiowska, obszary rzek, dziedzictwo kulturowe i krajobraz kurpiowski), co jest dużym potencjałem do rozwoju turystyki.

Z uwagi na fakt, że niniejsze wyliczenia opierają się na prognozie demograficznej, która określa szacunkowo przyrost (lub spadek) liczby ludności na danym obszarze oraz ze względu

na wskaźniki, które są średnią arytmetyczną, wynik bilansu również ma charakter przybliżony, szacunkowy i może odbiegać od rzeczywistych wartości.

Sporządzenie bilansu zostało podzielone na cztery etapy pracy wg poniżej tabeli.

Tabela 38		
Etapy pracy przy sporządzaniu bilansu		
Etap pracy	Rodzaj czynności:	Wymagany sposób wymiarowania
A	Maksymalne zapotrzebowanie na zabudowę wyrażone w liczbie ludności	powierzchnia zabudowy użytkowej w m ² - mieszkaniowej - innej *
B	Chłonność obszarów „o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej” powierzchnia w ha	powierzchnia zabudowy użytkowej w m ² - mieszkaniowej - innej *
C	Chłonność obszarów przeznaczonych pod zabudowę w planach miejscowych powierzchnia w ha	powierzchni zabudowy użytkowej w m ² - mieszkaniowej - innej *
D	Wynik bilansu: A – (B + C) → wynik ujemny NIE PRZEWIDUJE SIĘ NOWEJ ZABUDOWY A – (B + C) → wynik dodatni PRZEWIDUJE SIĘ LOKALIZACJĘ NOWEJ ZABUDOWY A, B i C wymiarowane są w m ²	powierzchnia obszarów w ha, zabudowy - mieszkaniowej - innej*

Źródło: Opracowanie własne na podstawie opracowania Barbary Zastawniak „Propozycje dotyczące ogólnych zasad bilansowania terenów przeznaczonych do zabudowy”, PROGRAM SZKOLENIOWY DLA PRACOWNIKÓW ADMINISTRACJI SAMORZĄDOWEJ Z ZAKRESU PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO SKRYPT, Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa, 2016 r.

* „zabudowa inna” - zabudowa o innych funkcjach niż mieszkaniowa, tj. usługowa oraz związana z produkcją i drobną wytwórczością itp.

Punktem wyjścia przy obliczaniu bilansu jest informacja o liczbie ludności, a końcowym wynikiem, do którego prowadzą wszystkie czynności pośrednie (w poszczególnych etapach pracy oznaczonych literami A, B, C i D), jest powierzchnia terenu, którą powinno się przeznaczyć pod nową zabudowę, mierzona w hektarach.

Ogólną zasadę przechodzenia, w poszczególnych etapach prac, od początkowego punktu startu do wyniku końcowego, określono w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Stosownie do treści art.10 ust. 5 pkt 1 – 4 tej ustawy, przejście w każdym etapie prac ma być przeprowadzane za pośrednictwem przeliczania na powierzchnię użytkową zabudowy, mierzoną w m².

Zgodnie z tą zasadą (przyjętą w ustawie jako obowiązujący tok postępowania), w trakcie bilansowania potrzeb rozwojowych gminy przechodzi się kolejno:

W etapie A: przy szacowaniu maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę:

- z prognozowanej liczby ludności i wielkości prognozowanego przyrostu ludności,
- na m² powierzchni użytkowej potrzebnej zabudowy (w podziale na funkcje tej zabudowy),

W etapie B: przy określaniu chłonności obszarów „o w pełni wykształcone zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej”:

- z powierzchni wolnego terenu w obrębie tych obszarów określonej w hektarach,
- na m² powierzchni użytkowej możliwych uzupełnień zabudowy (w podziale na jej funkcje),

W etapie C: przy określaniu chłonności terenów przeznaczonych do zabudowy w planach miejscowych:

- z powierzchni terenów wyznaczonych w planach miejscowych, określonej w hektarach,
- na m² powierzchni użytkowej zabudowy możliwej do realizacji na tych terenach (w podziale na funkcje tej zabudowy),

W etapie D: przy sporządzaniu końcowego bilansu:

- z sumy m² powierzchni użytkowej potrzebnej zabudowy,
- na wielkość terenów potrzebnych do zabudowy, określanej w hektarach.

Etap A: maksymalne zapotrzebowanie na zabudowę wyrażone w liczbie ludności

Punktem wyjścia była istniejąca i prognozowana liczba ludności w gminie. Dodatkowo w obliczeniach bilansu uwzględniono wieś Kadzidło, z uwagi na postępujący rozwój społeczno-gospodarczy we wsi oraz ze względu na objęcie całego obrębu wsi Kadzidło miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego i znaczącą liczbą złożonych do planu miejscowego wniosków.

Istotny problem stanowiło, sprostanie wymaganiom dotyczącym prognozy demograficznej na najbliższe 30 lat. Dane odnośnie prognozy demograficznej udostępniane przez Główny Urząd Statystyczny dotyczą wyłącznie kraju, województw i powiatów jako całości, oraz miast powyżej 100 tys. mieszkańców i miast na prawach powiatu. W tej sytuacji zestawiano dane dotyczące zjawisk demograficznych zachodzących w gminie w ostatnim dziesięcioleciu, porównując je z prognozami dotyczącymi gmin sąsiednich i powiatu. Uzyskane w ten sposób informacje wskazywały na występujące trendy, a w zestawieniu z informacjami pochodzącymi z przeprowadzonych analiz ekonomicznych, środowiskowych i społecznych, pozwalały na wyciągnięcie wniosków co do

prawdopodobnych, przyszłych tendencji (możliwych odchyień od ogólnego trendu, możliwych wariantów rozwoju sytuacji itp.).

Tabela 39			
liczba ludności			
	rok		saldo
	2016	2046	
Kadzidło wieś	4032	4870	838
Kadzidło gmina	11448	12816	1368
źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL			

Mając na uwadze prognozę demograficzną dla powiatu ostrołęckiego oraz tendencje przyrostowe ludności w gminie Kadzidło, przyjęto do prognozy demograficznej, że liczba ludności w gminie będzie wzrastała co 10 lat o 3,7 %, natomiast we wsi Kadzidło o 6,5 %. Według szacunków w roku 2046 gminę Kadzidło będzie zamieszkiwało 12,8 tys. osób (wzrost o 1368 osób), a wieś Kadzidło 4,8 tys. osób (wzrost o 838 osób). Tabela 39

Tabela 40						
Rok	Liczba ludności w gminie	Liczba osób/mieszkanie	Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania w m2	Liczba mieszkań	Całkowita powierzchnia użytkowa mieszkań w m2	Całkowita powierzchnia inna* niż mieszkaniowa w m2
2016	11448	4,02	103,8	2 847	295 519	59 104
2046	12816	4,02	103,8	3 188	330 914	66 183
saldo	+ 1368	-		+ 341	+ 35 393	+ 7 079
źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL						

*funkcja inna niż mieszkaniowa: usługi, przemysł, produkcja, składy, magazyny

Tabela 41						
	Liczba ludności we wsi Kadzidło	Liczba osób/mieszkanie	Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania w m2	Liczba mieszkań	Całkowita powierzchnia użytkowa mieszkań w m2	Całkowita powierzchnia inna* niż mieszkaniowa w m2
2016	4294	4,02	103,8	1068	110 875	22 175
2046	4870	4,02	103,8	1211	125 748	25 150
saldo	-	-	-	+ 143	+ 14 873	+ 2 975
źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL						

*funkcja inna niż mieszkaniowa: usługi, przemysł, produkcja, składy, magazyny

W celu obliczenia **wielkości zapotrzebowania na zabudowę mieszkaniową określoną w m²** powierzchni użytkowej, posłużono się wskaźnikami **liczby osób/mieszkanie** oraz **średniej powierzchni użytkowej mieszkania**. Wartości tych wskaźników, podobnie jak wzrost wielkości zaludnienia, są również prognozowane i – jak wszystkie prognozy z natury rzeczy obarczone są znacznym stopniem niepewności. Końcowy wynik przeliczeń w oczywisty sposób zależy od przyjętych wartości tych wskaźników. Podstawą ich ustalenia były przeprowadzone wcześniej analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne.

Szacuje się, że w roku 2046 w gminie Kadzidło przybędzie 341 mieszkań o powierzchni 35,4 tys. m², z czego 143 mieszkań we wsi Kadzidło o powierzchni 14,9 tys. m².

Zapotrzebowanie na infrastrukturę społeczną (usługi publiczne i inne), jest pochodną wielkości zaludnienia danej gminy (choć nie tak łatwo precyzyjnie je określić, zwłaszcza w m² powierzchni użytkowej tej zabudowy). Natomiast zapotrzebowanie związane z lokalizacją podmiotów gospodarczych (usługi, przemysł, produkcja, składy, magazyny) jest w znacznym stopniu rzeczą indywidualną. Z kolei zapotrzebowanie związane z infrastrukturą techniczną i komunikacyjną wynika z potrzeb właściwego wyposażenia całości danego układu przestrzennego, łączącego w sobie wszystkie wyżej wymienione funkcje.

W opracowaniu przyjęto, że zapotrzebowanie na zabudowę o funkcjach innych niż mieszkaniowe (usługi, przemysł, produkcja, składy, magazyny) będzie stanowiło 20 % powierzchni zabudowy mieszkaniowej, czyli w przypadku gminy Kadzidło będzie to 7 tys. m², a w przypadku wsi Kadzidło blisko 3 tys. m².

Z uwagi na fakt, że mieszkania są zlokalizowane na działkach w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej i w zabudowie zagrodowej, przyjęto wielkość średniej działki w gminie 2000 m². Następnie dokonano obliczeń:

ilość mieszkań prognozowanych x 2000 m²:

341 mieszkań x 2000 m² = 682 000 m² – w gminie Kadzidło pod zabudowę mieszkaniową brutto

143 mieszkania x 2000 m² = 286 000 m² – we wsi Kadzidło pod zabudowę mieszkaniową brutto

Dla zabudowy usługowo-produkcyjnej przyjęto, że średnio 50% działki jest zabudowana. W związku z powyższym dokonano następujących obliczeń:

7079 m² + 50 % z 7079 m² = 7079 m² + 3539,5 m² = 10 618,5 m² - w gminie Kadzidło pod zabudowę usługowo- produkcyjną brutto

2975 m² + 50 % z 2975 m² = 2975 m² + 1487,5 m² = 4462,5 m² – we wsi Kadzidło pod zabudowę usługowo-produkcyjną brutto

Podsumowując zapotrzebowanie na zabudowę w gminie Kadzidło przedstawia się następująco:

- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zabudowa zagrodowa:

brutto: 682 000 m ² czyli 68,2 ha, z czego we wsi Kadzidło: brutto: 286 000 m ² czyli 28,6 ha	netto: 35 393 m ² czyli 3,5 ha z czego we wsi Kadzidło: netto: 14 873 m ² czyli 1,5 ha
---	--

- zabudowa usługowo-produkcyjna:

brutto: 10 618,5 m ² czyli 1,1 ha z czego we wsi Kadzidło: brutto: 4462,5 m ² czyli 4,5 ha	netto: 7079 m ² czyli 0,7 ha z czego we wsi Kadzidło: netto: 2975 m ² czyli 0,3 ha
--	--

Etap B: Chłonność obszarów „o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej” powierzchnia w ha

Sformułowanie „określanie chłonności obszarów istniejącej zabudowy” rozumie się jako równoznaczne z brzmieniem art.10 ust. 5 pkt 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w którym jest mowa o chłonności „położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej”. Ww. pojęcie to można rozumieć w rozmaity sposób. Na potrzeby niniejszego studium przyjęto, że „obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej” są istniejące, większe zgrupowania zabudowy, z wyłączeniem zabudowy rozproszonej.

Kompleksy zwartej zabudowy, nie biorąc pod uwagę wsi Kadzidło, występują głównie we wsiach: Chudek, Dylewo, Gleba, Grale, Jeglijowiec, Kierzek, Kuczyńskie, Strzałki i Tatary.

W ww. miejscowościach zostały wyszukane „luki” w zabudowie, a następnie pomierzone i zsumowane. Łącznie powierzchnia luk w kompleksach zabudowy wyniosła około 35 ha.

Przy założeniu, że na 1 mieszkanie przypada 2000 m² brutto wyliczono powierzchnię netto 1 mieszkania w m²:

$$35 \text{ ha} = 350\,000 \text{ m}^2 : 2000 \text{ m}^2 = 175 \text{ działek}$$

$$175 \text{ działek} \times 103,8 \text{ m}^2 = 18\,165 \text{ m}^2 \text{ netto}$$

Przy założeniu, że średnia powierzchnia działki wynosi 2000 m² oraz że powierzchnia 1 mieszkania w gminie wynosi średnio 103,8 m², otrzymano wynik w postaci chłonności obszarów w o pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej - 35 ha brutto i 18 165 m² netto.

Wieś Kadzidło ze względu na przeprowadzone analizy i płynące z nich wnioski (objęcie wsi planem miejscowym i duża ilość wniosków do planu miejscowego, prężny rozwój gospodarczy wsi, silna urbanizacja miejscowości, postępujący ruch budowlany oraz przyrost liczby mieszkańców), traktowana jest osobno, jako odrębny obszar.

Etap C: Chłonność obszarów przeznaczonych pod zabudowę w planach miejscowych **powierzchnia w ha**

Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego została objęta wieś Kadzidło w granicach administracyjnych jej obrębu. Planem miejscowym objęto 21,34 km², czyli 2 134 ha.

Aktualny plan miejscowy jest w trakcie zmian. W toku procedury planistycznej miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Kadzidło, objętego Uchwałą Nr XXIX/204/2016 Rady Gminy Kadzidło z dnia 29 grudnia 2016 r. o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Kadzidło, wpłynęło ponad 130 wniosków. Znaczna większość wniosków (około 75 %) dotyczyła lokalizacji zabudowy mieszkaniowej. Pozostałe 25 % wniosków dotyczyło lokalizacji zabudowy mieszanej tj. mieszkaniowo-usługowej, usługowo-produkcyjnej, mieszkaniowo-usługowo-produkcyjnej, bądź usługowej lub produkcyjnej.

Wnioski dotyczyły działek o ogólnej powierzchni około 285 ha brutto.

$$285 \text{ ha} = 2\,850\,000 \text{ m}^2 : 2000 \text{ m}^2 = 1425 \text{ działek}$$

$$1425 \text{ działek} \times 103,8 \text{ m}^2 = 147\,915 \text{ m}^2 \text{ netto}$$

Chłonność obszarów przeznaczonych pod zabudowę w planie miejscowym wynosi około 285 ha brutto i 147 915 m² netto.

Etap D: Wynik bilansu:

Wynik bilansu:

A – (B + C) → wynik ujemny NIE PRZEWIDUJE SIĘ NOWEJ ZABUDOWY

A – (B + C) → wynik dodatni PRZEWIDUJE SIĘ LOKALIZACJĘ NOWEJ ZABUDOWY

A, B i C wymiarowane są w m²

A: 35 393 m²

„Niepewność procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz nie więcej niż o 30%”. Powołanie ww. przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wyraźnie wskazuje, że zwiększenie to dotyczy zapotrzebowania maksymalnego, powiększonego o 30% oraz że przeprowadzane obliczenia traktuje się jako orientacyjne, szacunkowe.

$$A: 35\,393\text{ m}^2 + 30\% \times 35\,393\text{ m}^2 = 46\,010,9\text{ m}^2$$

$$B = 18\,165\text{ m}^2$$

$$C = 147\,915\text{ m}^2$$

$$D = 46\,010,9\text{ m}^2 - (18\,165\text{ m}^2 + 147\,915\text{ m}^2) = 46\,010,9\text{ m}^2 - 166\,080\text{ m}^2 = -120\,069,1\text{ m}^2\text{ netto}$$

Wynik ujemny – nie przewiduje się w obrębie gminy nowych terenów pod zabudowę.

Z uwagi na duże zapotrzebowanie na nową zabudowę we wsi Kadzidło w postaci licznym złożonych wniosków do planu miejscowego dotyczących lokalizowania nowej zabudowy oraz intensywnego rozwoju społeczno-gospodarczego wsi Kadzidło, przyjęto że zapotrzebowanie we wsi na tereny nowej zabudowy jest równe chłonności obszarów przeznaczonych pod zabudowę w planie miejscowym i wynosi około 285 ha brutto i 147 915 m² netto.

Nowe tereny pod zabudowę wyznacza się w obrębie wsi Kadzidło.

5. Kierunki

5.1 Kierunki i zasady zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy

Głównym celem polityki przestrzennej gminy Kadzidło jest dążenie do zrównoważonego rozwoju i poprawy jakości życia mieszkańców, poprzez racjonalne wykorzystanie przestrzeni oraz przy poszanowaniu zasobów przyrody, wartości kulturowych i krajobrazu.

Nadrzędne zasady polityki przestrzennej w gminie Kadzidło

- zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy;
- kształtowanie ładu przestrzennego;
- ochrona wartości kulturowych, przyrodniczych i krajobrazowych;
- ochrona środowiska;
- dążenie do ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej obszarów;
- racjonalne wykorzystanie przestrzeni poprzez zasadę kontynuacji funkcji i bezkolizyjnego sąsiedztwa;
  - rozwój zabudowy w oparciu o istniejące układy osadnicze – zasada nierozpraszania zabudowy;
  - systemowe i efektywne rozwiązania w zakresie infrastruktury technicznej i transportowej;
  - wspieranie rozwoju wielofunkcyjnego głównego ośrodka osadniczego – wsi Kadzidło.

Kierunki polityki przestrzennej w gminie Kadzidło

Głównymi kierunkami rozwoju polityki przestrzennej gminy Kadzidło jest ochrona wartości kulturowych i przyrodniczo-krajobrazowych oraz rozwój:

- mieszkalnictwa - głównie w obrębie wsi Kadzidło;
- funkcji gospodarczych (usług oraz przemysłu, produkcji, składów i magazynów) głównie związanych z obsługą drogi krajowej nr 53 oraz z rozwojem wsi Kadzidło;
  - turystyki i rekreacji związanej z kultywowaniem tradycji kurpiowskich oraz z cennymi uwarunkowaniami przyrodniczymi i krajobrazowymi: (kurpiowski region etnograficzny Kurpie Zielone, kulturowy krajobraz osiedleńczy puszczański Kurpie, wartości przyrodniczo-kulturowe w pasmach rzek, szlak kajakowy na rzece Omulew);
  - rolnictwa i leśnictwa;
  - wydobywania kopalin – głównie torfu.

Tereny wskazane pod zabudowę

Na załączniku graficznym wskazano tereny przeznaczone pod zabudowę. Przy wyborze terenów pod zainwestowanie kierowano się następującymi kryteriami:

- zasadą konieczności zachowania wysokich walorów środowiska przyrodniczego i krajobrazowego oraz przestrzegania przepisów na terenach prawnie chronionych przy jednoczesnym zachowaniu potrzeb działalności gospodarczych stanowiących źródło utrzymania mieszkańców gminy;

- zasadą nie-rozpraszania zabudowy; tereny przeznaczone pod zainwestowanie wyznacza się w sąsiedztwie istniejącej zabudowy (istniejących działek budowlanych oraz siedlisk rolniczych);

- zasadą szczególnej dbałości o zachowanie charakteru istniejących układów urbanistycznych; wprowadzana nowa zabudowa powinna być dostosowywana charakterem, materiałowymi rozwiązaniami, skalą, kolorystyką, nachyleniem połaci dachowych do tradycyjnej zabudowy regionalnej;

- zasadą atrakcyjności terenów dla wybranego użytkowania i zagospodarowania;

- zasadą pozostawienia terenów skonfigurowanych i ukształtowanych fizjograficznie niekorzystnie dla zabudowy;

- zasadą pozostawienia użytków rolnych o najwyższych i najlepszych klasach bonitacyjnych;

- zasadą pozostawienia użytków leśnych w dotychczasowej formie użytkowania;

- zasadą przeznaczenia pod użytkowanie produkcyjno – przemysłowe terenów nieatrakcyjnych przyrodniczo, kulturowo i krajobrazowo, natomiast atrakcyjnych ze względu na swoje położenie i dostęp komunikacyjny;

- zasadą unikania konfliktów krajobrazowo-przestrzennych pomiędzy istniejącym i projektowanym zagospodarowaniem i użytkowaniem terenów;

- zasadą zachowania ład przestrzennego.

Na rysunku studium wskazano tereny predestynowane pod zabudowę, przy czym w obrębie wsi Kadzidło i wsi Dylewo wyznaczono obszary przeznaczone pod zabudowę o dominującej funkcji mieszkaniowej lub o dominującej funkcji mieszkaniowo – usługowo – produkcyjnej. Należy przez to rozumieć, że wskazane funkcje powinny dominować na przedmiotowych terenach, natomiast nie wyklucza się lokalizacji innych funkcji, o ile jest to zgodne z ustaleniami niniejszego studium. W pozostałych miejscowościach gminnych lokalizacja zabudowy jest możliwa w sposób „plombowy”. Oznacza to lokalizację zabudowy na zasadzie uzupełniania luk w kompleksach zabudowy przy zachowaniu kontynuacji sąsiedniej funkcji i stosując się do zasady bezkolizyjnego sąsiedztwa.

Tereny z ograniczeniami zabudowy

W obrębie gminy Kadzidło zlokalizowane są tereny z ograniczeniami zabudowy, ze względu na przepisy odrębne:

- ze względu na ochronę przyrodniczą:
  - tereny położone w granicach obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000–Doliny Omulwi i Płodownicy (PLB140005);
  - tereny położone w granicach specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000- Bory bagienne i torfowiska Karaska (PLH140046) i Bory Chrobotkowe Karaska (PLH140047);
  - obszary o cennych walorach przyrodniczych, które zostały włączone do sieci korytarzy ekologicznych ECONET;
- ze względu na ochronę środowiska:
  - obszar występowania głównego zbiornika wód podziemnych GPZW 215 Subniecka Warszawska wstępnie rozpoznanego wg A.S Kleczkowskiego, który powinien być chroniony przed zanieczyszczeniami punktowymi i powierzchniowymi;
  - tereny o mniej korzystnych warunkach fizjograficznych dla zabudowy z uwagi na stosunki wodne i klimatyczne. Obok obniżonych walorów klimatu lokalnego występują zmienne warunki gruntowo - wodne z wodą gruntową płycej niż 2,0m oraz zaleganiem w podłożu w domieszce z gruntami mineralnymi gruntów organicznych odznaczających się słabą nośnością.
- ze względu na ochronę gruntów rolnych:
  - prawną ochroną objęte są grunty rolne na glebach klasy bonitacyjnej I-III i ich zagospodarowanie jest ograniczone. Na terenie gminy obszary gruntów ornych bardzo korzystnych i korzystnych do produkcji rolnej przydatne do wszystkich upraw oraz sadownictwa i warzywnictwa, położone są głównie w zwartym kompleksie w okolicach wsi Dylewo - Jeglijowiec –Kadzidło;
- ze względu na ochronę konserwatorską:
  - tereny i obiekty objęte ochroną konserwatorską: wpisane do rejestru zabytków i ujęte w ewidencji zabytków, w tym stanowiska archeologiczne, na których obowiązuje zakaz zalesień;
- ze względu na ochronę przeciwpowodziową:
  - tereny potencjalnego występowania zagrożenia powodzi w dolinie rzeki Rozogi i Piasecznicy;
- ze względu na ochronę złóż kopalin:
  - prognostyczne i perspektywiczne złoża kopalin.

Tereny wyłączone spod zabudowy

Na podstawie przepisów odrębnych wyłącza się spod zabudowy tereny:

- rezerваты przyrody; wymagają ochrony również poprzez ograniczenia w zagospodarowaniu terenów sąsiednich;
- lasy, większe zadrzewienia oraz drobne enklawy leśne, podlegają ochronie i powinny być zachowane w stanie naturalnym;
- ciekі powierzchniowe, zbiorniki i oczka wodne, tereny podmokłe, obszary dolin rzecznych i obniżeń spełniające funkcje ekologiczne, których brzegi powinny być pozostawione w stanie naturalnym; pełnią one ważną rolę w systemie powiązań przyrodniczych w skali regionalnej (dolina Omulwi, Rozogi i Szkwy);
- złoża kopalin – eksploatowanych;
- pomniki przyrody, wymagają ochrony również poprzez ograniczenia w zagospodarowaniu terenów sąsiednich;
- strefa gazociągu wysokiego ciśnienia – strefa obejmuje pas szerokości 6m (po 3 m licząc od osi gazociągu w obu kierunkach w rzucie poziomym);
- strefa oddziaływania linii najwyższego, wysokiego napięcia oraz linii średniego napięcia – strefa obejmuje pas szerokości:
  - 70,0 m, po 35,0 m licząc od osi linii w obu kierunkach w rzucie poziomym dla linii najwyższych napięć 400 kV z dopuszczeniem w szczególnych przypadkach zmniejszenie tej strefy, po uprzednim uzgodnieniu z dysponentem sieci;
  - 18,0 m, po 9,0 m licząc od osi linii w obu kierunkach w rzucie poziomym dla linii wysokiego napięcia 110 kV, z dopuszczeniem w szczególnych przypadkach zmniejszenie tej strefy, po uprzednim uzgodnieniu z dysponentem sieci;
  - 15,0 m, po 7,5 m licząc od osi linii w obu kierunkach w rzucie poziomym dla linii średniego napięcia, z dopuszczeniem w szczególnych przypadkach zmniejszenie tej strefy, po uprzednim uzgodnieniu z dysponentem sieci.

5.2 Strefy polityki przestrzennej

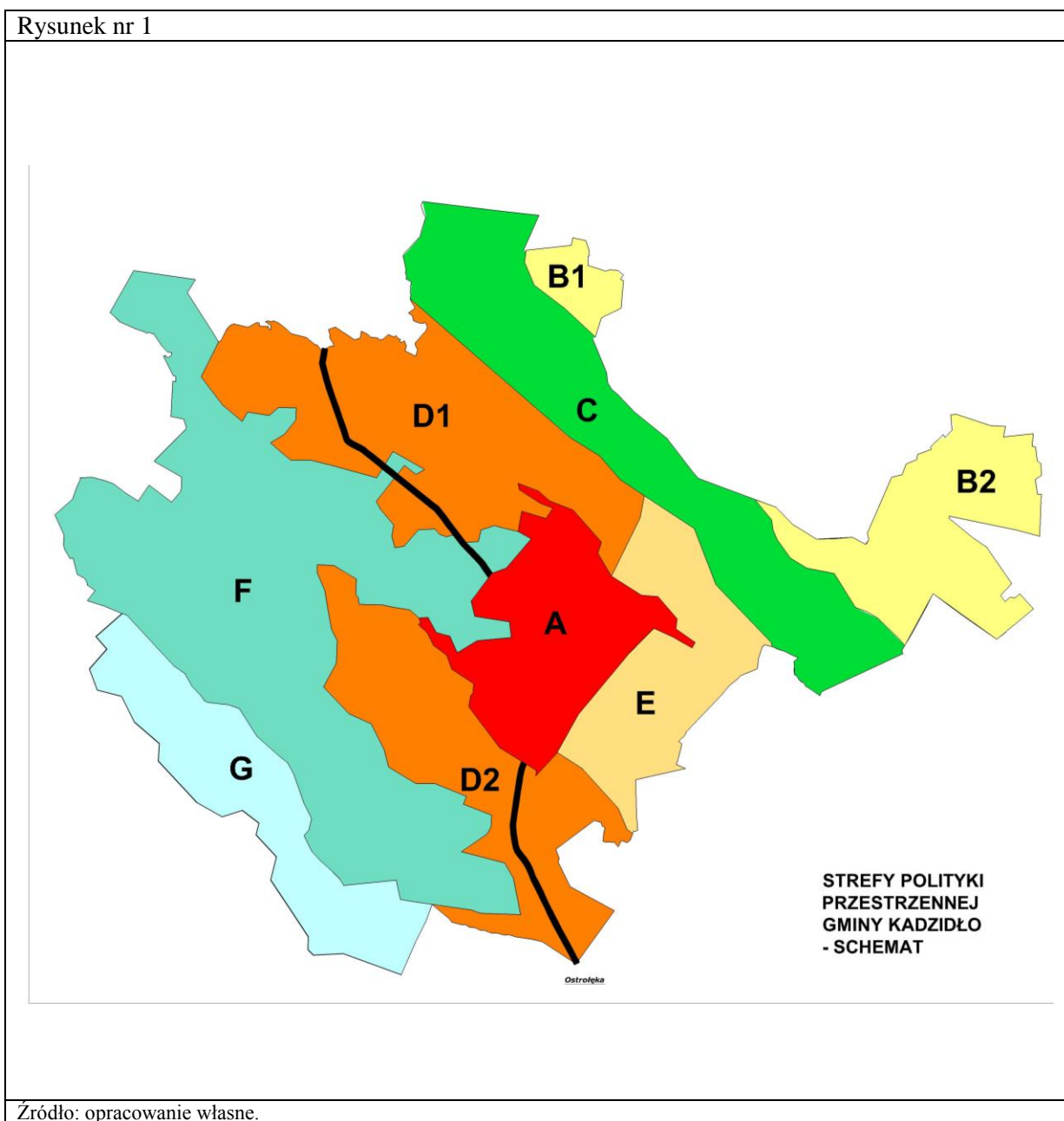
Strefy polityki przestrzennej zostały wydzielone w wyniku oceny przeprowadzonych badań i analizy szeregu uwarunkowań, w tym uwarunkowań: fizjograficznych (geomorfologia, rzeźba terenu, warunki glebowe), przyrodniczych, środowiskowych, historyczno – kulturowych, ekonomiczno – gospodarczych, prawnych, przestrzennych (w tym istniejące użytkowanie i zagospodarowanie terenu), komunikacyjnych i infrastrukturalnych oraz uwarunkowań wynikających z przepisów odrębnych.

Każda z wydzielonych stref charakteryzuje się i wyróżnia spośród innych stref określonym zespołem cech i uwarunkowań oraz predysponuje do wyznaczonego kierunku rozwoju.

Poszczególne strefy posiadają jedną lub kilka dominujących funkcji. Dominujące funkcje stref nie wykluczają innych uzupełniających bądź podrzędnych funkcji, jednak muszą być one zgodne z niniejszym studium oraz odpowiednimi obowiązującymi przepisami.

Granice stref mają przebieg orientacyjny. Zostały wyznaczone wzdłuż dróg, granic terenów leśnych lub granic terenów objętych ochroną przyrodniczo – krajobrazową. Granica strefy „A” obejmująca wieś Kadzidło pokrywa się z granicą obrębu ewidencyjnego wsi Kadzidło. Rysunek 1

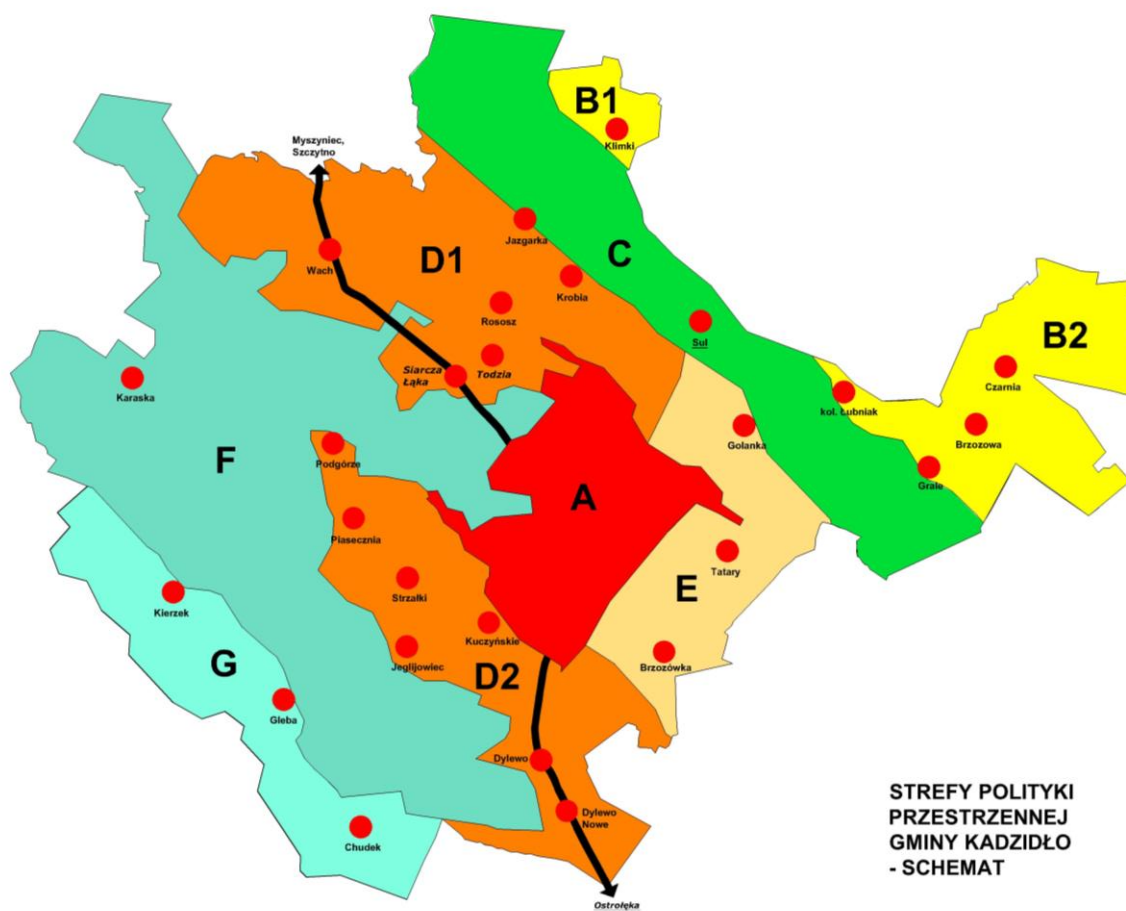
Rysunek nr 1

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 42		
Strefy polityki przestrzennej w gminie		
oznaczenie strefy	nazwa strefy	lokalizacja w obrębie gminy
A	obręb Kadzidło – strefa rozwoju wielofunkcyjnego	centralna część gminy - obręb Kadzidło
B1, B2	strefa rozwoju rolnictwa i związanego z nim osadnictwa	północna część gminy – B1, wschodnia część gminy - B2
C	strefa leśna	północna i północno – wschodnia część gminy
D1, D2	strefa rozwoju wielofunkcyjnego	północna część gminy – D1, południowa część gminy –D2
E	strefa rolniczo-leśna	południowo – wschodnia część gminy
F	strefa leśna ochrony przyrodniczej i eksploatacji złóż kopalin	zachodnia i centralna część gminy
G	strefa rozwoju osadnictwa i ochrony przyrodniczej	południowo – zachodnia część gminy

Rysunek nr 2

Źródło: opracowanie własne.

strefa A – obręb Kadzidło – strefa rozwoju wielofunkcyjnego

lokalizacja

centralno – wschodnia część gminy obejmująca obręb Kadzidło w jego granicach administracyjnych

dominująca funkcja terenów

zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca i bliźniacza, zabudowa zagrodowa, zabudowa usługowa

funkcje uzupełniające terenów

przemysł, produkcja, składy i magazyny, turystyka, sport i rekreacja, rolnictwo, tereny leśne, cmentarz

charakterystyka

Obręb Kadzidło - główny i największy pod względem liczby ludności ośrodek osadniczy w gminie, pełniący funkcje administracyjne (siedziba władz gminy) i gospodarcze, stanowiący lokalny ośrodek rynku pracy, szerokiej oferty usługowej, w tym edukacyjnej oraz miejscem koncentracji funkcji administracyjnych i gospodarczych.

Strefa rozwoju wielofunkcyjnego związanego z pełnieniem funkcji administracyjnych ośrodka osadniczego obsługującego obsługą drogi krajowej nr 53.

Strefa częściowo objęta ochroną przyrodniczą – korytarz ekologiczny. W północnej części strefy zlokalizowane są obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi. W rejonie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, występują perspektywiczne złoża kopalin. Natomiast niewielki obszar złóż kopalin prognostycznych znajduje się na obszarze kompleksu leśnego w południowo – wschodniej części strefy.

kierunki rozwoju strefy:

Strefa rozwoju wielofunkcyjnego związana z silną urbanizacją wsi oraz z lokalizacją wzdłuż drogi krajowej nr 53. Rozwój głównie zabudowy: mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej oraz usług nieuciążliwych⁶, a także produkcji, składów i magazynów rozumianych jako przedsięwzięcia nieuciążliwe⁷. Funkcje uzupełniające: tereny leśne, tereny rolne, tereny usług sportu i rekreacji, tereny usług turystyki, tereny wód powierzchniowych: rowy melioracyjne.

Lokalizowanie zabudowy poza obszarami narażonymi na niebezpieczeństwo powodzi. Dopuszcza się warunkowo lokalizację zabudowy na obszarach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi w szczególnych przypadkach, po uzgodnieniu z odpowiednimi organami, na podstawie przepisów odrębnych.

---

^{6, 7} usługi nieuciążliwe oraz produkcja, składy i magazyny nieuciążliwe – przedsięwzięcia niezakwalifikowane do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 71)

W związku z postępującą urbanizacją wsi Kadzidło i dużym zapotrzebowaniem na tereny pod rozwój zabudowy, dopuszcza się zmianę użytkowania części kompleksów leśnych na cele nieleśne. Kompleksy leśne, które należy pozostawić w użytkowaniu leśnym, zostały wskazane na rysunku studium.

Ze względu na lokalizację złóż kopalin prognostycznych na obszarze kompleksu leśnego oraz złóż kopalin perspektywicznych (nierozpoznanych jakościowo i ilościowo) na obszarze narażonym na niebezpieczeństwo powodzi, nie wskazuje się terenów pod wydobycie kopalin.

strefa B1 i B2 - strefa rozwoju rolnictwa i związanego z nim osadnictwa

lokalizacja

północna część gminy – B1, wschodnia część gminy - B2

miejsowości w strefie

B1: Klimki, B2: Brzozowa, Czarnia, Grale, kolonia Łubniak

charakterystyka:

Obszar rolniczy z osadnictwem - zabudową zagrodową; liczne rowy melioracyjne, przez obszar przepływa rzeka Szkwa; obszar częściowo pokryty małymi kompleksami leśnymi.

dominująca funkcja terenów:

rolnictwo, osadnictwo – zabudowa zagrodowa

funkcje uzupełniające terenów

zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca, usługi nieuciążliwe, tereny leśne

kierunki rozwoju strefy:

Rozwój rolnictwa oraz zabudowy zagrodowej. Funkcje uzupełniające: rozwój zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług nieuciążliwych⁸, usług turystyki i rekreacji indywidualnej. Funkcja uzupełniająca: tereny leśne, wody powierzchniowe – rowy melioracyjne.

strefa C - strefa leśna

lokalizacja

północna i północno – wschodnia część gminy

miejsowości w strefie

część miejscowości Jazgarka, Sul

⁸ usługi nieuciążliwe – przedsięwzięcia niezakwalifikowane do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 71)

charakterystyka:

Obszar z przewagą licznych kompleksów leśnych, objęty ochroną przyrodniczą w postaci korytarza ekologicznego; na części obszaru zlokalizowana jest zabudowa zagrodowa związana z rolnictwem i zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca.

dominująca funkcja terenów:

tereny leśne objęte ochroną przyrodniczą (korytarz ekologiczny)

funkcje uzupełniające terenów

osadnictwo – zabudowa zagrodowa i zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca, rolnictwo, usługi nieuciążliwe

kierunki rozwoju strefy:

Dominująca funkcja w strefie – tereny leśne. Funkcje uzupełniające: zabudowa zagrodowa i zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca, rolnictwo, usługi turystyki, rekreacja indywidualna, usługi nieuciążliwe⁹.

strefa D – strefa rozwoju wielofunkcyjnego

lokalizacja

północna część gminy – D1, południowa część gminy – D2

miejsowości w strefie

D1: Jazgarka (część miejscowości), Krobia, Rososz, Siarcza Łąka, Todzia, Wach.

D2: Dylewo, Jeglijowiec, Kuczyńskie, Dylewo, Piasecznia, Podgórze, Strzałki.

charakterystyka:

Obszar rozwoju wielofunkcyjnego związanego z lokalizacją miejscowości przy drodze krajowej nr 53 (Dylewo, Siarcza Łąka, Wach) oraz z bezpośrednim sąsiedztwem największego ośrodka w gminie – wsi Kadzidło (Kuczyńskie, Strzałki, Tatary, Todzia). Obszar częściowo objęty ochroną przyrodniczą w postaci korytarza ekologicznego. Częściowo w strefie występują obszary zagrożenia powodziowego, liczne rowy melioracyjne i obszary występowania kopalin złóż perspektywicznych i prognostycznych. Obszar rolniczy, w niewielkim stopniu pokryty małymi kompleksami leśnymi. Przez obszar przebiega elektroenergetyczna linia wysokiego napięcia 110 kV.

dominująca funkcja terenów:

osadnictwo (zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa zagrodowa), eksploatacja kopalin, funkcje związane z obsługą drogi krajowej nr 53 (usługi, produkcja, przemysł, składy i magazyny), rolnictwo

⁹ usługi nieuciążliwe – przedsięwzięcia niezakwalifikowane do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 71)

funkcje uzupełniające terenów

tereny leśne, turystyka, rekreacja indywidualna

kierunki rozwoju strefy:

Strefa rozwoju wielofunkcyjnego związana z lokalizacją wzdłuż drogi krajowej nr 53 oraz z bliskim sąsiedztwem wsi Kadzidło. Rozwój głównie zabudowy: mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej, usługowej, produkcji, przemysłu, składów i magazynów. Funkcje uzupełniające: tereny leśne, tereny rolne, tereny usług sportu i rekreacji, tereny usług turystyki, tereny rekreacji indywidualnej, tereny eksploatacji złóż kopalin, tereny wód powierzchniowych: rowy melioracyjne.

strefa E – strefa rolniczo - leśna

lokalizacja

południowo – wschodnia część gminy

miejsowości w strefie

Brzozówka, Golanka, Tatary

charakterystyka:

Obszar rolniczo – leśny, w większości objęty ochroną przyrodniczą w postaci korytarza ekologicznego. Częściowo w strefie występują obszary zagrożenia powodziowego, liczne rowy melioracyjne i obszary występowania kopalin złóż perspektywicznych i prognostycznych. Miejscowości w strefie charakteryzuje głównie zabudowa zagrodowa i zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca.

dominująca funkcja terenów:

tereny leśne, rolnictwo, osadnictwo – zabudowa zagrodowa i zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca

funkcje uzupełniające terenów

usługi nieuciążliwe¹⁰, turystyka, rekreacja indywidualna

kierunki rozwoju strefy:

Rozwój rolnictwa i leśnictwa, zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej. Funkcja uzupełniająca: usługi nieuciążliwe¹⁰, usługi turystyki, rekreacja indywidualna, tereny eksploatacji złóż kopalin.

¹⁰ usługi nieuciążliwe – przedsięwzięcia niezakwalifikowane do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 71)

strefa F – strefa leśna ochrony przyrodniczej i eksploatacji złóż kopalin

lokalizacja

zachodnia i centralna część gminy

miejsowości w strefie

Karaska, kolonia Chudek

charakterystyka:

Obszar głównie leśny, częściowo rolniczy pokryty rowami melioracyjnymi. Strefa objęta ochroną przyrodniczo – krajobrazową (2 rezerwaty przyrody, Natura 2000, korytarz ekologiczny). W strefie występują obszary złóż kopalin: eksploatowanych m.in. (duży zakład wydobywania torfu), perspektywicznych i prognostycznych. Miejscowości w strefie charakteryzuje głównie zabudowa zagrodowa i zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca. Przez obszar przebiega elektroenergetyczna linia wysokiego napięcia 110 kV.

dominująca funkcja terenów:

tereny leśne, eksploatacja złóż kopalin, przemysł – zakład wydobywania torfu

funkcje uzupełniające terenów

osadnictwo – zabudowa zagrodowa i zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca, rolnictwo

kierunki rozwoju strefy:

Rozwój leśnictwa. W obrębie strefy możliwe jest wydobywanie torfu jedynie w ramach istniejącego zakładu wydobywania torfu. Nie przewiduje się powiększenia istniejącego zakładu wydobywania torfu i zakazuje się wydobywania złóż poza jego obrębem. (W obrębie strefy możliwe jest wydobywanie kopalin w ramach istniejących udokumentowanych złóż. Nie przewiduje się powiększenia istniejących złóż ze względu na ochronę przyrodniczą)

Funkcja uzupełniająca: zabudowa zagrodowa i zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca, rolnictwo, usługi nieuciążliwe, turystyka, rekreacja indywidualna. Obowiązuje zakaz zalesiania w obrębie cennych przyrodniczo siedlisk nieleśnych w obszarach Natura 2000 Bory bagienne i torfowiska Karaska PLH140046 i Bory Chrobotkowe Karaska PLH140047.

strefa G – strefa rozwoju osadnictwa i ochrony przyrodniczej

lokalizacja

południowo – zachodnia część gminy

miejsowości w strefie

Chudek, Gleba, Kierzek

charakterystyka:

Obszar rolniczy, pokryty licznymi rowami melioracyjnymi i niewielkimi kompleksami leśnymi. Miejscowości w strefie o typie ulicówki „rozciągnięte”, położone wzdłuż drogi. Zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca zlokalizowana po jednej stronie drogi ze względu na ograniczenia przyrodnicze: z jednej strony kompleksy leśne, z drugiej strony obszar ochrony przyrody. Strefa objęta ochroną przyrodniczą – krajobrazową (Natura 2000, korytarz ekologiczny). W strefie występują obszary złóż kopalin perspektywicznych. Przez obszar przebiega napowietrzna linia elektroenergetyczna najwyższych napięć 400 kV .

dominująca funkcja terenów:

osadnictwo (zabudowa zagrodowa i zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca), rolnictwo, infrastruktura techniczna – sieci przesyłowe elektroenergetyczne wysokiego napięcia

funkcje uzupełniające terenów

usługi nieuciążliwe, usługi turystyki, rekreacja indywidualna

kierunki rozwoju strefy:

Rozwój terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej. Funkcja uzupełniająca: usługi nieuciążliwe, usługi turystyki, rekreacja indywidualna, infrastruktura techniczna –sieci przesyłowe. Ze względu na ochronę przyrodniczą w obrębie strefy zakazuje się wydobywania złóż kopalin. Obowiązuje zakaz zalesiania w obrębie cennych przyrodniczo siedlisk tj. łąk i pastwisk w obrębie obszaru Natura 2000 Doliny Omulwi i Płodownicy PLB140005. Ze względu na ochronę przyrodniczą w obrębie strefy obowiązkowym wymogiem jest zgodność planowanych działań z planem zadań ochronnych (PZO) dla obszaru Natura 2000.

5.3 Wskaźniki dotyczące zagospodarowania terenów

Wskaźniki i parametry zagospodarowania terenów dotyczące nowego podziału na działki budowlane dla poszczególnych typów funkcji zostały określone w poniższej tabeli:

Tabela 43						
Wskaźniki i parametry zagospodarowania terenów dotyczące nowego podziału na działki budowlane						
zabudowa	min. szerokość frontu działki	min. powierzchnia działki w m²	maksymalna wysokość zabudowy	max. powierzchnia zabudowy	min. wskaźnik intensywności i zabudowy	max. wskaźnik intensywności zabudowy
mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca	zaleca się: 25 m, dopuszcza się: 20 m	zaleca się: 1000 m ² , dopuszcza się: 800 m ²	3 kondygnacje, w tym trzecia w poddaszu użytkowym lub nieużytkowym	0,3	0,1	0,4
mieszkaniowa jednorodzinna bliźniacza	18 m	500 m ²	4 kondygnacje, w tym czwarta w poddaszu użytkowym lub nieużytkowym	0,3	0,1	0,5
zagrodowa	30 m	3000 m ²	3 kondygnacje, w tym trzeci w poddaszu użytkowym lub nieużytkowym	0,6	0,04	0,7
rekreacji indywidualnej	zaleca się: 25 m, dopuszcza się: 20 m	zaleca się: 1000 m ² , dopuszcza się: 800 m ²	2 kondygnacje, w tym druga w poddaszu użytkowym lub nieużytkowym	0,3	0,1	0,4
usługowa	25 m	1000 m ²	2 kondygnacje	0,7	0,1	0,8
produkcyjna, przemysłowa, składów i magazynów	zaleca się: 30 m, dopuszcza się: 25 m	zaleca się: 2000 m ² , dopuszcza się: 1000 m ²	2 kondygnacje	0,7	0,1	0,8
usług turystycznych*	zaleca się: 25 m, dopuszcza się: 20 m	zaleca się: 1000 m ² , dopuszcza się: 800 m ²	3 kondygnacje, w tym trzecia w poddaszu użytkowym lub nieużytkowym	0,6	0,05	0,7

*usługi turystyczne: hotele, motele, pensjonaty, pola namiotowe i kempingowe, domki letniskowe

5.4 Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody

Zasoby środowiska naturalnego zlokalizowane w obrębie gminy Kadzidło podlegające ochronie przyrodniczej tj.: wody głębinowe, rezerваты, pomniki przyrody, obszary Natura 2000, korytarze ekologiczne, należy ujmować w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Ze względu na ochronę przed hałasem projektowaną zabudowę należy lokalizować stosownie do przepisów odrębnych.

W obrębie obszarów prawnie chronionych zakazuje się lokalizowania inwestycji mogących zawsze oraz potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, określonych w przepisach

Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 71).

Wody głębinowe

Ze względu na podziemny zbiornik wodny stanowiący rezerwę wody pitnej, obszar, na którym zlokalizowany jest zbiornik podziemny, powinien być chroniony przed zanieczyszczeniami powierzchniowymi i punktowymi.

Rezerwaty

Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

W obrębie gminy Kadzidło są zlokalizowane 2 rezerwaty przyrody objęte ochroną.

W rezerwatach przyrody zabrania się:

- budowy lub przebudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom rezerwatu przyrody;
- chwytania lub zabijania dziko występujących zwierząt, zbierania lub niszczenia jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych zwierząt, umyślnego płoszenia zwierząt kręgowych, zbierania poroży, niszczenia nor, gniazd, legowisk i innych schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu;
- polowania, z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody;
- pozyskiwania, niszczenia lub umyślnego uszkodzenia roślin oraz grzybów;
- użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkodzenia, zanieczyszczenia i dokonywania zmian obiektów przyrodniczych, obszarów oraz zasobów, tworów i składników przyrody;
- zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody;
- pozyskiwania skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, minerałów i bursztynu;
- niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów;
- palenia ognisk i wyrobów tytoniowych oraz używania źródeł światła o otwartym płomieniu, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- prowadzenia działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony;
- stosowania chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin i nawozów;

- zbioru dziko występujących roślin i grzybów oraz ich części, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- połowu ryb i innych organizmów wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych;
- ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego i jazdy konnej wierzchem, z wyjątkiem szlaków i tras narciarskich wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- wprowadzania psów na obszary objęte ochroną ścisłą i czynną, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony, psów pasterskich wprowadzanych na obszary objęte ochroną czynną, na których plan ochrony albo zadania ochronne dopuszczają wypas oraz psów asystujących w rozumieniu art. 2 pkt 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. poz. 721, z późn. zm.);
- wspinaczki, eksploracji jaskiń lub zbiorników wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- ruchu pojazdów poza drogami publicznymi;
- umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, udostępnianiem parku albo rezerwatu przyrody, edukacją ekologiczną, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku powszechnego;
- zakłócania ciszy;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu;
- biwakowania, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- prowadzenia badań naukowych bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- wprowadzania gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, bez zgody ministra właściwego do spraw środowiska;
- wprowadzania organizmów genetycznie zmodyfikowanych;
- organizacji imprez rekreacyjno-sportowych bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Obszar Natura 2000

Obszar Natura 2000 specjalnej ochrony ptaków, specjalny obszar ochrony siedlisk lub obszar mający znaczenie dla Wspólnoty, utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty Europejskiej.

Dla obszarów Natura 2000 opracowuje się Plany zadań ochronnych, zgodnie z przepisami odrębnymi. Plany zadań ochronnych (PZO) tworzą podstawę do prowadzenia właściwych działań ochronnych na obszarach Natura 2000. W ich ramach, zabrania się m.in. podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, negatywnie oddziaływać na środowisko. W szczególności zabrania się działań:

- mogących potencjalnie lub zawsze oddziaływać na środowisko;
- mogących pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub
- mogących wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
- mogących pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami;
- w postaci zalesiania na terenach cennych przyrodniczo siedlisk nieleśnych położonych w granicach obszarów siedliskowych – Bory bagienne i torfowiska Karaska PLH140046 i Bory Chrobotkowe Karaska PLH140047;
- w postaci zalesiania łąk i pastwisk położonych w granicach obszaru Doliny Omulwi i Płodownicy PLB140005.

Na obszarze Natura 2000 - Doliny Omulwi i Płodownicy PLB140005 zgodnie z Planem zadań ochrony zakazuje się działań związanych z zalesianiem obszaru ze względu na konieczność zachowania siedlisk w postaci trwałych użytków zielonych, poprzez ich ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe, zgodnie z wymogami wzajemnej zgodności.

Obowiązkowym wymogiem jest zgodność planowanych działań inwestycji z planami zadań ochronnych (PZO) na obszarach Natura 2000.

Korytarze ekologiczne

Korytarze ekologiczne nie posiadają jeszcze dobrego umocnienia prawnego. W 2005 r. na zlecenie Ministerstwa Środowiska został wykonany „Projekt korytarzy ekologicznych łączących europejską sieć Natura 2000 w Polsce. Celem projektu było wytypowanie sieci obszarów, która zapewniałaby łączność ekologiczną w skali Polski, a także w skali międzynarodowej. Głównym zamiarem takiej sieci miało być umożliwienie przemieszczania się zwierząt i innych organizmów oraz przepływ genów przez terytorium całego kraju oraz pomiędzy obszarami cennymi przyrodniczo.

Ochrona korytarzy ekologicznych polega na:

- budowie przejść dla zwierząt – dotyczy miejsc, gdzie przecinają się już istniejące drogi (o najwyższym natężeniu ruchu) z korytarzami ekologicznymi; na drogach już istniejących o mniejszym natężeniu ruchu w miejscach przecięcia korytarzy migracyjnych, umieszczenie odpowiednich znaków informujących o tym oraz ograniczenie prędkości;
- ochronie dolin rzecznych – poprzez zaniechanie zabudowy brzegów i regulacji koryta rzecznego; rewitalizacja najbardziej zdegradowanych odcinków rzek;
- zalesienia – dotyczy korytarzy migracyjnych, gdzie płaty lasu w obrębie takiego korytarza są oddalone od siebie na odległość powyżej 1 km (z wyłączeniem cennych przyrodniczo siedlisk nieleśnych);
- ochrona przed dalszą zabudową odcinków korytarzy ekologicznych o znacznych przewężeniach, spowodowanych bezpośrednim sąsiedztwem terenów zurbanizowanych.

Pomniki przyrody

W obrębie gminy Kadzidło występuje 8 pomników przyrody, opisanych w rozdziale Uwarunkowania. Pomniki przyrody podlegają ochronie.

Na terenach niezabudowanych, jeżeli nie stanowi to zagrożenia dla ludzi lub mienia, drzewa stanowiące pomniki przyrody podlegają ochronie aż do ich samoistnego, całkowitego rozpadu.

Kompleksy leśne

Kompleksy leśne w gminie Kadzidło zostały opisane w rozdziale Uwarunkowania.

Ze względu na liczne walory przyrodniczo-środowiskowe oraz pełnione funkcje: turystyczno-rekreacyjną, gospodarczą i ochronną, należy racjonalnie gospodarować zasobami leśnymi.

Gospodarkę leśną prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi.

5.5 Obszary oraz zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, dóbr kultury współczesnej oraz krajobrazu kulturowego

Dziedzictwo kulturowe na terenie gminy Kadzidło ma znaczenie w skali krajowej.

Gmina Kadzidło oraz sąsiednie gminy Myszyniec i Łyse należą do Kurpi i stanowią krajobraz osiedleńczy puszczański, jeden z najcenniejszych krajobrazów w województwie mazowieckim, cenny w skali krajowej. Tożsamość Kurpi ma charakter wyjątkowy, wielowymiarowy i wieloaspektowy ze względu na perspektywę etnograficzną, której wyznacznikami są między innymi strój, zwyczaje, obyczaje oraz dialekt oraz gwara lokalna. Dziedzictwo kulturowe Kurpi wymaga ochrony, a tradycja kurpiowska folklorystyczna powinna być kontynuowana ze względu na swoją unikatowość oraz w celach rozwoju turystyki.

Na lokalny krajobraz kulturowy składają się m.in. obiekty wpisane do rejestru zabytków i ujęte w ewidencji zabytków: obiekty architektury sakralnej oraz zabudowa mieszkaniowa – drewniane chaty o charakterystycznych proporcjach, kolorystyce elewacji i detalu architektonicznym.

Zasób obiektów kulturowych i zabytkowych został dokładnie opisany w rozdziale Uwarunkowania.

Zabytki wpisane do rejestru oraz ujęte w ewidencji zabytków podlegają ochronie konserwatorskiej, zgodnie z przepisami odrębnymi, m.in.:

- Należy utrzymywać odpowiedni stan obiektów wpisanych do rejestru zabytków i ujętych w ewidencji zabytków.

- Wszelkie prace inwestycyjne w obrębie obiektów wpisanych do rejestru zabytków wymagają uzyskania odpowiedniego pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, natomiast wszelkie prace inwestycyjne w obrębie obiektów ujętych w ewidencji zabytków wymagają uzyskania opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

- Nowa zabudowa w miejscowości Kadzidło powinna nawiązywać swoją skalą, materiałem i detalem do istniejącej starej, tradycyjnej zabudowy wiejskiej.

- W miejscowości Kadzidło dopuszcza się adaptację istniejącej zabudowy o wartościach kulturowych na funkcje usługowe, mieszkalne, letniskowe (rekreacji indywidualnej).

- Wszelkie zamierzenia inwestycyjne w obrębie stanowisk archeologicznych wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. W obrębie stanowisk archeologicznych przeprowadzenie ratowniczych badań ratunkowych wykonywanych na koszt inwestora, po uzyskaniu pozwolenia od Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. W obrębie stanowisk archeologicznych obowiązuje zakaz zalesień.

- Zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody zezwolenie na usunięcie drzew lub krzewów z terenu nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków wydaje Wojewódzki Konserwator Zabytków.

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy ująć wytyczne dotyczące zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, wynikające z przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Zgodnie z przepisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, każdy kto w trakcie prowadzenia robót budowlanych lub ziemnych, odkrył przedmiot, co do którego istnieje przypuszczenie, iż jest on zabytkiem, jest obowiązany:

- wstrzymać wszelkie roboty mogące uszkodzić lub zniszczyć odkryty przedmiot;
- zabezpieczyć, przy użyciu dostępnych środków, ten przedmiot i miejsce jego odkrycia;
- niezwłocznie zawiadomić o tym Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, a jeśli nie jest to możliwe, Wójta Gminy.

Pozostałe zasady i metody ochrony obiektów wpisanych do rejestru zabytków i ujętych w ewidencji zabytków regulują przepisy ustawy o ochronie zabytków.

5.6 Kierunki rozwoju systemu komunikacji

Drogi

Droga krajowa nr 53, która przecina gminę Kadzidło, biegnąc w kierunku północ - południe, łączy miasta: Myszyniec i Ostrołękę. Droga krajowa nr 53, zakwalifikowana do klasy G (główniej) , pełni funkcję nadrzędną w układzie komunikacyjnym gminy. Pozostałe drogi: powiatowe i gminne pełnią funkcję podrzędną.

Dla obiektów budowlanych należy zachować odległość min. 25 m od zewnętrznej krawędzi jezdni drogi krajowej poza terenem zabudowanym i 10 m w terenie zabudowanym, zgodnie z ustawą o drogach publicznych.

W przypadku wydzielenia działek budowlanych przy drogach powiatowych, w celu ograniczenia liczby i częstotliwości zjazdów z dróg powiatowych, należy przewidzieć skomunikowanie tych działek z drogą powiatową poprzez drogi wewnętrzne.

Kolej

W obrębie gminy nie przewiduje się budowy linii kolejowych.

Szlaki rowerowe i piesze

Dla poprawy funkcjonowania turystyki wskazana jest budowa szlaków rowerowych oraz pieszych wraz z niezbędną infrastrukturą i małą architekturą oraz punktami widokowymi w obrębie gminy.

5.7 Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej

Przebieg obiektów budowlanych z zakresu infrastruktury technicznej należy sytuować na obszarach niezalesionych i dążyć do omijania kompleksów leśnych oraz kompleksów gleb klasy I-III, które wymagają wyłączenia z produkcji rolnej, na podstawie przepisów odrębnych.

Gospodarka wodna

Obecna gospodarka wodna jest dobrze rozwinięta i nie stanowi bariery rozwojowej gminy. Mieszkańcy gminy są zaopatrywani w wodę pitną z 2 ujęć wody ze stacjami uzdatniania wody w miejscowościach: Kadzidło i Dylewo.

Ewentualna rozbudowa bądź modernizacja istniejącej sieci wodociągowej zbiorczej i rozdzielczej w zależności od potrzeb, stanu technicznego i możliwości finansowych gminy.

Sprzyjające warunki hydrogeologiczne i dobra jakość wód wgłębnych dają podstawy do utrzymywania zbiorowego zaopatrzenia w wodę wszystkich jednostek osadniczych z wodociągów zbiorowych.

W celu ochrony środowiska, jak również podniesienia standardu życia ludności zamieszkałej oraz istniejącej i projektowanej zabudowy, wszystkie tereny przewidziane do zainwestowania lub zainwestowane, a nie podłączone do wodociągu gminnego, powinny zostać włączone w istniejący, system wodociągów zbiorowych grupowych.

Gospodarka ściekami

W gminie Kadzidło skanalizowana jest tylko wieś Kadzidło. Część wsi Kadzidło jest objęta aglomeracją ustanowioną na mocy Uchwały Nr 102/12 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 13 kwietnia 2012 r. w sprawie likwidacji dotychczasowej aglomeracji Kadzidło oraz wyznaczenia nowej aglomeracji Kadzidło.

Należy dążyć do objęcia kanalizacją sanitarną całej gminy Kadzidło.

Dla zabudowy kolonijnej i rozproszonej oraz w uzasadnionych wypadkach dopuszcza się zastosowanie rozwiązań lokalnych – oczyszczalnie przydomowe lub szczelne zbiorniki na nieczystości ciekłe.

Na terenach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi odprowadzanie ścieków bytowych wyłącznie do sieci kanalizacji sanitarnej.

Ewentualna rozbudowa bądź modernizacja istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej oraz oczyszczalni ścieków w zależności od potrzeb, stanu technicznego i możliwości finansowych gminy.

Gospodarka odpadami

Na terenie gminy Kadzidło nie ma zlokalizowanego wysypiska odpadów. Wywóz odpadów komunalnych na wysypisko odpadów w gminie Ostrołęka przez jednostki uprawnione do tego typu działalności.

Elektroenergetyka

Przez gminę Kadzidło przebiegają linie elektroenergetyczne: najwyższych, wysokich, średnich i niskich napięć.

W obrębie gminy w części w południowo – zachodniej zlokalizowana jest dwutorowa napowietrzna elektroenergetyczna linia najwyższych napięć NN 400 kV Olsztyn Mątki – Ostrołęka. W związku z jej wybudowaniem zdemontowano napowietrzną linię najwyższych napięć 220 kV relacji Olsztyn I – Ostrołęka. Nowo wybudowana napowietrzna linia najwyższych napięć będzie miała wpływ na poprawę bezpieczeństwa energetycznego regionu, zwiększenie pewności dostaw energii elektrycznej i zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej regionu poprzez możliwość przyłączania nowych podmiotów, a tym samym stworzenie szansy na zmniejszenie bezrobocia.

W obrębie gminy planowana jest inwestycja polegająca na rozbudowie stacji 110/15 kV Dylewo wraz z dwutorową napowietrzną linią zasilającą wysokiego napięcia 110 kV.

W przypadku lokalizowania zabudowy w sąsiedztwie linii napowietrznych elektroenergetycznych nakazuje się zachować odpowiednie odległości, wyznaczone przez obowiązujące przepisy odrębne.

W przypadku linii średniego napięcia obowiązuje zakaz zabudowy w pasie o szerokości 15,0 m, po 7,5 m z każdej strony, licząc od osi linii w obu kierunkach w rzucie poziomym, z dopuszczeniem w szczególnych przypadkach zmniejszenia tej strefy, po uzgodnieniu z dysponentem sieci.

Dla linii wysokiego napięcia obowiązuje zakaz zabudowy w pasie o szerokości 18,0 m, po 9,0 m z każdej strony licząc od osi linii w obu kierunkach w rzucie poziomym, z dopuszczeniem w szczególnych przypadkach zmniejszenia tej strefy, po uzgodnieniu z dysponentem sieci.

Dla linii elektroenergetycznej najwyższych napięć 400 kV obowiązuje zakaz zabudowy w pasie o szerokości 70 m (po 35 m od osi linii w obu kierunkach w rzucie poziomym), z dopuszczeniem w szczególnych przypadkach zmniejszenia tej strefy, po uzgodnieniu z dysponentem sieci. Ponadto zakazuje się tworzenia hałd, nasypów oraz sadzenia roślinności wysokiej pod linią i w odległości 6,5 m dla linii 400 kV, od rzutu poziomego skrajnego przewodu fazowego (w świetle koron).

Napowietrzne linie elektroenergetyczne są możliwe do skablowania na warunkach i za zgodą dysponenta sieci.

Gazownictwo i ciepłownictwo

Gmina posiada sieć gazową niskiego, średniego i wysokiego ciśnienia, w tym gazociąg DN 200 relacji Ostrów Mazowiecka – Ostrołęka - Kadzidło. Część wsi Kadzidło jest zaopatrywana w gaz sieciowy z ww. gazociągu wysokiego ciśnienia. We wschodniej części wsi Kadzidło jest zlokalizowana stacja redukcyjna gazu.

Przewiduje się zaopatrzenie w gaz całego obszaru gminy poprzez sukcesywną rozbudowę sieci gazowej średniego i niskiego ciśnienia. Planowana jest rozbudowa sieci gazowej (budowa linii

średniego ciśnienia) ze stacji redukcyjno-pomiarowej „Gibałka” zasilającej wieś Dylewo oraz wieś w południowej części gminy Kadzidło.

Głównym źródłem ogrzewania w obrębie gminy są indywidualne źródła energii. Sieć gazowa może być wykorzystana m.in. do ciepłownictwa jako źródło ogrzewania budynków.

W celu ochrony środowiska i podwyższenia standardu życia mieszkańców gminy zaleca się:

- zaniechanie stosowania uciążliwych i niebezpiecznych dla środowiska źródeł ciepła na rzecz niskoemisyjnych, nieszkodliwych dla środowiska źródeł energii cieplnej, w tym źródłami energii odnawialnej;
- zastępowanie węgla i koksu paliwami przyjaznymi dla środowiska;
- zakładanie plantacji energetycznych i produkcji biomasy przy współpracy z sąsiednimi gminami;
- modernizację kotłowni;
- rozwój zastosowań odnawialnych źródeł energii (np. energia słoneczna, energia wiatru);
- termomodernizację budynków oraz modernizację instalacji odbiorczych ciepła;
- przebudowę instalacji oświetlenia dróg i placów przez wymianę opraw na energooszczędne, wprowadzenia urządzeń automatycznego sterowania oświetleniem.

Energetyka odnawialna

W obrębie gminy Kadzidło możliwe jest wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii o mocy nieprzekraczającej 100 kW, w tym energii wiatrowej, geotermalnej i słonecznej, pod warunkiem dostosowania się i zachowania odpowiednich obowiązujących przepisów oraz zgodnie z niniejszym studium.

Elektrownie wiatrowe względem linii elektroenergetycznej najwyższych napięć NN 400 kV należy lokalizować tak, aby odległość każdej turbiny wiatrowej od linii elektroenergetycznej NN, określana jako odległość najbardziej skrajnego elementu turbiny wiatrowej (krańców łopat turbiny) od trasy osi linii, nie był mniejsza niż trzykrotna średnica koła (3xd) zataczanego przez łopaty turbiny wiatrowej.

Na terenie gminy dopuszcza się lokalizację biogazowni pod warunkiem zachowania odpowiednich przepisów i norm, przy czym zaleca się uwzględnienie strefy ochronnej wokół obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię o mocy z odnawialnych źródeł energii - dla biogazowni strefy o zasięgu minimum 300 m od terenów przeznaczonych na pobyt ludzi.

5.8 Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i mienia

W obrębie gminy Kadzidło nie ma zlokalizowanych oraz nie przewiduje się lokalizacji zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii.

Na terenie gminy nie ma zlokalizowanych oraz nie przewiduje się lokalizacji nowych inwestycji i rozmieszczenia obszarów przestrzeni publicznej oraz terenów zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie zakładów o zwiększonym ryzyku lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii, w przypadku gdy te inwestycje, obszary lub tereny zwiększają ryzyko lub skutki poważnych awarii.

Do zagrożeń bezpieczeństwa ludności i mienia należą:

- wysokie stany wód rzek oraz rowów melioracyjnych, które głównie podczas wiosennych roztopów mogą powodować zagrożenie powodzią i podtopieniami;
- ruch komunikacyjny na drodze krajowej nr 53 powodujący uciążliwości związane z hałasem i zanieczyszczeniem powietrza;

Nad bezpieczeństwem ludności czuwają odpowiednio:

- nad porządkiem publicznym – Komisariat Policji w Kadzidle;
- nad zagrożeniem pożarowym – Ochotnicza Straż Pożarna w Chudku, w Czarni, w Dylewie, w Glebie, w Kadzidle, w Krobi, w Kuczyńskim, w Piaseczni, w Strzałkach, w Wachu.

5.9 Obszary, na których rozmieszczane będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

W obrębie gminy Kadzidło przewiduje się następujące zadania inwestycyjne w ramach rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym:

- budowa obiektu sportowo – rekreacyjnego w miejscowości Jazgarka;
- utrzymanie, przebudowa i budowa infrastruktury technicznej, w tym: sieci wodociągowej, sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przepompowniami ścieków, sieci kanalizacji deszczowej, ujęcia wodociągowego wraz ze stacją uzdatniania wody, gazociągu - w zależności od potrzeb i stanu technicznego istniejącej infrastruktury;
- gospodarowanie odpadami komunalnymi tj. odbiór i zagospodarowanie odpadów z gospodarstw domowych przez jednostkę uprawnioną do tego typu działalności;
- utrzymanie, przebudowa, budowa ulic i dróg gminnych oraz parkingów publicznych i placów;
- utrzymanie, przebudowa i budowa ścieżek i tras rowerowych;
- utrzymanie cmentarzy;

- utrzymanie obiektów publicznych usług zdrowia;
- utrzymanie obiektów publicznych usług oświaty;
- utrzymanie terenów i zabudowy sportu i rekreacji;
- opieka nad zabytkami wpisanymi do ewidencji zabytków i do rejestru zabytków;
- budowa obiektów małej architektury, w tym placów zabaw dla dzieci.

Gmina Kadzidło, w zależności od potrzeb i możliwości, w trybie przepisów odrębnych, będzie sukcesywnie finansować zadania własne gminy, w tym inwestycje celu publicznego, takie jak: wykonanie sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także obiekty infrastruktury społecznej.

5.10 Obszary, na których rozmieszczane będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa

Do zadań ponadlokalnych, wynikających z opracowywanych programów wojewódzkich oraz wynikających z przyjętych w planie województwa kierunkach rozwoju, należą:

- utrzymanie i przebudowa drogi krajowej nr 53;
- utrzymanie, przebudowa i budowa ponadlokalnych obiektów budowlanych z zakresu infrastruktury technicznej tj.: sieci elektroenergetycznej i sieci gazociągu przesyłowego wysokiego i średniego ciśnienia, sieci teleinformatycznych, w tym:
  - utrzymanie napowietrznej linii najwyższych napięć NN 400 kV Ostrołęka – Olsztyn Mątki;
  - utrzymanie napowietrznej linii wysokiego napięcia WN 110kV oraz linii średniego napięcia SN;
  - rozbudowa stacji 110/15 kV Dylewo wraz z dwutorową napowietrzną linią zasilającą 110 kV;
  - utrzymanie gazociągu wysokiego ciśnienia wraz ze stacją redukcyjną;
  - rozbudowa sieci gazowej średniego ciśnienia ze stacji redukcyjno-pomiarowej „Gibałka” zasilającej wieś Dylewo oraz wsie w południowej części gminy Kadzidło;
  - budowa telekomunikacyjnej sieci szkieletowo-dystrybucyjnej oraz dostępowej w ramach projektu „Internet dla Mazowsza”;
  - kreowanie ośrodka budowania tożsamości kulturowej i budowanie klimatu społecznej akceptacji dla ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego;
  - ochrona kurpiowskiego regionu etnograficznego Kurpie Zielone;
  - ochrona kulturowego krajobrazu osiedleńczego puszczańskiego Kurpie;
  - ochrona wartości kultury przyrodniczo – krajobrazowej w pasmach rzek;
  - utrzymanie szlaku kajakowego na rzece Omulew;

- zwiększanie lesistości poprzez zalesienie gruntów mało przydatnych dla rolnictwa w celu utrzymania ciągłości systemów ekologicznych.

5.11 Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej

Obszarami, dla których wymagane jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego są:

- obszary występowania kopalin złóż, w przypadku ubiegania się o koncesję na wydobywanie złoża;
- obszary wymagające zmiany przeznaczenia terenów rolnych na cele nierolnicze oraz terenów leśnych na cele nieleśne;
- obszary, na których przewiduje się lokalizację inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym lub lokalnym;
- tereny usługowe związane z obsługą drogi krajowej nr 53;
- inne na podstawie przepisów odrębnych.

W obrębie gminy Kadzidło nie przewiduje się obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości oraz obszarów przestrzeni publicznej wymagających sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

5.12 Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne

Ze względu na występujące uwarunkowania oraz specyfikę terenu, ustala się następujące tereny do objęcia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego:

- obręb wsi Kadzidło; w obrębie wsi Kadzidło zlokalizowane są obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze oraz gruntów leśnych na cele nieleśne;
- inne na podstawie przepisów odrębnych.

5.13 Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Kierunki i zasady zagospodarowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- ze względu na uciążliwości odorowe wynikające z potencjalnej działalności rolniczej opartej na produkcji rolnej zwierzęcej, zakazuje się lokalizacji wielkotowarowych ferm hodowlanych tj. o obsadzie przekraczającej 210 DJP;
- zaleca się utrzymywanie gruntów najlepszych klas glebowych I-III na cele rolnicze;
- przewiduje się zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cel nierolnicze w obrębie wsi Kadzidło;
- tereny rolne należy zagospodarować w taki sposób, aby zahamować dopływ rolniczych zanieczyszczeń powierzchniowych wód;
- gleby słabe, szczególnie skonfigurowane, powinny być zalesiane;
- trwałe użytki zielone, szczególnie wytworzone z gleb pochodzenia organicznego pozostawić w dotychczasowym użytkowaniu;
- rowy melioracyjne utrzymywać w stanie drożnym.

Leśna przestrzeń produkcyjna

Na obszarach leśnych zagospodarowanie terenu odbywa się w oparciu o przepisy o lasach. Gospodarka leśna prowadzona jest na podstawie planów urządzenia poszczególnych nadleśnictw, w których określono m. in. obszary lasów ochronnych.

Przewiduje się zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne w obrębie wsi Kadzidło, zgodnie z ustaleniami studium.

Obszary o niskiej przydatności rolniczej wskazane są do zalesiania.

5.14 Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych

Obszary osuwania się mas ziemnych

W obrębie gminy Kadzidło nie występują obszary osuwania się mas ziemnych.

Obszary zagrożenia powodziowego

Obszary zagrożenia powodziowego zostały wyznaczone, opisane i określone w rozdziale Uwarunkowania.

Na obszarach zagrożenia powodziowego zasady zagospodarowania regulują przepisy Prawa wodnego. Zabronione jest podejmowanie działań, które mogą utrudnić ochronę przed powodzią, tj.

wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe, w tym:

- wykonywania urządzeń wodnych oraz budowy innych obiektów budowlanych, z wyjątkiem dróg rowerowych;
- sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmocnienia brzegów, obwałowań lub odsypisk;
- zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymaniem wód, budową, przebudową lub remontem drogi rowerowej, a także utrzymaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz z obiektami związanymi z nimi funkcjonalnie oraz czynności związanych z wyznaczaniem szlaku turystycznego pieszego lub rowerowego; budowa, przebudowa lub remont drogi rowerowej oraz wyznaczanie szlaku turystycznego pieszego lub rowerowego wymaga zgłoszenia odpowiedniemu organowi, zgodnie z przepisami ustawy Prawo wodne;

Ponadto na terenach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi obowiązuje zakaz lokalizowania inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania.

5.15 Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny

Na terenie gminy Kadzidło występują obszary, dla których wyznacza się w złożu filar ochronny. Są to istniejące eksploatowane, bądź prognozowane i perspektywiczne tereny występowania złóż kopaliny. W/w obszary zostały pokazane na rysunku studium.

Filary ochronne są wyznaczane na etapie sporządzania projektu zagospodarowania złoża, zgodnie z odpowiednimi przepisami, w celu ochrony obszarów przyległych do terenu złoża. Filary ochronne są pasami terenu, mającymi na celu zapewnienie ochrony środowiska oraz ochrony bezpieczeństwa powszechnego, wyznaczanymi na podstawie przepisów ustawy Prawo geologiczne i górnicze oraz na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących projektów zagospodarowania złóż oraz zgodnie z Polską Normą PN-G-02100.

Dla obszarów istniejących lub prognozowanych złóż kopaliny, przed przystąpieniem do eksploatacji, obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Obszary złóż perspektywicznych wymagają uprzedniego rozpoznania w kierunku ilościowym i jakościowym złóż.

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dotyczących terenów i obszarów górniczych należy uwzględnić następujące wytyczne:

- eksploatacja kopalni powinna odbywać się przy zachowaniu naturalnego poziomu wody gruntowej; nie dopuszcza się sztucznego obniżania lustra wody gruntowej podczas eksploatacji złóż kopalni;
- działalność związana z wydobyciem kopalni nie powinna powodować zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych;
- tereny poeksploatacyjne powinny być na bieżąco rekultywowane;
- na terenach o istniejącym lub prognozowanym zasobie złóż kopalni, przeznaczonych do eksploatacji, obowiązuje zakaz zabudowy z wyjątkiem obiektów i urządzeń związanych z wydobywaniem kopalni;
- na etapie sporządzania projektu zagospodarowania złoża, zgodnie z odpowiednimi przepisami, w celu ochrony obszarów przyległych do terenu objętego niniejszym planem, należy wyznaczyć odpowiednie filary ochronne;
- zagospodarowanie terenów złóż kopalni według zasad określonych w przepisach prawa geologicznego i górniczego oraz w przepisach wykonawczych;
- po wyeksploatowaniu złóż kopalni, obiekty i urządzenia związane z eksploatacją kopalni, przeznacza się do likwidacji;
- tereny po wyrobiskach z eksploatacji złóż kopalni możliwe do zagospodarowania i użytkowania, w ramach rekultywacji, na cele sportowo – rekreacyjne np. stawy, oczka wodne itp., pod warunkiem zachowania obowiązujących odpowiednich przepisów.

5.16 Obszary pomników zagłady i ich sfer ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady

W obrębie gminy Kadzidło nie występują w/w obszary.

5.17 Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego na dzień uchwalenia niniejszego Studium nie wyznacza krajobrazów priorytetowych.

Na dzień uchwalenia Studium nie został wyznaczony audyt krajobrazowy.

5.18 Uzdrawiska

Na obszarze gminy Kadzidło nie występują i nie przewiduje się lokalizacji uzdrawisk.

5.19 Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

W obrębie gminy Kadzidło nie występują obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

5.20 Obszary zdegradowane.

W obrębie gminy Kadzidło nie występują obszary zdegradowane.

5.21 Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych

W obrębie gminy Kadzidło nie występują tereny zamknięte.

5.22 Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.

W obrębie gminy Kadzidło nie występują obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym.

5.23 Obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich stref ochronne

Na obszarze gminy nie przewiduje się wyznaczenie obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW.

5.24 Lokalizacja obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²

Na obszarze gminy Kadzidło nie przewiduje się lokalizacji obiektów o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².